

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

311298

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 17-వ తేది బుధవారము
శ్రీ క్రోధననామ సంవత్సరము, శ్వేతమాస బహుళ ఏకాదశి ౧౧.

No. 66
సంచిక ౬౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంచభాష ఏటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల కాపును,
పార్శవు మెష్టల తారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జ్వరమును
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 వైరిరోడ్డు, ఫోటో బొంబాయి.

కామినియా నూనె
వెంట్రుక లేఅందము.
రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు
వెంట్రుకలు దువ్వినప్పుడు ఊడకమున్నే ల్వర
పడికపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ
పాగును అట్లుకాకుండా నేడే కామి
యా నూనెను వాడే సత్వరముగా
శిరోజముల గావడుకొనుడు. వెంట్రుకల
కేజాద్యమున్నను భూస్తి ఈ దివ్యోషధము
పాలిసి ము త్రమిగా పట్టువలె నెదుగునట్లు
చేయును ఒక పరిశువల్లమీకే తేలియగలదు.
మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును బుడ్డివేల
1 యాపాయి. 3 బుడ్డిఖరీదు రూ 2-10-0
125 ఏజీచార్జులు ప్రత్యేకము.

అటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

అటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

అపున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 క్రాం బుడ్డి 0-12-0

క్రాం బుడ్డి 0-8-0 మీ చేతిరుమాలునందు

చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిచితలను వ్యాపించును.

పై కామినియా నూ నె, అటోదిల్ బహారు మందునరకులము

బడునును. లేకున్న సోలున కెట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ.

155 బాహుమీడు, బొంబాయి (ఇది ప్రాచీన కారణములచే)

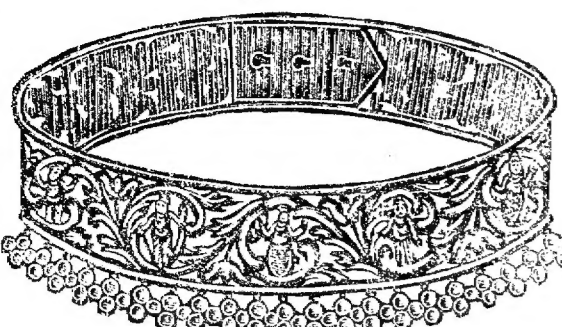

వెల్లింగ్టన్ సి నీ మా
18-6-25 శనివారమునుండి 19-6-25 శుక్రవారమువరకు
ప్రతి శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం॥
మాటిసీ ప్రత్యేకము గలదు.
ప్రపంచమందు అంతిమము చాల ఆకర్షణీయమైన
ది ఐ రన్ మాన్ కడపటివారము
అల్పద్దిన ప్రైవేట్ కార్యములు చూడదగినవి.
సాహసము గల పిశాచములరాజు

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు
మిక్కిలిపూటును సువాసన గలవి. తాం
బూలములోగాని విడగా గాని 1.2 మాత్ర
లను పుచ్చుకొనిన మిక్కిలి దుచిరముగా
నుండుబుడగాక, అజ్వరము, వాయున, జ
లుబు, జ్వరము, దస్త, ఉబ్బునము, కలరా,
క్షేస మొదలగు వ్యాధులను ఖండించును.
ప్రతి గృహమందుండ వలినది. వి. పి. అ. 6
250 మాత్రల సీ॥ 0-4-0 డజన్ సీ॥ 2-8-0
పి. సి. ఏ. అందు కొ,
ఆయుర్వేదసమాజం, వెలింగ్టన్. (నెల్లూరుజిల్లా)

నవ్వుక మైన నగలుదొరకు స్థలము
ఈ నవ్వు వెండిగొలుము, గిన్నెలు, లేట్లు,
కంచెములు, మోడాలు, బంగారెగాజులు, గొలు
ములు, చెయ్యిపట్టికలు, నాగవల్లులు, వంటిలు,
నాగరిలు, కానుంలిబిళ్లలు, కెంపునడబిళ్లలు,
మొటిరకం పువ్వురాగము తోడులు, ఆంటుపో
గులు, జేసరీలు, క్లావసులు మున్నగునవి దొరుకును
బయటివారి ఆర్థములు అతివాగ్రత్తగా పంప
బడును. ఒకవిధానా మామత్వరేచ్చిన మానవ్యకము
మీకు తెలియును.
సీమవెండి, పవరంబంబారకు పూచీ నిచ్చెదము.
తృప్తికరముగాతేనీచో వైకముగాపనిచ్చెదము.
బీచు వెంకటస్వామిశెట్టి
నగలనర్తులు, కర్నూలు.

ఒకడఘా మావద్ద బేరముచేసిన మానమ్మకము మీకు తెలియును

చిత్రపువనలు, నగిషీలు, పూజలు, మొదలగు నవిగల నాగవస్తువులు, పట్టెడలు, నాగరములు, జడ బిళ్ళలు, మల్లెముగ్గులు, రోజాపువ్వులు, కంపులు, పచ్చలు, పువ్వురాగములుచేర్చి కట్టబడిన మోపులు, హంసబిళ్ళలు మొదలగునవి, వెండిసామానులను మా వద్ద సిద్ధపఱచుచున్నాము. అక్కరలేనిచో వుచ్చుకొని ప్రతీకము వాపసిచ్చెదము. సవరము బంగారుకు, నీను వెంకిటి, మేలైన పువ్వురాగములకు కంపులకు పూచీ నిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశైలి, గురుస్వామిశైలి కంపెనీ

నగలవస్తువులు, 25 చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

క్రీరబలాత్మలము

మక్తూలరాజుగారు బహుళము వ్యయించి, తమ సంస్థానవైద్యులచే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమగునట్లు చేసినారు. ఈతైలము అన్ని వాతవ్యాధులకు బోగొట్టును. మనోవ్యాధిగలవారలకు, పిత్తప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. కరములకు బలమునుగలిగించి తేలికవార్యమును పెంపొందించును. చచ్చుబడిన తేలికము గలవారికి, ముఖవ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి కోల్పోయినవారికి మంచిది. వారోగులు అనేకముగ దీనిని సేవించి విముక్తులయినారు. మాయనభవమున, వాతవ్యాధులకు ఇంతటి మందులేదని నమ్మకము గుడినది. డాక్టరు కోమలగారుకూడ మెచ్చుకొన్నారనుటకు బట్టి దీని ప్రాతీప్ర్యము తెలియ గలదు. సంస్కృతాధిక్యమునుబట్టి మూడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాహతునుబట్టి ఏదికావలసిన వాడు దానిని తెప్పించుకొనవచ్చును. కొమ్మము వాడువిధము మందుతో పంపబడును. ఇది వైద్యులనునకే గాక లోపలికి వుచ్చుకొనుటకు నుపయోగించును. 7 సార్లు అనర్తిలైసినది 4 అవున్సులు 2-0-0. 21 సారి అనర్తిలైసినది 4 అవున్సులు 5-0-0. 101 సారి అనర్తిలైసినది 1 అవున్సు 8-0-0. 4 అవున్సులు 12-0-0. ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కమిషను రేటు: పోస్టుఖర్చులు వేరు.

అడ్రసు:— మేనేజరు, ఆర్థరసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.

ద్యోతయముద్రణము! త్వరపడు! త్వరపడు! కొలదిప్రతులు మాత్రమే!!

శ్రీయత శ్రీరాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రిగారి విరచితముగ

సావిత్రి నాటకము వెల రు 1-0-0

ఇదివరకు ఆర్థరులకు నష్టయికానివారు తిరిగి ఆర్థరులను పంపవలయును

శ్రీమైలవరం బాలభారతీ సమాజమువారును,

శ్రీసీతారామాంజనేయ నాటకసమాజమువారును ప్రదర్శించిన

దీ నాటక రాజమే

వలయువారు:— వ్రెండ్సు అండుకో, బెజవాడకు వ్రాయవలయును.

లొకామయహారకస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లొకనేవ చేయుచుందునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. (వరి సం॥ రము లక్షలకొలిది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో అదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో న్నేహము చేసిరియన్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను అదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నావేరు (లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పిదననేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తవీరములు, సకలజ్వరములు, కూందము, శ్రీతపాతము, ప్రక్కలతడు, అకలితకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన శ్లేములు, కడుపునొప్పి, బలుబు, బిడ్డ (బ్రాసకోసము, వళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానప్రతీకలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిద్దులనుండి కన్నుగజించి వచ్చిన యోగ్యత పత్రికలు వేసకుటకు గలవు. ఒకడఘా నాతో న్నేహముచేసిన వారు మరెచ్చును నన్ను అరువరు.

584

శిరీష మాత్రములు బుడ్డి 1 కి ఫిర 0.40. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్డు మొ పోస్టుఖర్చుతో రు 1-0-0. 12 బుడ్డు మ 2-0-0. 15 బుడ్డు రు 3-0-0. కావలసినవారు ఈ దినన బలాననుభవ వ్రాయుదు.

అంధత్వం నెట్టకొరకు వైద్యశాల, మద్రాసు.

అంధత్వం నెట్టకొరకు వైద్యశాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు				
రాష్ట్రభాషా హిందీప్రథమ పుస్తకము (రామానందశర్మ విరచితము)	వెల	0	3	0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము	0	8	0	శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము
శిలకమహాశయిని జీవితము సంపూర్ణచిన్మ్యాసములు. (మా॥ నత్తినా	}			
రాయణశాస్త్రి విరచితము)				
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు	}			
కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)				
బోధు ఖర్చులు ప్రత్యేకము	...	0	6	0
ఆంధ్రపత్రికారాజ్యాలయము, 7, రంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.				

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూన్ నెల 17-వ తేది బుధవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు	చా 1-కి	రు 80 0 0	మొదలు	42 0 0	వరకు
లియము	బస్తాలు		మొదలు	వరకు	
కునుమ	తెనాలిది	ప 48 గలది	రు	18 0 0	15 0 0
నల్లారిది	,,	డిటా	,,	15 8 0	17 0 0
డిల్లిది	,,	డిటా	,,	16 0 0	18 0 0
రాగులు	చా. 164 బస్తా	1-కి	,,	8 12 0	9 0 0
నవ్వులు	,,	,,	,,	20 0 0	24 0 0

2. వస్తుధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి	ర 205	,,	12 8 0	18 8 0
సెనగలు	,,	డిటా	,,	12 0 0	128 0
పెసలు	,,	డిటా	,,	14 8 0	15 0 0
మినుములు	,,	డిటా	,,	18 0 0	16 0 0
ఉలవలు	ర 164	,,	,,	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె	చా 1-కి	,,	154 0 0	155 0
నెయ్యి	మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగవన్న	చా 1-కి	,,	55 0 0	60 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	,,	50 0 0	58 0 0
వేరు సెనగనూనె	గానుగ చా 1-కి	రు 186	మినుగనూనె	182
అముచము	చా 1-కి	,,	188 0 0	184 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయగనుపు	చా 1-కి	,,	135 0 0
కూరవగుపు	,,	,,	55 0 0 60 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరుది)	చా 1-కి	,,	100 0 0 110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు	నీలిమందు మణుగు	1-కి	రు 50,55
కాళహస్తపాయకట్టు	,,	,,	70,75
బెల్లము	చా 1-కి	రు	85 0 0 45 8 0
చింతకండు	చా 1-కి	,,	40 0 0 60 8 0

5. ఇనుము

వట్టారకం	చా 1-కి	,,	82 0 0 88 0 0
చదరం	,,	,,	88 0 0 88 0 0
రవుండు	,,	,,	85 0 0 86 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 కులంజ	,,	71 0 0	78 8 0
బంగారము, కులము 1-కి	,,	21 10 0	21 12 0
సవరము 1-కి	,,		18 11 0
ఇత్తడి	చా 1-కి	,,	258 0 0 256 0 0
రాగి	డిటా	,,	285 0 0 288 0 0
అస్కాచక్కెర	226 పాళి గలది		88 0 0 88 4 0

7. రంగులు అలిజరైను

అవుకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	,,	64 0 0 70 0 0
తొట్టికృష్ణము	డిటా	,,	,,
సింహం	డిటా	,,	,,
గుర్రం డిటా	డిటా	,,	67 0 0 68 0 0

8. దూది

కోండావెట్టుబాదా	1-కి	రు	800 0 0
పల్నాడు దూది	,,	,,	240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2	పెట్టె 1-కి	,,	7 8 0
మధుర నెం 12 1/2	పెట్టె 1-కి	,,	5 1 0
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2	పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0
అహమదాబాదు నెం 12 1/2	పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0
మాళయేనుగ నెం 20		,,	9 8 0
జహాన్ నెం 20		,,	9 8 0
,, నెం 40 ఏ తేలిలు అయినను		,,	12 0 0
పద్మావత్ నెం 24 1/2		,,	10 4 0
14 1/2 క్విల్స్ పక్షి		,,	7 6 0
నెం 20 బెన్ని సింహం	యాతె	,,	10 8 0
నెం 22	,,	,,	10 12 0
నెం 12 1/2 బెన్ని పర్కాను		,,	8 8 0
నెం 14 1/2		,,	8 12 0

కార్యరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు పక్ష ప్రచారము

దేశమునందు ప్రభుత్వ ప్రజాకక్షలు
రెండుతప్ప వేరొక పక్షమునకు తావులేదు.

కొత్తాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

ఏడుబావులు

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

సాపుకారుపేట

సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు

ఎస్టేషన్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

ఎగ్జురు

డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు

మైలాపూరు

కె. భాష్యంగారు

తండియార్ పేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులనాయకర్ గారు

ట్రివెలిన్ బేసిన్

ఎం. సింగారవేలు శెట్టిగారు

కోపాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

*** **

చెన్న పురికార్యరేషను ఏడుబావుల డివిజన్ కు కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షమతరపున అభ్యర్థిగనించిన శ్రీగద్దె రంగయ్యనాయుడుగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరుచుటకునై నిన్నటి సాయంత్రము నాటపిల్లయార్ కోపెటియందు బహిరంగసభ జరుపబడెను. సభకు వెక్కిరింపు ప్రేక్షకులువచ్చెను. సభకు తొలిసారి ప్రముఖులలో శ్రీయతులు యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, యం. కె. ఆచార్య, సామి వెంకటాచలం శ్రేష్టిగారు, అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్, యమ్. సింగారవేలు శెట్టి, డా॥ ఆచలం లక్ష్మీపతిగారు, ముఖ్యమహమ్మదు, డా॥ యస్. మల్లయ్యగారు, కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు గలరు.

సభకు శ్రీనివాసయ్యంగార్యక్షతరహించిరి.

అధ్యక్షులు

కాంగ్రెసు నియమానుసారము గతవర్షము కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు కార్యరేషను కర్ణాటకలోని నిలచిరి. వారు పోటీజేసిన 8 స్థానములలో 7 స్థానములు కాంగ్రెసు వారి పోకెను. ఈవర్షము అదేరీతి ఉదారస్వభావులను, దేశభక్తి పూరితులనుగల మిత్ర కాంగ్రెసువారిని ఎన్నుకొనుట కీసభలు జరుపబడుచున్నవి. దీని బి॥ మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు స్థానిక పురపాలక సంఘములలో, కత్తి అండరాదని ప్రతికలలోఘోషించుచున్నారు. ప్రస్తుత దేశపరిస్థితు లేమాత్ర మైననువారుపరిశీలించిరి? ఎన్ని కాసనశలందు ప్రవేశించినేమి? అంగభాషయం జెట్టి యువస్వాములు జేసిననేమి? లోకపరి జ్ఞాన మేమైనయున్నచో నీసలహా నీయగలరా? భారతదేశము భారతీయులని చెప్పకొనుటకు స్వాతంత్ర్యములేని యీదినియ లంకు ఇటుల నడువకునా? పంతులుగారు ఈవిధిపు ప్రభుత్వమే సర్వకాలము విశ్వాసము నునదేశము పాలించుచుండ వలెనని కోరుచున్నారని గాబోయి? స్వరాజ్యకక్షివారు ఎట్టి పదవులనుగాని, బిరుదులనుగాని, ఘనోగ్యములగాని నాశించుచున్నారా? లేక దేశభక్తిపూరితులై అభ్యర్థులుగ నిలిచి వారా? యని మీరు తెలిసికొనవలెను. “జస్తిసు” “స్వరాజ్య” కక్షలు రెంటిలో నేది యుత్తమునా, నేది స్వాధీనహితకృషి సలహానైననో, నేది నిజమగు ప్రజా బాధ్యతాయంతరము యొందించి మిమీ సమ్యకుల నొసంగుడు. గత సంవత్సరము వలె ఎల్ల స్థానములకును కాంగ్రెసువారిని పంపి మిగిలినవారు

దేశగౌరవమును గాపాడుదు. ఇది ఏ ప్రత్యేకస్వత్వకీర్తి సంబంధించిన కార్యముగాదు. దేశమందు ప్రభుత్వకక్ష, ప్రజాకక్ష అనగ కాంగ్రెసుకక్ష తప్ప వేరెందుపక్షములేదు. కాన ఒక్కొక్కరును తమ స్వంతపనిక బాముకొని పర్యవధముల నీ సదుద్యమమునకు తోడ్పడి మిదేశభక్తిని చెల్లుచున్నాడు.

విద్యాన్ మునిసామిపెట్టిగారు:—దేశ విముక్తికి పాటుబడుకక్షి కాంగ్రెసుపక్షమే. ప్రభుత్వపక్షము తప్ప వేరొక పక్షమునకు తావెచలగలదు? తదితరు లెల్లరును భారతీయులే. ఎల్లరును స్వరాజ్యమును వాంఛించువారే కాన “జస్తిసు” మున్నగు పక్షములందుట కవకాశములేదు. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు కార్యరేషనునందు ప్రవేశించి నప్పటినుండి యు, అంతకు క్రితము జస్తిసుపక్షమువారు ఏకచ్ఛతా పత్యముగ అధికారము వహించినప్పటి పరిస్థితులను గమనించుచుచిన ఏపక్షమువారు యదార్థముగ ప్రజాసేవకులో, మహాత్ముని యాగమున సందర్శమును, కార్యరేషను కమిషనులవలె తన తీర్మాన సందర్శమును లెల్లమైనది. కాన ఈదివిజనకు కాంగ్రెసు పక్ష అభ్యర్థియు, కాంతస్వభావులను, సమర్థులను, దేశసేవ జులునగు శ్రీయతు గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారికి మి తోలుల నొసంగుడు.

యమ్. కె. ఆచార్యగారు:—జస్తిసు పక్షము ప్రజల కంతవర కుపయోగకారణం, ఎంతవరకు ప్రజాప్రతినిధులలో మి కే యొందించిన తెలియగలదు. “జస్తిసు” పక్షము పేరు మాత్రము “స్వాతంత్ర్య”. చేతల స్వాతంత్ర్యము. బ్రాహ్మణులు గాని అ బ్రాహ్మణులుగాని ప్రభుత్వ మందు ఉన్నచో దోష్టములం దుండిన వారివారిసంఘముల కెట్టి బాధముచేసొందో? పాట్లకొరకం పాటులకు స్వల్పాద్యోగములకొరకై దేశీయులందొకసంఘమునై నొకరు దాడిచెడలట ఎంతయవివేకమో యొందింపుడు! 40 సం॥ క్రిందట వశ రాసుకార్యరేషను స్థాపించబడినది అందు 80 మంది ప్రజా ప్రతినిధులు 20 మంది ప్రభుత్వనియమితసభ్యులు. వీరిలో 7గురు స్వరాజ్యపక్షసభ్యు లెట్టికార్యమును సాధించగలరు. కాన బహుశంభావముగ స్వరాజ్యపక్షసభ్యు లు కార్యరేషనులో ప్రవేశింపవలెను. అయితల సాధనము మిక్కిలితప్ప చేరొందు గాదు. యోగ్యతాయోగ్యతలను విచారించి ఏపక్షము బాధ్యతాయంతరము గమనించి మిసమ్యకులనొసంగుడు! బొంబాయి, కలకత్తాకార్యరేషనుల కాంగ్రెసువారి పోకెను. చన్నపట్టణముజేడ పాప మెట్టికోగాని ఇచట అసామాన్యపరిస్థితులు గలవు. కావున మిత్రులు ఈ యవమానమును పో ప్రోలేదరు గాక!

మధిమహమ్మదుగారు:—ఈ నగరమున మహాద్రి, ప్లేగు, కలరా మున్నగు వ్యాధిగ్రస్తులకొక వైద్యాలయముగలదు. అందు ప్రేక్షకుల పు సకము (విజిటర్సులుకు)ను ప్రభుమునుంచి చూచిన ఒక్క కార్యరేషను సభ్యుడుగాని అచ్చటికి వెళ్లి పరిస్థితుల గమనించినటుల లేదు. కారణము విచారించగవచ్చేనునో, మహామార్గి తామాహుతియగుదుమను భయముతో నచటికి వెళ్లి యుంపలేదని చెప్పిరి. నిజమగు ప్రజాప్రతినిధులైన ఇట్టి యుపేక్ష నహించగలరా. ఇట్టి నిద్రాసములెన్నియో గమనించుచుండ జస్తిసుపక్షమువారు ప్రజాప్రతినిధులని ఆత్మగౌరవము గల మనుజుడెటుగ బల్కగలరు? కడచిన ఎన్నికలందు హిందూమహమ్మదీయు వోలరు ప్రముఖులెల్లరు కాంగ్రెసువారి కే వోలుటాసంగియుండ ఈవర్షము కాంగ్రెసువారి విజయము నకు పంచేహించబడితేదు. ప్రజలెల్లరు కృత గీర్వయు అనువో వారి సంకల్పసిద్ధి కడువచ్చు అభ్యంతర మేదైనను విచ్చిన్నముగాగలదు. కావున మిత్రులు కాంగ్రెసువారిని ఎన్నుకొనుటకు సంకల్పించుకొనవలెను.

జయవేలు (ఆదిద్రావిడ సంఘము) ఉత్తేజపూరితముగ నుపన్యాసముసంగుచు కాంగ్రెసుపక్షమే దేశమునందలి బాధ్యతగలపక్షమనియు, జస్తిసుపక్షము శేఖర బూటక మనియు, అందు చేతనే తన పంచు సోదరులెల్లరు కాంగ్రెసునందు చేరి దేశమోక్షమునకు పాటుబడవలెనని పల్కిరి

సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు —ఇదివరలో జస్తిసు పక్షమువారు కార్యరేషనునందు రున్నంతవరకు ఇట్టిసభ లేన్నుడు జరుపవలెనని, వారు ప్రజామోచనకు కెన్నడు ప్రయత్నించి యుండలేదు. కవిచి అయిదారు సంవత్సరముల నుండియు, అంతకు క్రితమును జస్తిసుపార్టీవారు కార్యరేషను ప్రవృత్తిమెట్లు చెచ్చింపబడుచున్నదో, ప్రజోపయోగకరములగు పను లెంతవరకు కొనసాగినవో ఒకమార్తెనను పరిశీలించియుండవలెదు.

మహాత్ముని వ్యవహారము

బారిసాలులో సన్మానపత్రములు

నిన్న 16 వ తేదీని బారిసాలులో మహాత్మునకు క్షణికమైన తీగబడి లేకుండనున్న ను యువజనులు సన్మానపత్రమును సమర్పింప గౌరగా మహాత్ముడు వారి కవకాశము నొసగెను. చాలమంది యువకులు సమావేశమైరి. మహాత్ముడు తమ సన్మాన పత్రమునందుకొన సంగీకరించెనువార్త విని వారు ఉప్పొంగి పోయిరి. ప్రజామోహన కలాకాలలో మిక్కిలి గొప్ప సభ జరిగినది. ఎందలకొలది యువకులు అమర్చి కలు పనిచేసిరి. చక్కని ఏర్పాటులను చేసిరి. ఆసభకు బారిసాలు జమిందారు దధ్యక్షతవహించెను.

ఈ యువజన సంఘము స్వకీర్తినై నే ఆధారపడియున్నది. బారిసాలు యువజనులనందరిని ఏకీభవింపజేసి ప్రజాసేవయెట్లు చేయవలెనో చూ ఆశయము. ఈ సంఘమును స్థాపించిన తైలంద్రబాబుగారిని ఆర్తి నెఱుక్రింద ఆరెఱుపచేసిరి. గాన ఆయన నేడు మిసన్నిధికి రాజాలకపోయెను. ఆయన యింకను నెలకు 2000 గజముల నూలు పంపుచునే యున్నాడు. ఈయనలయన అస్పృశ్యతలేదు. ఈవిషయమున మేము దీక్షగా పనిచేయవలచితిమి” అని యువకులు సన్మానపత్రమున వివరించిరి.

తైలంద్ర బాబుగారు చెరపాలలోనుండి గూడ నూలు ఎదుకుచున్నందులకు నేను చాల సంతసించుచున్నాను. ఆయన వడికిననూలును చూచి చాల సంతసించిరి నని మిరాయనకు తెలుప గోరెదను. ఆయన నిర్దోషియై యైవో ఆయనను కారాగృహమునం దుంచుటవలన దేశమునకు అధికముగ లాభము తప్పక కలుగగలదు. నిర్దోషులు కష్టములపాలగుటవలననే దేశమునకు నిజమగు లాభము కలుగును. దొంతనమువారు తప్పవని చేసిరి.” అని మహాత్ముడు నడిచెను.

సాచరు స్ట్రాంగుగారును తదితరులను ఆత్మగృహ విషయ వారు మహాత్ముని తమమందిమునకు గొనిపోయిరి. మహాత్ముడు పెక్కుస్థలములను చూచెను. పెక్కుమందితో సంభాషించెను. మధ్యాహ్నము బారిసాలునండి మహాత్ముడు బయలుదేరెను. నేడుదయమునకు ఖల్నా చేరెను. (ఆ, ప్రా. నైమలు)

మరియొక వార్త

సోమవారమునాడు నూర్కా ప్రయత్న మెనపిమ్మట మహాత్ముడు జానప్రతమును చాలించెను. 16 వ తేదీని చాల స్థలముల కేగెను. ఉదయమున యాదోజుల పాతకాల కేగెను. పిమ్మట ఉదయము 8 గంటలకు జిల్లాబోర్డువారు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. (ఆ. ప్రా.)

బి.ఎస్. పథక్కు-గారికి విధింపబడిన

శిక్ష ఖాయపరచబడుట

మనీలాలు కొఠారిగారు ఉదయపురమువెడలిరి

అహమ్మదాబాదు, కాను 16:—ఉదయపురసంస్థానము చే నియమింపబడిన ప్రత్యేక పు సంఘముచే బి. ఎస్. పథక్కుగారికి విధించబడిన శిక్ష అయిదు సంవత్సరములును యిండియా దొరతనముయొక్క అకుమరి నొంది మహారాజకుమారు ఖాయము చేసెనని తెలిపినందున మనీలాలు కొఠారిగారు ఉదయపురం ప్రయాణమై చెడలిగి తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రా.)

కమిషనరుయొక్క జీతము రు 2,500 ల నుండి రు 1,500 ల వరకు తగ్గింపబడినదిగ స్వరాజ్యపక్షమువారు తీర్మానము లేగా దానిని తాత్కాలమునకు నిలుపుటజేసి జేరొందు విషయమును జర్పించిరి. ఇంగ్లండు నుంచి కార్యరేషనుకు సాధారణ చేయబడు సామానుల పరిక్షించుటకు విదేశములం దొక సలహానొసంగు ఇజనీయతు కొంతకవిషయము, తిరిగి శుదరాగునందు వానిని సరిజూచుటకు మరికొంత కమిషను ఒకసంకుటకు బూతుకొనిరి కాంగ్రెసువారు దానికి సమ్యుతింపక ఇంగ్లండునం దొకవోల మాత్రము కమిషనొసంగిన చాలునని ఉపపాదన సల్పగ నావిషయము నుపసంహరించుకొనిరి. ఇటులే గత 5 సం॥ల నుండి లెక్కకు మించిన ధనమును దుర్వ్యయ మొనర్చిరి. కాన ప్రజాద్రవ్యము సక్రమవిని దొంగ చూటను, ప్రజాస్వామ్యముల చేకూరుటకును మిత్రులు కాంగ్రెసుపక్షమును వోలుజేయవలెనని పల్కిన పిదప సభ ముగిసెను.

తుపానువల్ల నష్టము

నివారించు సదుపాయములు కొన్ని మనవిచేసెదను.

౧. చచ్చిపోయిన పశువులను ఊరి వెలుపల వదిలివేయుదురు. నీటి కాలువలో విడిచెదరు. ఇట్లు చేయుటచేత ఆరోగ్యము చెడునుగాన తోట్ల ఎముకలు తీసికొనదలచినవారు తీసికొని తక్కిన భాగములను భూమిలో పూడ్చించవలెను. సామాన్యముగా సంవత్సరము పొడుగునను, అప్పుడప్పుడు చనిపోవు పశువులను పాతి పెట్టుట అవసరము. దానికొరకు ప్రత్యేకస్థలములను ఏర్పరచవలెను. ఊరికి దూరమందుంచవలెను. తోలు వస్త్రాదులను ఊరుకు దూరమున బయట ఒకచోటు నేర్పరచవలెను.

౨. పడిన ఇండ్లు కట్టుటకు అతివలకు, స్తంభములు, చూలాలు, గుడ్డలు, వాసాలు, తాటాకులు, రెల్లు, ఇమ్మతొచితముగా నివ్వవలెను. పాతసామానులలో నిలిచియున్నవి చూచి, పనికివచ్చునవి పోగా, తక్కినవి, ఇల్లు పూర్తిచేయుటకు అవసరమైనంత ఇయ్యవలెనుగాని కొద్దికొద్దిగా ఇచ్చిన చాలదు. మధ్యరకము జనులకు వడ్డీలేకుండా గాని, అతిస్వల్పపునడ్డిమీదగాని అప్పు ఇయ్యవలెను. గ్రామాదులకుపోయి స్వలిహగా విచారించవలెను. ఈ యేడు ఇచ్చు తాటాకులు తుపాను గాలి వల్ల చినిగిపోయినందున, కప్పు హెచ్చుకాలము మనదు. కాన ఈయేడువేసిన పూరి ఇల్లు తిరిగి వేయవలసివచ్చును. కాన కొంత మంది ఇల్లు ముందు తిరిగి బాగుచేయవలసి వచ్చును.

౩. పాలములకు చేసిన మరమ్మత్తు లన్నియు వెడినవి. తోలిన ఎరువులు నీటగలసివని. ఇప్పుడు ఎరువులు లేవు. అడవులలోనుండి ఆకు, ఎరువులు, ఇతర పెంటలు తెప్పించి ఉచితముగా నియ్యవచ్చును. రైలుఖర్చులు మినహాయించవలెను. అటవీశాఖవారు ఉచితముగా ఇప్పించవలెను. ఈయేడు పంటలు బాగా పండ నేరవు. కాన అప్పుగా నిచ్చుటకంటె ఊరకనిచ్చుట చేలు.

౪. మరియు వారుపోయియున్న తగిన మంచి విత్తనములు కొన్నిచోట్ల కొరకులేదు. విత్తులు తేడిసి చెడినవి. ఇవి లభించునట్లు ఏర్పాటు చేయవలెను.

౫. మేత కొన్నిచోట్ల నష్టమైనది. అడవులకు తోలు పశువులకు మేత వర్షము ఊరకే ఇయ్యవలెను. కాలువలకులు ఏటిలకులు, రోడ్లపొరంబోకులు, రైలు ప్రాంతములు, ఇతర ప్రదేశములు శుభ్రముగా కాపువలచేయించి, పశువులకు వదిలి వేయవలెను. అడవులనుండి మేత రైలుమీద, ఖర్చులు తేకుండ తెప్పించి పంచిపెట్టవలెను.

౬. అనేకచోట్ల గొర్రెలు, ఇతర పశువులు చచ్చినవి. గొర్రెలు పోయిన గొల్లలు సమస్తము పోగొట్టుకొనిన వారే. వారలలో గొందరికి గొర్రెలు కొని ఇయ్యవలెను. బండిబాడుగూడనే ఆధారపడిన వారికి కొన్ని ఎద్దులు, గుర్రములు కొని ఇయ్యవలెను.

౭. ఇండ్లుకట్టుటకు, చాలాలు బాగుచేయుటకు, వ్యవసాయపు పశువులను కొనుటకు, మేత సంపాదించుటకు అప్పులు ఇయ్యవలెను. వెంటనే ఏర్పాటు చేయవలెను. వడ్డీలేపండా, కొన్ని వాయిదాలమీద తీర్చునట్లు ఇయ్యవలెను.

౮. రాతిగోడలు కట్టుటకు, పెంతుటిఇండ్లు కప్పించుటకు, పనివాళ్లు కొరకులేదు. కూలిపేరికి, మనుష్యులు తక్కువ అగుటచేత ఆలస్యమగుచున్నది. ఇతర ప్రాంతముల నుండి పనివాళ్లను పిలిపించవచ్చును.

౯. ధాన్యపుధరలు, బియ్యపుధరలు పెరుగవచ్చును. వీరలకు తడవకు రూపాయిలోగా చిల్లరవిక్రయములు చౌకగా చేయించవలెను.

౧౦. అతివలకు కాపురపుటెండ్లు, ఆవరణలు తక్కువగానుండును. కాన వృద్ధి చేయు సావకాశము ఇప్పుడుచేయుటచేలు. కొన్ని స్థలములు కొని వారికిచ్చిన ఆరోగ్యము వృద్ధియగును.

11. ఈ సహాయము పొంద సర్దుము, అన్నిజాతిమతములలోను కలరు. మూలమాదిగలుగాక, భూమిలేని ఇతరజాతులలో వీరమున్న భూమిఉండియు, ఋణములపాలై, నిస్సహాయులై యున్నవారున్ను, స్వల్పభూము ఉండియు నిరాధారులుగా నెంచదగినవారున్ను వీరందరికి సాయమువసరము.

12. వీరలు తమ ఇండ్లు పాలములు మరమ్మత్తులలో లీనమై, ఇతరకూలిపోలేనివారికి కొంతకాలము కొంతమందికి అన్నపానము అవశ్యకమగును. పనిలేక ఇబ్బందితేరు. ధనము పరికరములు కావలెను.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.

నూలువడుకుట పురుషులకు తగినవని కాదా?

ఒక ప్రాధెనరులేఖ

“నాకు రాట్టమునందును ఖద్దరునందును చావనమ్మకము కలదు. ఖద్దరులేనిచో ధనికులకును పేదలకును అనుబంధమే లేకుండబోవుననికూడ నేను నమ్మెనను. అట్టి యనుబంధము లేనిచో దేశీయు లేకార్యమునుగూడసాధింపజాలరు. ఖద్దరు విస్తారముగా తయారైనచో విదేశీబట్టలను బహిష్కరింపవలెనుగాన మనకు స్వరాజ్యమురావలెనని ఖద్దరుప్రచారము విశేషముగా జరుగక తప్పదు. అని నేనుగూడ నొప్పుకొందును గాని బహిష్కరణ పురుషులగుడ అబలవలె రాట్టమునద్ద కూర్చుండి నూలువడుకువలెనని విధింపుట సంగతమని మాత్రమే చాలమంది తలచుచున్నారు. మనవిపుడు స్త్రీప్రాయముమే యైతిమని గూడ నే నొప్పుకొందును. గాని ప్రాచీన కాలమునుండియు మనదేశమున నూలువడుకుపని స్త్రీలకే విధింపబడియుండినందున పురుషులలో చాలమంది నూలువడుకుటకు సమర్థులంప జాలకుండ నున్నారు. స్త్రీలందరును నూలువడుకుచుండినచో పురుషులు గూడ ఆ పనిచేసినగాని చాలదని అపుడు వాదించిన పశ్చాత్తుకముగా నుండును. ఇపుడు స్త్రీలు సీతాకోకచిలుకలవలె ముద్దిసి సురంగంల విదేశీవీరలను కట్టుకొని కుటుంబమండగా పురుషులు రాట్టములవద్ద కూర్చుండి నూలువడుకు వలెనటుల ఆసమంజసముగా కానబడుచున్నది. విదేశీబట్టలను పురుషులమాత్రమే ధరించుచుండుటలేదు. స్త్రీలుగూడ విదేశీవీరలనే హెచ్చుగా కట్టుచున్నారు గాన నూలువడుకుపని ఒక్క పురుషులమాత్రమే విధింపుట న్యాయముకాదు.

రాజకీయములకు కార్యములందు పురుషులను, నూలువడుకుటయందు స్త్రీలను మీరు నియమించియుండవలసినది. ఇకనైన పౌరుషమునకు తగినపనులను మగవాండ్రకును నూలువడుకుపనిని ఆడవాండ్రకును విధింపుట సమంజస మని మీకు విన్నవించుచున్నాను” అని ఒక ప్రాధెనరు నాకువ్రాసెను.

అతడు చాలవెద్ద వైతరము వ్రాసెను. అందులో ముఖ్య భాగము నిచట వివరించిరి. భారతస్త్రీల సంగతి యావిద్యాం నునకు తెలియదనియే తోచుచున్నది. మనదేశమున పురుషులు స్త్రీలసభలలో నుపన్యసింతుటకు సాధారణముగా అవకాశమే లభించదు. కొంతవరకు నాకుమాత్రమే అట్టి అవకాశము దైవానుగ్రహమున లభించినది. నేనైనను అధికసంఖ్యాకులగు స్త్రీల సభలలో నుపన్యసింపగలిగి యుండలేదు. అదిగాక పురుషులు ఆనవలించినగాని స్త్రీలు ఏపనినిగూడ చేయ వలెనను. చాలచోట్ల స్త్రీలు ఖద్దరును కట్టుటకును నూలు వడుకుటకును ప్రయత్నింప గా పురుషులే అధ్యంతరముకలిగించిరి. మరియును అవసరములైన మార్పులను కల్పనలను పురుషులు చేసినటులు స్త్రీలు చేయజాలరు. ఒక్కస్త్రీలకే యిది నిర్ణయించినచో ఈ రీతిగా ఖద్దరు వుధ్యము అనుకూలమగు మార్పులను చెందుచు వృద్ధినిొందుటకే వీలులేకుండెడిది. ఏపనిగాని ఏదోయొకతరగతి వారు మాత్రమే చేయవలెనను నిబంధనము మంచిదికాదు. పంట పని సాధారణముగా స్త్రీల కర్తవ్యమేగాని పంటరాని నైని కుడు పనికాదు. ప్రయాణములలోను శిబిరములలోను బహుజనులు కూడినపుడును పురుషులే పంటచేయదురు. కుటుంబము లోనివారికిమాత్రమే యైనచో స్త్రీలు పండెదరుగాని సమారాధనలు విందులు మున్నగునవి జరిగినపుడు అన్ని దేశములలోను గూడ పురుషులే పండెదరు. యుద్ధము పురుషుల కర్తవ్యమే యైనను అరేబియాస్త్రీలుతమకటికోజలలో తమ పురుషులతో పాటుకత్తువుల నెదిరించి అదుపుముగా పోరు సరిపిరి. సిపాయిలతిరుగుబాటు జరిగినపుడు బాన్సిరాణిగారుచేసినయుద్ధము చారి

త్రకప్రసిద్ధము. నేడు విశాఖండునున స్త్రీలే అన్ని పనులను నెరవేర్చుచున్నారు. చాలమంది స్త్రీలు న్యాయవాదులు గాను వైద్యులుగాను పరిపాలకోద్యోగులుగాను పనిచేయుచున్నారు. చాలమందిస్త్రీలు గుమాస్తాగిరి చేయుచున్నారు. మొదలగుండు రయితులుగను, టైపిస్టులుగను స్త్రీలే చాలమందియున్నారు.

పురుషులేల నూలువడుకుగూడదు? అధిక ఆధ్యాత్మికసంబంధముగు లాభముదీనివలన కలుగునని యావిలేఖరియే యొప్పుకొనెను. అట్టిచో అట్టిపనిని పురుషులే చేయగూడదు? నూలు వడుకుటను మొదటకనిపెట్టివాడు పురుషుడే. కుటుంబట్టు స్త్రీల పనియేయైనను నిపుణులగు కుటుంబనివాండ్రందరును పురుషులే. కుటుంబంత్రయును కనిపెట్టినవాడును పురుషుడే. వెనుకటి రోజులలోనే స్త్రీలతోపాటు పురుషులుగూడ నూలువడుకుచుండినచో పాశ్చాత్యవైరకసంఘమువారు నిర్బంధించినను గూడ మనవా రావృత్తిని మానివేసియుండరు. రాజకీయకాస్త్రు వేత్తలు చాలకాలమును రాజకీయములకొరకే వినియోగింపవచ్చును. గాని మనదేశములో నున్న మనుష్యులందరును ఖద్దరుబట్టలనే కట్టవలెననిన స్త్రీలును పురుషులును, రాజకీయవేత్తలును కవులును, సంస్థానాధిపతులును పండితులును, ధనికులును నిరుపేదలును, అన్ని మతముల-బాతుల-శర్మముల-పక్షములవారునుగూడ దేశముకొరకు ప్రతిదినమును భగవదర్పణ బుద్ధితో ఒక అరగంటనేపు నూలువడుకుక తప్పదు. పరోపకార బుద్ధి మానవుల కందరికిని ఉండవలసినదే గాని స్త్రీలకు మాత్రమేకాదు. అది మానవులకందరికిని ముఖ్యవిధిగాన పరోపకారముకొరకు భారతీయుల మనకొనువా రందరును దినమునకు కనీసము ఒక అరగంట నేపైన నూలు వడుకువలెను.” (మో. కా. గాంధీ- ఎంగుయిండియా- 11-8-25)

సీసా 1-కి
రూ 2-0-0.

కు సు మ

యీముందు గానీరియా అను పెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రద్వారమునుండి వెలుపడు స్రావమును మూత్రము విడుచునప్పుడు గలగు మరుకుపోటు, మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిర్మితయును. స్త్రీలకుగలగు యేవిధమునకనుమహ్యాధి లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుడుచ్చును.

ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 246
18, బైరాగిమహంపేడి, మదరాసు.

ఆయుర్వేదాపథ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము
కొద్దిరోజులవరకు వెల 8-0-0
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుకుట వీలయిన శులభతైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకము 0-6-0

హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము- చెన్నపురి.

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

పోతనామాత్యప్రణీతము. ఇదివరకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న బాగుగ ముద్రించుచున్నారము.

12 స్కంధములుగల సంపుటము క్లౌజుకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్టు పేరు రూ. 6-0-0

సంపూర్ణప్రతి రెండు సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టు పేరు రూ. 8-0-0

సంపూర్ణప్రతి కి సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టు పేరు రూ. 9-0-0

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

అయ్యర్ల వైద్య విధానము

శనిరాజ గణనాథ సేనుగారి లేఖకు మహాత్ముని సమాధానము

“మీరు కలకత్తా నగరమున అష్టాంగ ఆయుర్వేదవైద్య విద్యలయందును శిష్యునిగా వున్నందున పదార్థమున నొందిన యుగసాహసముగూర్చి కలకత్తాలో పలువురు ఆయుర్వేద వైద్యులను ఇతరులను గూడ విపరీతార్థములను చేయుచున్నారు. “ఆయుర్వేదవిధాంతమును నిష్కలమగుగా దాని ననుసరించుచున్న వైద్యులను నిరసింపట నా ఆభిప్రాయము గారు. ఇది ప్రజలను మోసగించుచున్న వైద్యమ్యులగు మాత్రమే సేను నిరసింపలేదు” అని మీరు స్పష్టముగా పత్రికాముఖమున ప్రకటించుట మిక్కిలి అవసరమని నాకు తోచుచున్నది. వంగభాషాపత్రికలన్నియును మిప్రసంగమును విమర్శించుచు దాని నాతేపించుచుండుట మమ్ములకుగూడ నిందింపసాగెను.” అని గణనాథ సేనుగారు నాకు వ్రాసిరి.

“వారు కోరిన ప్రకారము చేయుట నాకును సంతోషకరమే. అటుల చేయుటలో నా ఆభిప్రాయములను సేను స్పష్టముగా తెలుపుటకు గూడ వీలగును.

“సేను వ్రాసిన యిండియను హోమయూజ్ అను గ్రంథమునందు సేను వివరించిన రీతిగా నాకు వైద్యమునందే నమ్మకము లేదు. వెనుక డిల్లీలో తిబ్బి కలాళాలను తెరచుటకును మొన్న కలకత్తాలో అష్టాంగ ఆయుర్వేద విద్యాలయమునకు శిష్యునిగా చేరుటకును విధితేక సేను సమ్మతించితిని గాని నా కెంతమాత్రమును యిట్లులేదు. 17 ఏండ్లనుండి పరిశీలించుచున్న వైద్యమునగూర్చి నాభావములు కొంచెమైన మారలేదు. వెనుక హాకీం ఆజ్మీఖాను సాహెబుగారును యితరుల కలకత్తాలో నామిత్రులగు కవిరాజులను నన్ను కోరినపుడు మొగమోటుమీదే మాట తీసికొనితేక వెళ్లితిని. నా ఆభిప్రాయములు అనుపూలముగా నుండవని మాత్రము ముందుగానే వారికి తెలిపియున్నాను. ఆయుర్వేద విధానమును సేను పూర్తిగా నిరసింపవాడే యైనచో ఎంత మొగమోటు వెట్టినను గూడ సేను అభ్యంతరం లేకుండును. అష్టాంగ ఆయుర్వేద విద్యాలయ సేవకునివారికి ఆయుర్వేద వైద్యవిధానమునందు గొప్పపాండిత్యము కలదు ఆయుజ్ విరాజా. ఆయుజ్ అనియ్య కాలకు లక్షరూపాయల నొసంగెను. ఆయుజ్ ఆయుర్వేద వైద్య శాస్త్రముల ననుసరించి పరిశోధనల చేసి నూతనవిషయములను కనిపెట్టెదరు. ప్రజల రోగిని పోగొట్టుటకే ఆయుజ్ పూజ కొనియున్నారని రోగములు రాకుండ నిరోధించుటకు తగిన విధును ప్రజల కందరికి బోధించెదరు. వీరవారు ధనవ్యయ మువలన జీవించి వనమూలలతో వ్యాధులను మరుగొనక పడకులను ప్రకటించెదరు.

సాధారణముగా వైద్యులలో చాలమంది జరామరణ విరహమును జీవాత్మి శరీరమునందున్నదను విషయమునే గుర్తించుట అధిరవిగు శరీరమునను మరణముతో చేయుటకు మాత్రమే పూరితులగుచుండును. అందువలన మానవులు ఆత్మి గౌరవమును ఇంద్రియనిగ్రహమును గోల్పోయి వైద్యులకు దాసులగుచున్నారు. ఈపద్ధతి పరిగడనియే సేను తగవులాడుచున్నాను. ఇప్పుడు పాశ్చాత్యదేశములలో ఒక నూతన వైద్య విధానము బయటపడెనది. వారు శరీరమునను చికిత్సచేయుటలో జీవునిగూడ గుర్తించుచున్నారు. కాని వారు జైషధములలో కంటే ప్రతిభియుండే అధికముగ రోగినివార కశక్తి కల దని గ్రహించియున్నారు.

ఆయుర్వేద వైద్యులలో అతి విస్తారమునందు కాపాయిను మోపుచుంది బూటకపు వైద్యులే అని నా ఆభిప్రాయము. వారికి తెలిసినది అత్యల్పమైనను మహాపండితుల మని మాయబాలుల చేష్టయందును. సకలరోగములను తప్పక మదిచ్చిన మని అత్యప్రమాణములను చేయుచుండును. ఈ దాంభికులకు వినమును పూజ్యము. చరకకుత్రుతాది వైద్యశాస్త్రగ్రంథములను శిష్టగా చదివి వానిలోని రహస్యములను గ్రహించుటకు వారికి ఓషిక లేదు. ఆయుర్వేదమునకు సాటియగు వైద్యవిధానమే లేదని ఆతిశయోక్తులను పలుకుచుండును. ఆయుర్వేదమునగూర్చి పరిశోధనలచేసి రహస్యములను వెల్లడింపక పోవుటయే గాక మిథ్యాస్తోత్రములనుగూడ చేయుచుండుట వలననే అది అభివృద్ధినింజకుండ నిలువనీరువలె నిరుపయోగ మగుచున్నది. ఇటీవల పాశ్చాత్యవైద్యులలో చాలమంది చాల నూతన విషయములను కనిపెట్టిరిగాని ఆయుర్వేదవైద్యులలో నొక్కరైనను ఒక్క నూతనవిషయము వైసను కనిపెట్టినటులు

సేను వినలేదు. ఆయుర్వేదవైద్యులు చేతికాడిని చూచియే వ్యాధిని గుర్తించెదమని చేష్టయియు. కడుపులోపల నుండువ్రాములు మున్నగునవిగూడ చేయిచూచుటవలననే తమకు తెలియునందురు. ప్రాచీనకాలమునందైన నట్టికశక్తి ఆయుర్వేదవైద్యులకుండెనో లేదో తెలియదు. ప్రస్తుతము మాత్ర మట్టి కశక్తి గలవారెవరు ను లేరనియే చెప్పవచ్చును.

లోహములలోను వనమూలికలలోను శ్రేష్టమైన వానిని కొన్నిటిని ఆయుర్వేద వైద్యులు బాగుగా తెలిసి కొనియున్నారు. వారు వ్యాధిని పోషించి లోహదుల నిమిచ్చుచుండురు. అందువలన వీరలకు రోగులకు తగుదుగా అవకాశమే జరుగుచుండును.

వైద్యులలో కొందఱుగదనముగడించుటకు చాల ఆక్రమములకు ప్రకటనలను చేయుచుండును. సంభోగశక్తిని వృద్ధిచేయు మందులనుగూర్చి ప్రకటించుచుండురు. ఈప్రకటనలు చూచి చాలమంది ఆచుండులను తిని వృద్ధిచారులై స్త్రీలలోలై దుగ్ధులులై రోగపీడితులై యావనమునందే ముడుపలై ఆకాలమరణమునకు పాలగుచున్నారు. చాలమంది వృద్ధులకుగూడ యిట్టి మందులను తిని విషయలోలై పశుప్రాయులై జీవచ్ఛములై జీవ్యాదాసులై జీవించుచున్నారు. వీరు స్త్రీసంభోగమే జీవిత చరితార్థ మని భావించునట్టి మానవాత్మికగల ప్రాచీనవ్యుత్పన్నులు. ఇట్టి మందులను విక్రయించుచు ప్రకటించుచున్న వానిని ఇంతవరకును ఆఖిల భారతాయుర్వేదసంఘముగాని మరేసంఘముగాని నిరసింపియుండ లేదని గూడ సేను చెప్పగలను. దుర్మితకరములగు నిట్టిమందుల నమ్ము వైద్యులలో చాలమందిని ప్రజలు చాల గౌరవింపచున్నారని గూడ సేను గురుదును. కావుననే అవకాశము చిక్కినపుడెల్ల సేను ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యులను కఠినముగా మందలించుచుండును. వైద్యమును వినయమును గలిగి శాస్త్రమును బాగుగాచదివి పరిశోధనలను చేయుచునే జీవకొనుచుండును. ప్రాచీనశాస్త్రములలో శ్రేష్టమైనవాని నన్నిటిని సేను గౌరవించెదను. వెనుక ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యవిధానమును ప్రజలకు మహాపరాకారమును చేసినమాట నిజమే. అప్పుడని అభివృద్ధి నొందుచునే యుండెను వెనుక నీవైద్యులమందు నాభికమగు నమ్మకముండెను. వారికి సేను చాల హామీయగుగూడ చేయుచుంటిని. కాని క్రమక్రమముగ అనుభవమువలన నిజమిది సేను తెలిసికొనగలిగితిని. వైద్యులలో చాలమందికి అజ్ఞానమును అహంభావమును మొందు. ఈ లక్షణమును ఆయుర్వేదవైద్యవిధానము ధనాశాపకులగు వారిచేత జిక్కి వృద్ధిచూపియే పొయింది. వ్యక్తులను దూషించుట నాయుద్దేశ మెంతమాత్రమును గాదు. అట్టి యూహతోనే నీవ్యాసమును వ్రాయలేదు. చిరకాలాను భిష్యులను నాకుగలిగిన ఆభిప్రాయములనే సేను వెల్లడించితిని. ఈదేశములను పాశ్చాత్యవైద్యులయొద్ద నుండియే ఆయుర్వేదవైద్యులు సేవ్చుని రను వాదము సరియగుసమాధానము కాదు.

బుద్ధియుండుదు పరుల ముగ్ధులగుట గ్రహించునగాని దుగ్ధులగుట గ్రహించుట. పాశ్చాత్యవైద్యులవలనే కవిరాజులును, వైద్యులను, హాకీములనుగూడ నిజమున కాస్త్రాభిమానుతో పరిశోధనలను చేయవలెను. చాల విషయమును కలిగి యుండవలెను. శాస్త్రముగలకు స్వయము తత్వంబి దరిద్రులు కాలక్ష. ఆయుర్వేదమునందు సేను క్రొత్తవిషయములను పాశ్చాత్యవైద్యశాస్త్రములను చదివి తెలిసికొనలెను. పాశ్చాత్యవైద్యులకు భూతివయ లేదు. పరిశోధనల చేయుటకి క్రిమి క్షీణకాలుల ఖరీదుగా బాధించుచుండును. ఒక మానవుని శరీరమును కాపాడుటకు పెక్కు జీవజంతువుల ప్రాణములను తీయుచుండును. ఆయుర్వేదవైద్యులకి ప్రాచీనవైద్యములను చేయగూడదు. ఆయుర్వేదమునందుగూడ క్రిమిసంహారక (బివిక్సెన్) పరిశోధనలు వివరింపబడెనని కొందఱుండురు. అదియే నిజమైనచో సేను చాల విచారించెదను. “అహంసాపరమార్థ్యం” అను ఉత్తమధర్మమునకు భిన్నముగ కారికలు నాలుగువేసములలో నేయుండిననుగూడ వానికి అధికవ్యతలుగదు. (మో. క. గాంధీ ఎంసయిండియా 11.6-25)

భారత శాసనసభ

ఆగస్టు 28-వ తేదీన సమావేశమగును
సిమ్లా, జూన్ 16:—సిమ్లా యందు ఆగస్టు 28-వ తేదీన భారత శాసనసభ సమావేశమగుటకు ఘనవిహించిన ఆజ్ఞింగు వర్షురు జనరలు నిశ్చయముగావించెను. (అ. ప్రె.)

ఆంగ్లో హైందవ సంఘము

ఉదకమండలము, కూనూరు, కాకినాడ నర్సిలులు సంబంధము ప్రెంపుకోనుట

కూనూరు, జూన్ 17:—ఉదకమండలము, కూనూరు, కాకినాడనర్సిలు ఆంగ్లో తత్వలను కమిటీపర్చులు ప్రారంభింపవలెనని ఆంగ్లో హైందవ సంఘమునందే యీ మామూ రర్సిలులను సంబంధబాంధవ్యములను ప్రెంపుకోనవలెనని ప్రకటించెను. ప్రతిమఖ్యవిషయమునను ముఖ్యముగ ఇంగ్లాండునకు రాయబారము పంపువిషయమై వ్యక్తులు పోటుచేయుటగావించబడిన తీర్మానముల ప్రకారముగ నడచు కొనబాలపండుబయె యందులకు గాలియు. 1925 జూలై 1వ తేదీ నుండి యీ తీర్మాన ముచులలోనికి నెచ్చును. ఈయూసునర్సిలుల అధ్యక్షులు సభ్యులు ఉదకమండలము ముఖ్యస్థానముగ లక్ష్మీ మదరాసు రాజధాని ఆంగ్లో హైందవ సంఘమును నిర్మించుటకు సన్నాహములు గావించుచు చిరంబంధనలను గావించుటయు ఆంగ్లో హైందవ సంఘపు ప్రతి సభ్యులు ఈవిషయమున నడుచుగట్టుకొని తోడ్పడవలెను. కూనూరు, ఉదకమండలము, కాకినాడల తరఫున యింగ్లాండునకు బోలు ఆంగ్లో హైందవ రాయబారమునందుకక్షులు గిట్టి గారు ప్రతినిధిగ నుండవలెనని తీర్మానించబడినది. (అ. ప్రె.)

మైసూరు శాసనసభ

కార్యక్రమాంశములు

బెంగళూరు, జూన్ 16:—శాసనసభా భవనమున రేపు మైసూరు శాసనసభ సమావేశమగును. కార్యక్రమాంశములందు ప్రశ్నోత్తరములు, చట్టసమీక్షలులు కావ్వనుచేయుట, సబ్జి మెంబర్ గ్రాంటులు, కొన్ని ముఖ్యమున చట్టములను ప్రశ్నోత్తరములు మొదలగువిషయములు కలవు. రిజిస్టరుగావించుటకు నిబంధనగావించుట, కుటుంబసలహా మేజిస్ట్రేట్ వైద్యోపచారముగావించుటకు జట్టునున్నరకుట, ప్రాచీన ఆర్థ సంబంధ మైనట్టి చారిత్రిక చిత్రకళానైపుణ్యములనుగట్టి కట్టవలెను భద్రముగ సంగ్రహించుట శాసనమును నిర్మించుటకు చట్టములు చర్చింపబడును. మైసూరు కాశీపుర్ చట్టము ఈ శాసనసభ యందు విచారంపంబడును. (అ. ప్రె.)

శ్రీపునర్వివాహము

ఈనెల 15 వ తేదీ సోమవారం తెనాలి గ్రామమున నేలపాడు కరణంగారగు వ-రా-రా-శ్రీ పింగళి లక్ష్మీవారాయణపంతులుగారి గృహమున శ్రీపునర్వివాహ మొకటి ఆత్మంత వైధనముగా జరిగెను. ఇహములకు నర్వాపురం తాలూకా కవిబంకాపుష్టులు. ఉభయములను వైదిక బ్రాహ్మణులు. వరుడు వ-రా-రా-శ్రీ ఆకర్ణ మూర్తి వారాయణ దీక్షితులుగా వసుదాను వశిష్టాంగారు భూస్వాములు. యంజనీయుపదేశ చతువులున్నారు. వయస్సు 24 సంవత్సరములు. ఇపుడు వ-రా-రా-శ్రీ నిట్టిల వెంకటరత్నంగారి కుమార్తె శ్రీమతి మారయ్యగారు. వయస్సు 19 సంవత్సరములు. ఈవివాహమునకు యేలూరునుండి మహారాజశ్రీ వెల్లకి శృష్ణమూర్తిగారును, వైదికవాదనుండి మద్దిపాటి వెంకటాచలయ్యగారును, తణుకునుంచి భూతిపాళ సత్యచారామగారుగూడ ఆడవెంచిరి. తెనాలి వాస్తవ్యులగు చాక్రపాణి ఉక్లేష్, కలకంబు ప్రకాశరావుపంతులు, గంటా నులైయ్య వానివేపల్ కొనివెల్, పచ్చా శ్రీరాములు పంతులుగారును వాటి కొలదును పెద్దలను వధూవసులను ఆకర్షించిరి. పింగళి లక్ష్మీవారాయణపంతులుగారు వారు సత్విధాయు కన్యాదామలగుచుండిరి. ఈవివాహము పండిత తాండవస్వప్నకాస్త్రీ గారు శాస్త్రోక్తముగాను జముప్రవముగాను జరిపించిరి. (ఒకపేరుడు.)

21-6-25 ఆదివారము

శ్రీ నాట్యసభ తెనాలి

(అ మె చూపు)

ప్రతాపరుద్రయము

యుగంధర, } మిలి 11 11 శ్రీ గోవిందరాజు
పిచ్చివాడు. } సుబ్బారావుగారు యువ. యువ శ్రీ యువ
సేరిగా-... శ్రీ గోవిందరాజు రంగారావుగారు
పాతూరు మార్కవారాయణ, కార్యదర్శిగాను.

వరదరాజులు నాయుడుగారి బిబ్బలు

చల్లపనగారి పది ప్రశ్నలకు సమాధానము

తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు చా॥ వరదరాజులు నాయుడుగారికి సేవలనుండి యిట్లు నాయుడుగారు.

ఎ. ఆర్. చల్లపనగారి జప్తికు పత్రికలో 9 వ తేదీన ప్రకటించిన పది ప్రశ్నలకు వరుసగా ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు సంకల్పపూరితుని.

సాధారణ నా రాజద్రోహము తేను సహాయనిధిలో మిగిలిన రూ 5000 1921 సం॥ తిరుక్కు స్వరాజ్యనిధి కర్పించితిని. అది పూర్తిగా భార్యయినది ప్రత్యేకించబడలేదు. అది సత్యము గనే కాంగ్రెసు పనిక్రింద ఖర్చయినదినిగూడ నే నెరుంగును 1923 సం॥ నేను తిరుక్కు స్వరాజ్యనిధి కొనుగిన యింకొక కేసునూసాయలు స్వత్తి వివరలకై ప్రత్యేకింపబడినవి. కాంగ్రెసు సంఘమువారి ద్రవ్యమును దుర్వినియోగము చేయలేదు. బ్రాహ్మణుల శ్రీధన్యమంబును (మింగివేసినవలకు ఆధారములేదు. కాంగ్రెసు లెక్కలను మారుకొనవచ్చును.

2 కేలములోని అసహాయ నిరాకరణవాదులగు సి. ఆరంబాచారి, టి. ఎన్. గోపాలాచారిగారు, వక్రీలు కాంగ్రెసు ద్రవ్యము పుచ్చుకొన యిచ్చుపడలేదు. అందుచే యితర సేలము వక్రీకువలె పీరికి ఖర్చయినది త్రుయ ఆధ్యాత్మిక ద్రవ్య మియలేదు.

3. నేను బ్రాహ్మణులలో మాత్రమే మార్పు తెచ్చి కెట్టువలెనని ప్రయత్నించుటలేదు. హిందూమతము సమీప వాదనలచే నామాన్య పవల సాంఘికాభివృద్ధికిని వ్యాయము కొరకు పాటుపడుట సాధిగా చలించుచున్నాను. సాంఘిక మతవిశ్వాసులలో హిందూసంఘము హిందూమతముతటి కొరకే పనిచేయుదును. హిందువులయిలో సోదరభావము పెంపొందుటకై వివిధ ఉన్నతపాఠశాలలు తమ మనకుల మాట్టుకొని సభ్యులుగా ప్రవర్తించునట్లు చేయుట సాధియై యున్నది. ఇప్పటికి నాకు సాంఘికప్రాతినిధ్యమందు సమ్యక్ ములేదు. నేను దానికి ప్రతిజ్ఞబడనే. బ్రాహ్మణుల మతాచార సమ్యక్ములకు లోబడకుండ యుండినచో బ్రాహ్మణే తరులు వారిని జయింపగలుగుదురు.

4. సహాయనిరాకరణ మరలించిన లాయర్లకు సేలకు రూ 50/- రూ 100/- చొప్పున జీత మిచ్చినమాట నిజమే. అందులో స్వత్తి కేసులకు మానక సన్నెందు జేసినవారు బ్రాహ్మణులే. బ్రాహ్మణులుగాక యిరువురు బ్రాహ్మణేశ్వర శ్రీధరుడ నుండిన. పీరికిగూడ సేలజీత మియబడెను.

అసహాయమునందు బ్రాహ్మణేశ్వరులలో విద్యా సంకలనవారు తక్కువనుండి చేరిరి. అందుచేతనే యీ బ్రాహ్మణుల ఆధిక్యత, వక్రీకు సేలజీతములు కాంగ్రెసు నిధినుండిచ్చుటలేదు. జనవలలు బజాగారు ఇండియాలో అందరి నిమిత్తము ఒక లక్ష రూపాయల విరాళము నిచ్చియుండిరి.

ఖర్చు అధ్యాత్మములు

5. 1921-23 సం॥ ఖర్చు నిర్వాణము నిమిత్తము ప్రత్యేక న్యక్తులు చాలముందికి ప్రోవోటులపై ఋణము లోపించుచుండెను. బ్రాహ్మణులకే గాక బ్రాహ్మణేశ్వరులకుగూడ నోపంగబడెను. ప్రచారకులలో నెను ఖర్చునకు కేసులూకొని ఋణముగోరనను ప్రోవోటుపై నోపగబడెను. నూలుపడుతుట, నేయులు, బట్టలవ్యాపారము స్వత్తిగలవారికి ఋణము లేదుగండుతుట, వారీఉధ్యము నుండును నోపంతుటకే కాకరాణం. వారిప్పటికిని జేరిగనే యున్నాను. అప్పుడు నేను నాకుండు సాయనకు 6 లక్షల రూపాయలను ఖర్చుచేయ ర గ యిచ్చితి. అసభ్యములేమంటుచే నప్తమునవున్నది. కాని ఖాదీబోధుగారు యాజ్ఞములగూర్చి విచారించుటకు తగిన ఏర్పాటులచేయుచున్నాను. అట్లుఋణములు పుచ్చుకొనినవారు పనిచేయకండు ఆధ్యాత్మము లట్లును సమాలుజేయుటకు కర్మ బోధుగారు తగినయ్యే పనులు చేయుచున్నారు. అవసరమైన బోధుగారు గురువుల కేసులలో కేసు. నా బోధుగారు కేసులను గావట్టులకు ఏర్పాటులచేయుచున్నది. తమిళనాడు క్రైస్తవబోధుగారు కేసులో వివరముగ యివిషయమంతయు ప్రకటింతును.

6. బ్రాహ్మణులకై కాంగ్రెసుద్రవ్యమును పుచ్చుకొనని కొద్ది యిది బ్రాహ్మణులతో ముందులో ఎ. జైద్యనాథయ్యగారు

కొకరు. ఆయన స్వంతముగా చాళధనము వెచ్చించెను. వ్రాసిన వారు తిరుచినాపల్లిజిల్లాలోని వడనేటిలోని వి. జైద్యనాథ అయ్యగారి నేనుచించియుండురు.

6. కర్మదేవిగారుకుమారతం వి. వి. ఎన్. అయ్యరు గారికి రూ 5000 యిచ్చినపుడు నేను జయలులోనుంటిని. ప్రకాశంకొరికి స్వరాకంపెనీకొను రూ 10,000 ఋణమిచ్చినపుడు నేను కార్యనిర్వహణ సభ్యత్వమునకు రాజీ నిచ్చితిని. ఈ రూ 10,000 కనూలుజేయుటకు యేర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

7. శ్రీ॥ శ్రీ॥ ఎన్. మహమ్మద్య భారతిగారి భార్యవిడ్డలకు రూ 1000 యిచ్చినపుడు నేను జయలులో నుంటిని. కాని యీ దానమునకు చాల సంతసించితిని. భారతిగారు గొప్ప దేశాభిమానులు జాతీయకవులు. కాంగ్రెసువా రీమాత్రముసహాయమైన వారిటుంబమునకు చేయగల్గుట ధర్మమే. ఇంకను ఎక్కువ ఇవ్వ వలసియుండెను. అది మన జాతీయధర్మము.

7 పుదుపాల్యములో సి. రాజగోపాలాచారిగారి గాంధీ ఆశ్రమమునకు కర్పరపనికై రూ 4000 మాత్రమే ఋణముగా నోపంగబడెను. రాజగోపాలాచారిగారికి బజాజునున్నగువారు తిచ్చిన రూ 50000 లో మనకు ప్రసక్తిలేదు. ప్రైవేటువిషయములలో కాంగ్రెసుసంఘమునకు పనిలేదు.

8. నంకాలా కాంగ్రెసువాను తమ తాలూకాలో వ నూలయిన సామ్యు అచ్చటనే కత్తరు పనికై వినియోగింతుము. కాని రాష్ట్రసంఘమున కీయనునది. ఆతాలూకాసంఘమునందు వంచి సమ్యక్ములగు నాగరాజయ్యంగారు రామలింగిప్పిల్లెగారిరువురుండుటచే ఆద్రవ్యము పరిగ వినియోగింపవలెనని నాయూహ.

9. టి. ఆదివార యగ చెట్టిగారికి నూలుచందా పని నిమిత్తము రూ 1000 ఆధ్యాత్మగా నీయబడెను. ఇందు రూ 600 లు రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘమునకు తిరిగి యిచ్చివేసిరి. ఇది చెట్టిగారికి దానము కాని జీతము కాని కాదు.

10. నేను ఏపక్షము సచేదుటకును ఎన్నడంగీరింపను. నేను జప్తినుపక్షమునందు చేరను. ఇండియాకు నిజమగు బాధ్యతాయుత పరిపాలన చేపూరువరకు ప్రభుత్వోద్యోగము స్వీకరింపను. కాని దేశముకొరకు ప్రజల స్వేచ్ఛకు పాటుపడు పక్ష మేదయినను, సాంఘికముగగాని, మత రాజకీయములుగ గాని పనిజేయునపుడు అప్పదప్పడు సహాయము జేయుచుండును.

సవరణ:—నిన్నటిపత్రిక కొను చేతిలో మదరాసు కాన్సొరేషను గూర్చి ప్రకటింపబడిన వ్యాసము డి. రాఘవేంద్ర రావుగారు వ్రాసిరి. డి. రాఘవేంద్రరావుగారు రని పేరు తప్పు పడినది. చదువరులు గమనింప బ్రార్థితులు. (ఆ. ప. సం)

ఇందూరు ప్రభుత్వము

అవవాదుల నిరాకరించుట

బావలాహత్యనుగూర్చి విమర్శించుచు లండనులోని డెయిలీ మోరాలు పత్రిక వ్రాసిన వ్రాతలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ఇందూరు మహారాజా హోల్కార్లు ప్రభుత్వప్రకటనోద్ద్యోగి ఆ పత్రిక కిట్లు వ్రాసెను:—

బాలుచాయిలో జరిగిన అన్యాయపు హత్యాయందు మహారాజాగారికి సంబంధము గలదని మీరు కొన్ని వదంతులనుబట్టి నిశ్చయించుకొనినట్లు మీ వ్రాతలవలన తెలియుచున్నది. “ఇందూరు మహారాజాగారు తన ఉంపుడుకలైను చంపింప దుండగింబల నంపి నం దు కు ప్రభుత్వము వా కాలని తప్పక శిక్షింపవలెననిగూడ మీరు నూచించి యుంటిరి. మహారాజాగారికి ఈ హత్యకు సంబంధము గలుపుటకు మీకు బొంబాయి పత్రికలలో ప్రకటింపబడిన అసత్యపు వదంతులు తప్ప వేరు ఆధారము లేదు.

బొంబాయి పత్రికలు తమ తప్పును ఇప్పుడు గుర్తించి సరి. పత్రికలలో ఆందోళనపరులను వదలి వ్యాపకాభిలాష గల విశేషులను వ్రాసిన వ్రాతలవలననే మీ కీ యుద్దేశము కలిగినది. మీరు మహారాజాగారి కుట్రతో సంబంధము కలదని స్వచ్ఛముగా మర్యాదవిడిచి వ్రాసినందుకు చింతింపవలసి యున్నది.

బొంబాయి పత్రికలు ఆందోళనాపరులై అరెస్టుకాబడిన వారందరికి ఉద్యోగములు గలట్లు చిత్తము వచ్చినటులు అసత్యములు వ్రాసినవి.

వారిలో పొండి అనువాడు పత్రికలలో పంపినట్లుగా మహారాజావారి బాడిగాళ్లుకాదు, అక్బరును వేగొకముద్దాయి ఇందోరులో ఆశ్వికశిపాయి గాడు. డిస్మిసుకాబడిన కొటలో ని శాఖరు. లిటిఫ్ రాజావారి మోటారు డ్రైవరుకాడు. మోటారు వర్క్సమాపులో పనివాడు. ఇందూరులో సంబంధముగల ముఖ్యశోక్కుడు సర్దారు ఫాస్సీ.

పాలీసుకేసులైన మీకు తెలియు వార్తలనుబట్టి మీ వ్రాతలవలన మహారాజావారికి తెలియక యెంత అవచారము పని యొనరించిరో గుర్తించ గలుగుదురు. కుట్రదారులూ రాజాగారిశాఖలనుట యేగాక రాజావారిని శిక్షింపవలెనని గూడ నూచించి యుండిరి. దీనికి తగిన ప్రతికారము జేపి కొనవలసి యుండును.

మీ బిడ్డలు కూడ దృఢ గాత్రులుగాను, ఆరోగ్యవంతులుగాను ఉండగలరు

హిందూదేశమునందు లక్షలకొలది బిడ్డలకు తగిన ఆహారము యియ్యబడుటలేదు—చక్కగా తెలుసుటలేదు— బాగుగా పోషింపబడుట లేదు. అయితే మీరు అట్లుండ నవసరములేదు! ఈ గణితకరమైనట్టియు, ఆరోగ్యకరమైనట్టియు ఆహారము—క్వాకర్ ఓట్లు—మీ బిడ్డలకు పోషింపుడు. వారి చిన్నముఖములు, శరీరములు మంచి ఆరోగ్యముతోను, పుష్టితోను ప్రకాశింతును. ఒకింత క్వాకర్ ఓట్లు తొడింతలు వరియన్నముకంటెను, మాడింతలు మాంసముకంటెను మంచి మాంసకండలను గలిగించి శరీరము సభివృద్ధిచేయును.... ప్రతిరోజున వైద్యులు దీనిని శిశువుచేయుచున్నారు. తయారుచేయుట సులభము—బిడ్డలకు సులభముగా శిర్గమునకు—అయినప్పటికిని వారి చిన్న శరీరములకు ఉష్ణమును కలిగించును.

Quaker Oats

క్వాకర్ ఓట్లు చేతితో తాకబడుటలేదు.

పశ్చిమోత్తర రైల్వేనమ్మె

నమ్మెదారులను తీరిగి చేర్చుకొనువిధము

లాహోరు, జూన్ 16:—పశ్చిమోత్తర రైల్వేనమ్మెలో మానుకొనినవారిని తీరిగి చేర్చుకొనుటలో భారీగానున్న స్థానములలో సమర్థులైనవారిని నియమింపవలెనను మాత్రమును గమనించి, కొంతమందిమాత్రమే చేర్చుకొన బడుదురనియు (ప్రాతరవారిలో సమర్థులు దొరకకున్నయెడల క్రొత్తవారే చేర్చుకొన బడుదురనియు ఏకైకము తెలియజేయబడుచున్నది.

మే 31 తేదీ తరువాత నిబంధనలకు విరుద్ధముగాను అధికారుల ఆజ్ఞ లేకుండాను పనిచేయుచున్న వాడెవ్వడును తీరిగి చేర్చుకొనబడదు. భారీలక్షకాని మరియు యితరకారణముచేత గాని తీరిగి చేర్చుకొన బడినటువంటి వాడికిబట్టి కలుగకుండ వారికి రావలసినది తెక్కుకాచి యిచ్చివేయుటకు ప్రత్యేకపు టేర్నాల్లు చేయబడినవి. (గామ్యాయిటీనిగాని ప్రావిడెంటు ఫండుగాని పొందుట కర్తృలుగా నటువంటివారు మామూలుగా వేతనములిచ్చుచోటికి వచ్చి యిడిగినట్లయినవెంటనే వారిలెక్కలు పరిష్కారముచేయబడును. జూన్ 1 తేదీకి ముందుచేర్చుకొనబడినవారికి మామూలు నిబంధనల ననుసరించి ప్రివీలేజ్ టిక్కెట్లు మామూలుగా నీయబడును. కాని మే 31 వ తేదీ నాటి నిబంధనలలోని 2 : 2 క్లక్షను క్రింది పరతులములలో నుండి వీరికి వర్తించుచుండును. జూన్ మొదటి తేదీనగాని ఏకైకము ఏర్పరచిన మరియు తేదీలోగా గాని చేర్చుకొనబడిన వారికి మే 31 తేదీ నిబంధనలలో 2 క్లక్షను వర్తించును. ఇదివరకు వారు పనిచేసినచోట్లలో భారీలక్షకు మరియుచోటికి పంపవలసిన దని ప్రాతరవారు తెల్పుకొను దరఖాస్తులు విచారించబడును. (ఆ. (ప్రె.)

బందిపోటు దొంగలు

అమృతసర్, జూన్ 16:—అమృతసర్ ప్రాంతములలో అనేక బందిపోటులను జరిపిన యొక గుంపులో అరెస్టు చేయబడిన నలుగురిని (మిగతావారు పారిపోయిరి. దోషులని నిర్ధారణజేసి అడివనలు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారికి 7 నుండి 19 సంవత్సరములకు వేరు వేరు కఠినశిక్ష లొసంగెను. (ఆ. (ప్రె.)

జంతుహింసా నివారక సంఘసభ

కలకత్తా, జూన్ 16:—కలకత్తా జంతుహింసా నివారక సంఘమువారు నిన్నటిదినమున డాలానీ ఇక్సాస్టిట్యూటులో న్యాయమూర్తి హ్యూమింగుగారి ఆధ్వర్యతక్రింది వార్షికసభను జరిపిరి. అధ్యక్షుడు తన యువన్యాసములో నిట్లు చెప్పెను.— మనకార్యదర్శి చతువదోపు 1925 నితీతికమును మిరిపప్పుడు వివేకము. అందులో ప్రయోజనకరములగు విషయములులేవు గాన దానినిగూర్చి నేను విశేషముగా చెప్పవలసివలెను. మనకు గల ముఖ్యచిక్కులు తొలగిపోయి మనసంఘమును పునర్నిర్మాణము చేయుకొనవలసిన సమయము వచ్చినది గావున నితీతికమును గురించి మనము విచారించవలసివచ్చెను. మన సంఘమునకును అధికారులకును సంఘ పరిపాలనమును మనవిషయము క్రొత్త నిబంధనల నేర్పరచవలసియున్నది. ఈపనిచేయుటకు ప్రజల సహకారమునకేగలము కావున మన కమిటీ సంఖ్య యొక్కవ చేయవలయునని తలంచుచున్నాము. ఇప్పుడు మన కమిటీలో 10 లేక 11 మంది మాత్రమేకలరు దానిని ముప్పది లేక నలుబదిమందిగా చేయవలెనని తలంచుచున్నాము. ఈకమిటీ నేర్పాటు చేయుటయే యీసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. ఏలనన, యీకమిటీ యేర్పాటుయ్యేవరకు మనమేమియు చేయజాలము.

22 ప్రజాసంఘముల ప్రతినిధులతోను మరియుతమంది శ్రీపురుషులతోను ఒకకమిటీ యేర్పాటు చేయబడెను.

పంజాబు మోటారుపన్ను సవరణచట్టము

లాహోరు, జూన్ 16:—రాష్ట్రీయకృషిములలో కొంత రిమిషన్ నీయబడినదానికి ఫలితముగ కొన్ని పన్నులను తగ్గించెదమని కాననసభలో వాదనముచేసినందున పంజాబు ప్రభుత్వము మోటారుపన్ను సవరణచట్టమును ప్రచురించిరి. వ్యాపారము కొరకు వినియోగింపబడునట్టియు బాడుగకు ప్రయోజనము లను లీసకొనిపావునట్టియు మోటారులకు పన్ను లందవు. అయినను ట్యాక్స్ మోటారులను పెట్టుకొను యజమానులు మాత్రము పన్ను లిచ్చుకొనక తప్పదు. (ఆ. (ప్రె.)

అఖిలమహమ్మదీయ సర్వపక్ష సమావేశము

అమృతసరమందు జరుపవలయునని

డా॥ కిర్హాగారు గోరుట

కాన్పరెన్సు జూలై 16 మొదలు 19 వరకు జరుగును
అమృతసరము, జూన్ 16:—తాజీము ఉద్యమము, హాజీమొదలగు మహమ్మదీయ సమస్యలను చర్చించుటకు జూలై మాసమందు అమృతసరమందు అఖిలమహమ్మదీయసర్వపక్ష సమ్మేళనముయొక్క సభ జరుపవలయునని మాలానా షా: తాలిగారికి డా॥ కిర్హాగారు తంజినపేరి. శ్రేంద్ర ఖిలాఫత్తు కమిటీ సమావేశముగూడ అమృతసరమందే జరుపవలయునని డా॥ కిర్హాగారు గోరుచున్నారు. ఏతేదీన కాన్పరెన్సు జరుగువదియు ముందు తెలియజేయబడును.

కాన్పరెన్సు జరుగు తేదీలు

అమృతసరము, జూన్ 16:—జూలై 16, 18, 19వ తేదీలందు అఖిలమహమ్మదీయ సర్వపక్ష సమావేశము జరుపుటకు నిశ్చయింపవలసినదని డా॥ కిర్హాగారికి సంఖ్యకు గులాంఖిత్తు-వరాంగుగారు తంజినపేరి. అందులకు డా॥ అంగీకరించెను. కాబట్టి జూలై 16 మొదలు 19 వ తేదీవరకును కాన్పరెన్సు జరుగును. (ఆ. (ప్రె.)

శిశు ప్రదర్శన వారము

లేడీ విల్సన్ ప్రారంభముచేయుట

పూనా, జూన్ 16:—పూనా కాంటన్ మెంటు ప్రదేశములో శిశువారమునకు సంబంధించిన ప్రదర్శనమునకు నేటి సాయంత్రమున లేడీవిల్సన్ హారుస్ హాలులో ప్రారంభోత్సవమును జరిపించెను. లేడీవిల్సన్కు స్వాగతమిచ్చుచు అధ్యక్షుడైన డి. యస్. కామతుగారు లేడీవిల్సన్ క్రమపడి చేయుచున్నపనిని తామందరను ఆమోదింపవలెనని చెప్పిరి. పరిశుద్ధమైన గృహములు, నుఖసంకటముల నివారణ మొదలగు శిశురక్షణ విషయములను గూర్చి డాక్టరు ఎ. జె. నోరోస్ హారు పవస్య సిందిరి.

పిమ్మట లేడీవిల్సన్ వేరువేరు కాలనిట్టిని చూచినప్పి వేదికమీద నిలవబడి యిట్లుపవస్యసింపెను:— చున ప్రయత్నములన్నియు శిశురక్షణసమస్యలతోడనే సంబంధించియున్నవి. ఈవిషయమున హిందూ దేశమున నెన్నియో చిక్కులుగలవు. పూనాలో మరియు స్పష్టముగా కనబడుచున్నవి. కాని మన ప్రయత్నములన్నియు నొక దారికి వచ్చినందుననాకు సంతోషముగా నున్నది. ఇప్పటి ప్రజలయొక్క పూర్వాచారములు ముందు సంతతివారికి కపాయ కరములని ప్రజలు నమ్ముటకు కొంతకాలము పట్టును.

తుదకు వారు చేసినపనికి కమిటీ సభ్యులకు వందనముల జర్పించి లేడీవిల్సన్ ప్రదర్శనము తెరవబడినదని ప్రకటించెను. జి. కె. దేవధరుగారు లేడీవిల్సన్కు వందనములర్పించెను. పుష్ప మాలాలంకృతురాలై ఆమె సభనుండి వెడలిపోయెను. (ఆ. (ప్రె.)

సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెట్టుగారు హిందూ దేశమున

కెప్పుడు వచ్చెదరు?

బొంబాయి, జూన్ 16:—సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెట్టుగారు జూలై 11 వ తేదీన లండనునుండి బయలుదేరెదరని లండను నుండి తెలియజేయబడినది. కాని యిప్పుడు వారు జూన్ 28 తేదీకి బొంబాయి వచ్చెదరనియు, జూలై 8 తేదీన హైదరాబాద్ వాణిజ్యసంఘము వారి కుపస్యసిందిరి 5వ తేదీకి సిమ్లా చేరెదరనియు విధాతంతివార్త యొకటి చెప్పుచున్నది. (ఆ. (ప్రె.)

కీ॥ శే॥ గ్వాలియరు మహారాజు గారికి

కాశ్మీరములో గౌరవము జూపుట

శ్రీనగరు, జూన్ 16:—కీ॥ శే॥ గ్వాలియరు మహారాజుగారి గౌరవాధ్యక్షులు జమ్ములోను కాశ్మీరసంస్థానమునందంతటను పాతకాలము కళాకాలము ప్రభుత్వకార్యాలయములన్నియు నేడు మూయుబడెను.

బర్తాకు సామ్రాజ్యస్థస్వరాజ్యము

అఖిల బర్తాసమితికమిటీచిత్తు ప్రకాశిక

జూన్ 21 వ తేదీన సమావేశమగు

కాన్పరెన్సునందు ప్రకాశిక చర్చింపబడును

రంగూను, జూన్ 16:—అఖిల బర్తాసమితి కమిటీచే బర్తాకు సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యము గావలయునని దయ్యుచేయబడిన చిత్తుప్రకాశికను చర్చించుటకు జూన్ 21-వ తేదీయందు నొక కాన్పరెన్సు జరుగును. కాన్పరెన్సుకా తాధికారము గవర్నరునకు దండవలయును. గవర్నరును సార్వభౌముడు నియమించవలయును. మంత్రివర్గము లేక కాబినెట్టు గవర్నరుగారికి రాజ్యపరిపాలనయందు తోడ్పడును. అయిదు సంవత్సరములు గవర్నరు పరిపాలన కాలపరిమితిగ నుండవలయును. గవర్నరు ప్రధానమంత్రిని నియమించును. ప్రధానమంత్రి కాబినెట్టును నిర్మించవలయును. చట్టనిర్మాణాధికారము బర్తా పార్లమెంటునందుండవలయును. రాజ, సేనెట్లు, కాననసభ గలనీ బర్తాపార్లమెంటు టనబడును. పార్లమెంటుయొక్క వేరువేరు సభలయందుండి అనగా కాననసభ, సెనేటుసభలందుండి ఆయా సభాధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షుడు సభ్యులచే నెన్నుకొనబడవలయును. ప్రతిసాలన పార్లమెంటు సమావేశము గావలయును. ధన సంబంధమైన చట్టముల జోలికి సెనేటు పోగూడదు. ధనసంబంధమును చట్టమును సెనేటు సభ ఆమోదింపక త్రోసి వేసినయెడ, ఆ చిట్ట వరుస గమూడు కాననసభాసమావేశములందు ప్యాసు కాబడి సార్వభౌముని ఆమోదము నొందినతోడనే అమలులోనికి వచ్చును. సెనేటునందు 77 గురు సభ్యులుండురు. రాజ్యభాగములందుండి వీరలెన్నుకొనబడుదురు. సెనేటుసభ్యుల నెన్నుకొనుటయందు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేదు. కాననసభయందు 154 సభ్యులుండురు. రాజ్యభాగములు, బర్తావాణిజ్యసంఘము, బర్తాదేశీయుల, వై నాదేశీయుల వాణిజ్యసంఘములు, వర్తక సంఘము, విశ్వవిద్యాలయము కాననసభ్యుల నెన్నుకొనుటకు ప్రాతినిధ్య మీయబడెను. వ్యాపకమును నిర్వహించుటకు హైకోర్టున కధికార మీయబడెను. హైకోర్టుజడ్జీలను గవర్నరు, కాబినెట్టు గలసి నియమించును. (ఆ. (ప్రె.)

గణిత శాస్త్ర పరిశోధకుడు

విశ్వవిద్యాలయమువారు ఇంగ్లాండుకు బంపుట

టి. విజయరాఘవయ్యగారు ఇంగ్లాండులో ఆశ్చర్యకర విశ్వవిద్యాలయమునందు ప్రాఫెసరుజి. ఎ. హార్డిగారిసమక్షమున గణితశాస్త్రమునందు ఉన్నతవిద్యను ప్రత్యేకముగా నేర్చుకొనుటకై సాలనకు 800 పౌనులు (అనగా రూ. 4500) ఆరెవెన్యూ యిచ్చుటకు ముదరాకు, విశ్వవిద్యాలయము సిండికేటువారు నిశ్చయించినట్లు తెలియచున్నది. విజయరాఘవను గారు 1924-25 సం॥ ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో ఆనర్స్ చదువును గణితమునందు తత్పరిశోధనయందు ప్రత్యేకపు తెలివితేటలును ఉత్కృష్టాభిలాషను గనుపరచెను.

1924 సం॥ యీతను వ్యయముగా ఈ విషయమున కొన్ని శేషర్లు తయారుజేసి హార్డిగారి కగపరచెను. హార్డిగారు వాని జూచి వెంటనే విశ్వవిద్యాలయము వైసు చాంసలరుగారి కొక లేఖ వ్రాసిరి. అందు లెక్కలయందు తనకు తానే సాటిగానుండిన కీ॥ శే॥ రామూనజంగారి తరువాత విజయరాఘవనుగారియంతటి లెక్కలజ్ఞానము కలవానిని వేరొకని గాంచలేదని వ్రాసియుండెను.

హార్డిగారి లేఖ చూచినపిదప సిండికేటువారు ఏప్రిల్ 16 వ తేదీన ఈవిషయము విచారించి, విజయరాఘవనుగారిని గణితశాస్త్ర పరిశోధనకై ఇంగ్లాండుకు పంపించుటకు ధనసహాయముజేయ నంగీకరించిరి. విజయరాఘవనుగా రంగీకరించిరి. సెప్టెంబరులో ఇంగ్లాండుకు బోవును. 1925 ఆక్టోబరునందు ధన సహాయ మొసంగబడును.

విజయరాఘవను గారికి 23 ఏండ్లు మునున్నవి. కీ॥ శే॥ పి. ఆస్వాస్వామిగారి కుమారుడు. ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో పి. వి. శేషయ్యరు, కె. ఆనందరావుగారి వద్ద చదువుకొనెను. ఈశిక్షకి ఆనర్స్ డిగ్రీపరీక్ష తప్పవనుట వింతగ నున్నది.

చిత్తరంజన దాసు గారు

ప్రభుత్వము

చిత్తరంజన దాసు గారు

దేశబంధు చిత్తరంజన దాసు గారు నిన్నటిదినము సాయంత్రము కాలధర్మము నొంది రను పిమ్మట వారసు జూచునప్పటికి, నిర్విణ్ణహృదయులమైతిమి. భారతభూమి యొక్క మారుగ క్రూరిపోయినా యని యనిపించెను. బెంగాలులో ద్వంద్వప్రభుత్వము గత కనివారమునందు తొలగింపబడెనని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిటీవల ప్రకటించిరి. ఇచ్చిన స్వరాజ్య మీయవలయును, లేకున్న నిరర్థకమగు ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును రద్దు చేయవలయును, అని దాసుగారు నిరంతరము బోధించుచుండిరి. ప్రస్తుత సంస్కరణములను ధ్వంసము చేసెడి నని, దేశబంధు పట్టుబట్టెను. దాసుగారి పంతమును బట్టించుట కోయన, ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణములను రద్దు జేసినట్లు ప్రకటనము గావించిరి. తమనంకల్పము నెరవేరె నని, దాసు గారు కనుగొనిరి. వెంటనే సంప్రీతిచిత్తులై తమ యనువుల బాసిరి. దాసుగారు సంకల్పసిద్ధులు. వారు తలపెట్టిన నిర్మాణకార్యక్రమము నెరవేరెను. ఇక ప్రజలు స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు గడంగి వలయును.

స్వరాజ్యనిర్మాణమున కికిమీద దాసు-గాంధీ మహాశయు లిరువురును గలిసి పనిజేసెదరని కొండంత యాశతో నుంటిమి. కాని వైవ మన్యథా తలంచెను. చిత్తరంజన దాసు, హిందూ దేశమున కేగాక, ప్రపంచమున కంతకును మహావంటివా రనదగును. ఏమనగానేయును తనధనమును, తనసర్వస్వమును దేశ మాత కర్పణజేసి, సన్యాసియై నిష్కామసేవ జేయుచుండెనో, ఏమనగానేయును సత్య అహింసా సాధనల ననుసరించి దేశవిముక్తిని సాధింపదలచెనో, ఏమనగానేయును లోక తరపురుషునితో చేతుల గలిపి సర్వస్వరాజ్యసిద్ధికై పాటుబడుచుండెనో, అట్టి నాయక శ్రేష్ఠుడు నేడు పరమపదము జేరెను. దాసుగారి మరణ మింతత్వరలో నానన్న మగునని ఎవరును కలలోనయిన తలంచరయిరి. వ్యాధి బలముగ నిన్నదని యయినను వెలియ దగ్గను. గాంధీమహాత్ముడు డార్జిలింగుకు బోయి, దాసుగారికి తిథిగనుండి వారంతో కలిసి సంప్రతించి ఎంతకాలమో గాతెను. కడనను సర్వజనులను ధరించునట్లు కృతనిశ్చయపుటకు, దాసుగారు మహాత్మునిగా నిలుచుచున్నది. శ్రుతిమతము స్వయముగ మహాత్మునిగానుండుటకును, మహాత్మునితో గలిసి సంకల్పించుచుండుటకును సేవజాల సంకల్పమును దాసుగా రెంతయో గుండిరి.

త్వరలో దేశనాయకు లిరువురును గలిసి అన్ని పక్షములవారిని కాంగ్రెసు మహాసభ కాన్వోకచుచు ప్రకటనము గావించెద రని తెలిసినపుడు సంతసించినవారు లేరు. కలకత్తాలో గాంధీ-దాసుగా ర్లిరువురమధ్య జరిగిన యెడంబడిక బెల్గాంలో స్థిర పడినప్పటికీ జాతీయోద్యమాభిమానులకు గలిగిన సంతస మింతంత గాదు. గృహకల్లోలమును నవ రించుకొనుటకన్న కాంగ్రెసు సభ్యుల కత్యంత ప్రియమగు కార్యము వేరేముందును? ఛరిదు పురమునందు బెంగాలు రాష్ట్రీయసభ కధ్యక్షత వహించి, ప్రభుత్వము తన పద్ధతులను మార్పు కొనుటకు దేశబంధుదాసు మ రి యొ క యవ కాశము నొసగెను. సమాధానమునకు త్రోవ జూపెను. కాని ప్రభుత్వమువారి యవకాశము గైకొనక బెంగాలులో సంస్కరణములను రద్దు జేసెడి మని ప్రకటించిరి. ఇటుల గావించుటలో అప జయము తమకేగలిగెనని ప్రభుత్వమువారు గుర్తించి యుండరు. కాని దాసుగారికోర్కె యీడరెను. ప్రభుత్వమువారిచ్చిన సంస్కరణములను మరల వారే తీసికొనునట్లు దాసుగారు చేయగలిగిరి. ఇంతటితో దాసుగారు తలపెట్టిన కార్యమంతయు నెరవేరకున్నను, జరుగవలసిన కార్యభార మధిక ముగ నున్నను పరమేశ్వరుడు చిత్తరంజనుని కింతటితో దీర్ఘవిశ్రాంతి నిచ్చెను.

శరీర విశ్రాంతికై చిత్తరంజనుడు శీతశైల మునకు బోయెను. ఆరోగ్యమునిమిత్తము యూరపు ఖండమునకు గూడ బోవలయు నని దాసుగారు మొదట తల పెట్టెను. కాని, మా తృ భూ మి యందే దేశబంధు తన ప్రాణములను విడుచు నట్లుల దైవము సంకల్పించెను. విధిని దప్పింప నేరీ తరము? దేశబంధుసేవ ప్రజల కత్యవసర మయి నపుడే, క్రూరవిధి యతనిని గొంపోయెను. చిత్త రంజనుడు లేకుండుటచే, హిందూదేశపు కళా కాంతులు దొలగి పోయెను. నేడు దేశమంతయు ఘోరదుఃఖవారాళిలో మునిగియున్నది. సామాన్యముగ, పరుగిడెడి కలము నేడు తడబడుచున్నది. వ్రాయుటకు చేతులాడకున్నవి. పరమాత్ముల మరణ మయినను, ఇంతటి తీవ్రమనోవేదనను గలిగింప జాలదు. బెల్గాం కాంగ్రెసునందు దేశబంధు చిత్త రంజనుడు చూపిన శాంతి, సమరసభావము లెన్నటి కిని మరపునకు రావు. కాంగ్రెసు స్వరాజ్య పక్షము లనురెంటిని ఏకము జేయుటకై, దేశబంధు చూపిన సహనమును ప్రేమయు అద్భుతములు. బెల్గాం కాంగ్రెసునందు స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖు లగు పటేలు ప్రభృతులే, గాంధీ దాసు ఒడంబడికను నిరసించు చుండ, నాయకుని మనోవైఖరి ఎటు లుండునో యూహించుట సులభసాధ్యము.

ఒకవంక లాలాలజపతిరాయుగారు స్వరాజ్యపక్ష మువారినైతి పొడుచుచుండిరి. నూలుచందాను నిరసించుచుండిరి. ఇట్టిసందిగ్ధసమయమున, మహాత్ము డూరకుండెను. దేశబంధు దాసుగా రాసమయ మున గావించిన ప్రసంగము, ఆక్షేపణల కన్నిటికిని చక్కని సమాధానమిచ్చెను. ఒడంబడిక స్థిరపరుప బడెను. బెల్గాం కాంగ్రెసుసభనుండి వెడలిననాటి నుండియు, దాసుగారి ఆరోగ్యము కుదుటబడలేదు. కడపటిమారు మంత్రుల వేతనములను బెంగాలు

శాసనసభవారియెదుట పెట్టి, ద్వంద్వప్రభుత్వమును కొనసాగించుటకు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టినపుడు స్వరాజ్యపక్షబలము సందిగ్ధముగ నుండెను. సభ్యు లలో విభేదముల బుట్టించుట కెన్నియో ప్రయత్న ములుజరిగెను. అట్టితరుణమున దేశరోగ్యము నే మాత్రము పాటించక, దాసుగారు కలకత్తాకువిచ్చేసి, శాసనసభకు హాజరయిరి. సభ్యులలో ధైర్యవికా నములు హెచ్చెను. అధికారవర్గప్రయత్నము భగ్న మయ్యెను. దాసుగారి పలుకుబడిని తగ్గించుటకు, బెంగాలు ఆర్డినెన్సుచట్టమును ప్రయోగించినను, ముఖ్యులగు సుభాషచంద్రబోసు మున్నగువారిని నిర్బంధించినను, ప్రయోజనము గలుగకపో యెను. దాసుగారి ప్రాబల్యము మరింత హెచ్చి సాగెను. కలకత్తా కార్యరేషనుకు దాసుగారు రెండవమారుగూడ అధిపతిగ నెన్నుకొనబడిరి.

సంస్కరణముల రద్దును గూర్చిన కడపటి ప్రభుత్వప్రకటనముచే దాసుగారి శక్తి మరింత యతిశయించెను. కాని దాసుగారు తమకు గల పలుకుబడిని దుర్వినియోగపరుపలేదు. కార్యస్వము వలన స్వాతంత్ర్యము లభింపదనియు వంగదేశ యువకులు అహింస నవలంబించి మాతృదేశము నుద్ధరింపవలయు నని దాసుగారు ఛరిదుపురమునందు హెచ్చరించిరి. దాసుగా రిందువలన లొంగిపోయి రని ప్రతిపూలపక్షమువారు కేకలిడిరి గాని దాసుగా రెప్పుడును అహింసయొక్క ప్రాముఖ్యమును వెలి బుచ్చుచునే యుండిరి. కారాగృహమునుండి వెలు వడిన పిమ్మటను అంతకు పూర్వమును హింసవలన నేదేశమున కయినను నిజస్వాతంత్ర్య మెన్న డును లభింపలేదనియు దుఃఖమే సంప్రాప్త మయ్యె ననియు పెక్కు నిదర్శనముల జూపుచుండిరి. సోదర ప్రజల కొకవంక హితోపదేశము గావించుచు వేరొకవంక ప్రభుత్వము సరియగు మార్గము ద్రొక్కి సఖ్యపడుట కవకాశమిచ్చిరి. అట్టి యవ కాశమును ప్రభుత్వమువారు రుపయోగించుకొన కొనకున్నను దేశబంధుదాసుగారి హితమును ప్రజలు నిర్వహించి ఆమహామహుని ఆత్మకు శాంతిని చేకూర్చ బ్రార్థితులు.

చిత్తరంజనదాసు 1870 సంవత్సరమున జన్మించిరి. ఏబది యయిదవయేట కాలధర్మము నొందిరి. మణిక్పూర్ బాంబుకేసులో అర వింద యోగిపక్షమున వాదించినపుడు దాసుగారి న్యాయవాద సామర్థ్యము బయల్పడెను. నార్దను గారిని లక్ష్యపెట్టక, దాసుగారు కోర్టులలో వాదించు చున్నపుడు, ఎల్లర కాశ్చర్యము గలిగెను. వారి ఆదాయము రానురాను మించిపోయి, యత్యుచ్చ స్థితియందుండెను. అయినను దాసుగా రెన్నడును ధనము కూడ బెట్టుటకు పూనుకొనలేదు. జాతీయ వాదులనేకుల పోషణకును, జాతీయోద్యమాభి వృద్ధికిని, తన సొమ్మును వినియోగించి వచ్చినవిధ ముననే డబ్బును వెచ్చించుచుండిరి. చిత్తరంజనుని కవితాశక్తి చాలమందికి తెలియదు. రాజకీయ ప్రాబల్యమునం దిది ఘరుగుపడెను. కాని, వంగ దేశభాషావైఖరి నెరిగినవారు, దాసుగారు రచించిన సాగరసంగీతమునకు అత్యున్నత స్థాన మొసగె దరు. వంగదేశపు జాతీయభావమును, దాసుగారు ప్రతిఫలింప జేసినట్లుల తెప్పెదరు. దాసుగారుకవిత్య ధోరణియందే నిమగ్నులై యున్నచో, నేకటి

వంగదేశకవులలో సగ్రస్తానము వహించియుండును. కాని, కవిత్వాప్రపంచమునకు గలిగిన కొంత వలన, రాజకీయోద్యమమునకమిత లాభము చేకూరెను. అమృతసర కాంగ్రెసునందు మాంట్యుషన్ల సంస్కరణములను నిరసించుచు, చిత్రరంజనదాసుగారు కడుసమర్థతతో వెలగిరి. జన్నాగారి వాదమును తుత్తునియలజేసిరి. తుదకు, దాసుగారిపంతమే నెగ్గెను.

మహాత్మునిపిలుపు వినుపించగనే, విద్యాధికుల నేకుల హృదయములు పరితప్తములయ్యెను. త్యాగశక్తి విజృంభించెను. ధనార్జనవృత్తులు త్యాగప్రాయముగ విసర్జింపబడెను. కారాగృహనివాసము కడు సంతసముతో స్వీకరింపబడెను. అటుల త్యాగము సలిపినవారిలో, దాసుగారి గ్రగఃణ్యులనుటకు సందియములేదు. తమకు చేరుచున్న ధనవైభవమంతయు, దేశసేవమందర పాటింపదగినదిగాదని, దాసుగారికి స్ఫురించెను. భోగభాగ్యముల సన్నిహితుల వదలి, పాశ్చాత్యవేషభాషలను విసర్జించి, దాసుగారు సేవావృత్తి నవలంబించెదరని, ఎవరును ఎరుంగరు. కాని, దేశమాత యాహ్వానించుచున్న పుడు తుచ్చసుఖముల సంతయిండుటకు, దాసుబోలు విశాలహృదయలకు మనస్సొప్పనా? నాగపురపు కాంగ్రెసుసభలో అనహృదయతనమును ప్రతిపాదించి, దాసుగారు కీర్తిగాంచిరి. అహమ్మ దాబాదు కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షుల వహించుటకు వీలులేకుండ దాసుగారిని అధికారులు నిర్బంధించిరి. కాని దాసుగారి సందేశము దేశమందంతటను వెల్లడియ్యెను.

దాసుగారి భావములన్నిటతో నేకీభవించని వాడుగూడ ఆ మహామహుని త్యాగశీలమును నిష్కల్మషహృదయమును కార్యదీక్షను భావాతిశయమును ప్రశంసించక తప్పదు. శాసనసభాబహిష్కారమునకు దాసుగారు ప్రతికూలముగ బోధించినందుకు వగచినవారు సయితము వారి దృఢ విశ్వాసముల గాంచి అబ్బర మొందుచుండిరి. వారి హేతువాదము బహిష్కారవాదులలో నమృతము గలుగజేయ కన్నను వారి పట్టుదలయు గాఢనంకల్పమును ప్రాతికూల్యమును నెట్టివైచు చుండెను. సుప్రసిద్ధన్యాయవాది యయినను దాసుగారు యుక్తుల నవలంబించి ఎదుటివారి నోడించుటకు ప్రయత్నింపరైరి. దేశభక్తిభావము వారిప్రసంగములందు పొంగి పొరలుచుండెను. మహాత్మునివిశ్వాసములగుర్చి ముచ్చటించుచు కద్దనందతనికి గల నమ్మకము తమ సంశయముల నన్నిటిని బారద్రోల నని దాసుగారు బెల్గాంలో ముచ్చటించినపుడు కేవల తర్కముపైననే వారు ఆధారపడి యుండలేదని విదితమయ్యెను. మహాత్ముడు నేడు కలకత్తాకు విచ్చేయుచున్నాడు. అతనికి కలిగెడిసంతాపమునకు మేర యుండజాలదు. మహాత్మునకు కుడిభుజము పడిపోయె ననుటకు సందియము లేదు. ఉభయ నాయకులు సహిందూ దేశమునకు భూషణములనలె వెలుంగుచుండిరి. ఉభయులును తాత్కాలికలాభములను పాటింపక ధర్మసాధనచేతనే దేశస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించ నిశ్చయించిరి.

దాసుగారి మరణమునకు నిలపించుట భారయుల కెంతసహజ మయినను, అసంతరకర్తవ్యమును గూర్చి యాలోచించక తప్పదు.

మును గూర్చి యాలోచించక తప్పదు. స్వరాజ్య పక్షపాద్యమునకు కారణ మేమి? కేవలసంఖ్య లా, కావు. కేవల విద్యాధిక్యతయూ కాదు. కేవల ధనికలప్రాబల్యమా? అదియు గాదు. దేశబంధు దాసుబోలు త్యాగధనుల నాయకత్వమే ముఖ్య కారణము. దాసుగారి స్థానమును నింపుటకు సాధ్య పడదు. అయినను ప్రజలు శక్తి వంచనలేక తమ ధర్మమును నిర్వహించుట యవసరము. దాసుగారి శరీర మదృశ్య మయినను, వారిజీవిత మెల్లపుడును కనులయెదుట నుండనేయుండును. స్వరాజ్యసంపాదనప్రయత్నములను దేశబంధుదాసు, లోకమాన్య తిలకు మున్నగు మహనీయులు గగన మార్గమునుండి ఆశీర్వదించుచునే యుండురు. దాసుగారు సంస్కరణ నిర్మాణ ప్రయత్నమును సాధించి దివి కేగిరి. స్వరాజ్య నిర్మాణ ప్రయత్నములను వారు దీక్షతో నిర్వహించుటకు, కాలము లేకబోయెను. అయినను ఛీరులు ధైర్యమును కోల్పోవజాలరు. దాసుగారు వదలిపెట్టిన స్థానమునుండి ముందుకు బోవుటకు ప్రయత్నింపకమానరు. బెంగాలులో జరిగిన సంస్కరణవిధ్వంసన మితరరాష్ట్రములలో గూడ జరుగుట లాభకరము. కాని విధ్వంసన మొక్కటియే, జాతీయపునరుద్ధరణము గావించ జాలదు. స్వరాజ్యనిర్మాణము దానికి తోడగుట ముఖ్యము. దాసుగారి హస్తములలో నిరాకరణము వేరొకరూపము దాల్చినను, నిర్మాణావశ్యకత నది మరింత యధికముగ చాటుచున్నది.

ప్రజలు నిర్వహించవలసినధర్మ మటుండ, ప్రభుత్వమువారి సమయమున నిర్వహించవలసిన భార మత్యధికము. సంస్కరణములను రద్దుజేసినంత మాత్రమున వారివిధి ముగియలేదు. బెంగాలు శాసనసభవారు మంత్రుల వేతనములను మూడు మార్లు నిరాకరించుటచే, ప్రజాయత్రశాఖలతో వారికి బనిలేదని తాము నిశ్చయించినటుల, ప్రభుత్వమువారు దెలిపిరి. కాని, దాసుగారినిజోదేశ్యమును వారు గ్రహింపజాలకబోయిరి. స్వరాజ్యము తప్ప తక్కువసంస్కరణములు ప్రజల కక్కరలేదని జూపుటకే, దాసుగారు ప్రతిష్ఠంభనమునకు గడంగిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వ మక్కరలేదని, దేశమంతయు ఐకకంఠ్యముగ చాటెను. దాసుగారు సంస్కరణములను నిర్మూలించుటలో, ప్రజాశయములనే ప్రతిఫలించ జేసిరిగాని, వేరుగాదు. ప్రభుత్వము వారు కనుగొనవలసినది దేశములో బెరిగిన స్వరాజ్యవాంఛయే. దానిని గుర్తించక ప్రజలు దేశభివృద్ధి గోరుటలేదని పలుకుట పరిహాసాస్పదము. ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనము గూర్చి ఆంగ్ల దేశ పత్రికలు పరిపరివిధముల వ్యాఖ్యానము జేయుచున్నవి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము ఏషియానుకును అక్కరలేదని వెల్లడియైనటుల డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక చెలుపుచుండ, ఇంకను సంస్కరణము లేనయిన మిగిలియున్నయెడల వానినిగూడ రద్దుజేయవలయునని మార్షింగు పోస్టుపత్రిక హెచ్చరించు చున్నది. మార్షింగు పోస్టుపత్రిక యింతకన్నను వేరువిధముగ ప్రాయచాలదు. ఏడింగు బక్స్ హెచ్చ ప్రభువులమధ్య సంపూర్ణాంగీకారము గుదిరెనని డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక చెలుపుటవలన ఆశ గలుగ

నేరదు. ఇందుకు ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనమే ఫలితమగుచో భాషిపరిణామము మిగుల సందిగ్ధముగ నుండకమానదు. ఇకనయినను మరణాత్పూర్వము దాసుగారుచూపిన సుహృద్భావమునకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తగినరీతిని మెలగుట ధర్మము. లేనియెడల కడపటి యవశాశమును సయితము వారు జారవిడిచినవారగుదురు. లోకమాన్య తిలకు, మహాత్మాగాంధీ, దేశబంధుదాసుగార్ల చేపునీతమయిన స్వరాజ్యోద్యమము నేడు గాకున్న రేపయినను సఫలముగాక మానదు. ముప్పడిమూడు కోట్ల భారతీయుల హృదయములను సంచలించ జేసెడి పవిత్రభావములను నిరోధించుట యశక్యము. ఇంగ్లండు మాట దక్కించుకొని, కీర్తిగాంచదలచుచో, దాసుగారి ఆహ్వానము సంగీకరించుట మేలు.

దేశబంధుదాసుగారియాత్మకు శాంతి గలుగుగాక! అమోఘ మయిన దాసుగారి సంకల్పము సంస్కరణనిర్మూలనముపట్ల నెటుల నెరవేరెనో, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిపట్లగూడ అటులనే నెరవేరుగాక! చిత్రరంజనుని అకాలమరణము, భారతీయుల స్వరాజ్యసంపాదనాపేక్షను బలపరచి, వాగ్విప్రయత్నములకు మరింత ప్రోత్సాహము గలిగించుటకు తోడ్పడుగాక!

హా జి యా త్ర

ఆపుచేయబడిన జహంగీరు ఓడయందలి

యాత్రికుల ఆరాటము

ఇండియా దొరతనము మానమునహించుట

మాలానామౌకతాలీగారి హెచ్చరిక

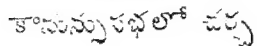
బొంబాయి, జూన్ 16:—బొంబాయినుండి జూన్ 16 వ తేదీన యాదిగువ ప్రకటించిన తొలిని మాలానా మౌకతాలీగారు పంపుచున్నారు:—హా జి యాత్రికులకు గురక్షితముగ రబీన్ రేవునందు దింపుటకు యిండియాదొరతన మెట్టి యేర్పాటులను గావించునో జూచుటకు బహు ఓర్పుతో నేను జూచుచున్నాను. ఇంతవరకును యాత్రికులను శాంతముగ నుంచుటకు జూల విజయూ అహమ్మదుగారు విశేష ప్రయత్నములను జేసిరి. టర్కురు మోరీసన్ను కంపెనీ మేనేజరు ఫరీఫర్ ఆఫీసునకువచ్చి జహంగీరు ఓడ కప్పెను రెండు రెండు లిచ్చెననియు, యాత్రికులు అడుపాల్లలందుంచుట దుష్కరమగుచున్నదనియు, ఇంతవరకెట్లో వారలను శాంతపర్చుట సాధ్యమయ్యెననియు రెప్పెను. విదేశాంగ కార్యదర్శియగు సర్ డెన్నిస్ ప్రేగారికి కంపెనీ యుద్యోగులు యావిషయము నెరిగించిరి. వెంటనే యాత్రికులను రబీన్ రేవునందు దింపుట ఆవశ్యకమని ఓడ అధికారులు దెబ్బచున్నారు. దొరతనము మానముద్రవహించినది. ప్రభుత్వమే యాడోలాయ మానావధికు బాధ్యులు. అవలక్షణమైన సంధివముల తిట్టించి నచో గవర్నమెంటే అందుకు తరవాదులు. పుష్టముగు ఉత్తరువులను దొరతనము నేడియనని దలంచుచున్నాను. జమీయటుతో ఉతీమా, టూల్స్ యిస్లామ్, మస్మిముసమితి, జాతీయప్రచారకులు బహిరంగ సమావేశముల గావించి, ఉచితముగు కార్యక్రమ మవలంబించుట కేర్పాట్లుచేయ గోరుచున్నాను.

మాలివి కుర్వమారు అహమ్మదుగారి కంపెనీ తంతి

నూడూరేవునుండి యాదిగువ వివరింపబడిన తొలిని మాలివిక్వమారు అహమ్మదుగారి కంపెనీ డెను:—

“యాత్రికులను గురించి వదులున్న వేదన నెరిగించుచు, వెంటనే వారలను హెచ్చా జి యందు దింపుట నుగించియు టర్కురుమోరీసన్ను కంపెనీవారు సిద్ధము నెరిగించిరి. మేమును అంతరకు యావిషయము చెల్పుచున్నాము. శాంతము విజయమునగును.

గురజిహాన్ ఓడ కామరాను నన్ను చాటెనని వార్త లుండెను. (అ. ప్రె.)

ವಿಕ್ಕಿಂಗುವಾರಿ ಕೊಡ್ಕಲು

అంబికా వాసితులు

క్యాంటనులో నెమ్మది

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంబి)

బిటిషు పత్రికాభిప్రాయములు

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೊರಾಟ

దేయిచీ పెల్లిగావు

ಡೆಯಿ | ಕಾನಿಕೆಯ

మార్చింగు పోస్టు

లండన్, జూన్ 15:— సముద్రముమీద బర్మాకు

సర్ జాన్ స్టీవెన్సు గారు చనిపోయిరి.

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

ఈ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము నియ్యబడు గడువు కావాలి
వనియు ప్రస్తుత విషయము ఇండియా ప్రభుత్వమునకే సంబం
ధించినదనియు నుడిచి.

కూర్చి

పనిచేయుగంటలు

ఇండియా జపాను పరిస్థితులు
 లండన్, జూన్ 15:—జపాన్ ప్రతి మరలలో పని
 చేయు కార్మిక పరిస్థితులను బొంబయి పరిస్థితులను సహాల్ప
 చు వార్తా మిలినిగా రదిగిన ప్రశ్నకు జపానులో రోజు 1-కి
 గరిష్ఠముగ 12 గంటలు పనిచేసెదవనియు, 15 ఏండ్ల మైబడిన
 పురుషులు జనిచేయు కార్మాలయములందు ఈ నిబంధనలంతగ
 పాటింప నక్కరలేదనియు స్త్రీలు రోజు సాధారణముగ
 10, 12 గంటలు పనిచేయుట ఎదుననియు రాత్రిపూటగూడ
 పనిచేయుట గలదనియు వింటర్నియ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము
 నిచ్చెను. 1921 లో ఆమెడింపమడిన ఆప్తున ప్రస్తుతము ఆమె
 లలో బెట్టలే దనిరి. ఇండియాలో వారమునకు 60 గంటలు
 చొప్పునను, రోజు 1-కి కెదవరాండ్రు 11 గంటలు, పిల్లలు
 6 గంటలు (15 ఏండ్లకు లోపుగ నున్నవారు) పనిచేసెదవనిరి.
 రాత్రివేళ స్త్రీలు పనిచేయుటకు వీలు లేదు.

మరల ప్రయత్నించుట

రోనాల్డు షేప్ థుని యభిప్రాయము

లండన్, జూన్ 15:—ఎవరట్లు పర్యతాలోనామును గూర్చి బ్రూను, వార్టన్ గాల్ల సంతయు పొగడును ఎవరట్లు పర్యతము సెక్కుటకు ప్రయత్నించినవారలు వ్యర్థులమైతిమని ఆంగీకరించినని లోనాల్లుషే ప్రభువు తెలియజేసెను. తుది పరీక్ష అంతయు టిబెలు ప్రభుత్వమువారి ఇష్టము ననుసరించి యుండు ననిరి. ఎవరట్లు పర్యతము సెక్కుటకు తీర్మానించుకొన్న సంఘ మువారిలో ప్రమేయము లేదనిరి.

రీడింగు పభుని యుపన్యాసము

లండన్, జూన్ 16:—రీడింగు ప్రభువు వైసందర్భమున రాచరీయమునే ఎత్తుకొనలేదు. కర్ణాట ప్రభు నెంతయు పొగడిరి. రాలిక్ నా ప్రభువుగూడ చాల విశ్వసనీయుడనిరి. సామ్రాజ్యమునకు ముఖ్యమిత్రుడనిరి. బ్రూనుగారి నెంతయు కొనియాడిరి. ఆయన ధైర్యసాహసములు ఎంతయు కొనియాడతగినవనిరి. పసిఫీయియవారల నిమిత్తము విచారించిరి. బెంగాలు గవర్నరుగ పనిజేసిన రోనాల్డుపే గారిని గూర్చి ప్రస్తావించిరి బెంగాలులో ఆందోళనగ నున్నదనియు ఎక్కువ పరిణామమునో కెప్పుచాలననియు రోనాల్డుపే ప్రభువు బెదరకుండ కాంతముగ నుండి. ఇండియాకును, సామ్రాజ్యమునకును ఘనసేవ యొనర్చి రనిరి.

మినెను జ్యోతిషము అపీలు

కలకత్తా హైకోర్టు

లండన్, జూన్ 15:— కలకత్తా హైకోర్టు తీర్పుపై జ్యోతిషము అనునామ జేసిన అపీలును ప్రీవీకౌన్సిలువారికి కరించిరి. ఈమె ఖర్చుల నామెయే భరించవలెననిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వ సెలవు చట్టము

అదనపువ్యయము

భారత ప్రభుత్వాదాయము

లండన్, జూన్ 15:— ఇండియా ప్రభుత్వ సెలవుచట్టము ప్రకారము 8 గురికి, అనగా గవర్నరు జనరలు, ప్రాంత సర్వేసాధిపతి, అసాం, బీహార్, ఒరిస్సా గవర్నరులకును, ముగ్గురు కార్యనిర్వాహక వర్గ సభ్యులకును సెలవయినదనియు దీనికి అదనపువ్యయము 11600 పాను లాయెననియు కొంచెమే స్కూచేయగుననియు, వింటర్ ప్రభువు తెలియజేసెను. రీడింగ్ ప్రభుని వెంటజనిన సైనికోద్యోగి వ్యయముచేతను రాలికోసక ప్రభునకు అంగరక్షకుడుగ బోయిన సైనికోద్యోగి వ్యయమును జేర్చుటచేతను ఇంత యెక్కువఖర్చు అయ్యెననిరి.

అలిబీ ప్రభువు సతీపతేతుడై ఇంగ్లాండుకు వయన నూయెను.

రాయలు ఇండియా నురైన దళమునుగూర్చి ఏర్పాటు లింకను జేయలేదు.

పార్లామెంటో భూకంపము

గొప్ప నష్టము

టోక్యో, జూన్ 15:— ఇచట నిన్నటిదినము భూకంపములు అనేకవిగ గల్గెనని తెలియుచున్నది. ప్రాణనష్టము లేకున్నను భవనము లన్నియో కూలినవియు అపారముగ నష్టము గల్గెననియు తెలియుచున్నది.

జేల్మయ్యవరాజు మోటారుబండివాడు. వంటెన దగ్గర బండిని త్రిప్పుచు ప్రమాదమున చరిపోయెను.

ఈజిప్టులో బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠ

1914 కంటె ఎక్కువగ నుండెను

లండన్, జూన్ 12:— ఈజిప్టునుండి ఇంగ్లాండుకు బోవుచున్న ఆరెంబీప్రభుని నుతింపును ఇతర సెయింగ్స్ నవల సిన సేమస్యలు ఇంతకుముందు దెవరును ఎదుర్కొనకుట గలగలేదనియు, ఈజిప్టుకు గొప్ప కలనరసమయమున వచ్చిరినియు, బ్రిటీషు ఆధికారము ప్రతిష్ఠ పూజ్యముగ తేలెననియు, ఇప్పుడే స్పష్టమో ఈజిప్టులో కాంతిసంపదలు ఏర్పడినవివర ఆత డేసమ స్సారనియు టైముస్ పత్రికావిలేఖరి చెబుచున్నాడు.

1914 లో కిదినదన్న దానికంటె ఈజిప్టునుండి బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠ నేడు బౌద్ధత్యముగ తొందరి. బ్రిటీషువిధానమును ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించుచున్నారు ఈజిప్టువారు మరల బ్రిటన్ నకు తమ మిత్రునిగను, సంగతులుగను జూచుకొనుచున్నారు.

స్పెయినులో ఉత్సాహము

రిపులనుగెల్పుట కుపాయములు

లండన్, జూన్ 13:— ఉభయభుజుల గలసి రిపులను జయించుటకు ప్రయత్నించెదమనియూ అంతయు త్వరలోనే జయప్రథముగ సాగవనియు డిలేనిదాననాని చెబుచున్నాడు. విమలములనుండి బాంబులను వేసెయ్యి ముట్టడించెయ్యి మూగుల నోడింపగలరునిరి.

ఇట్లే వారికి ప్రాయశ్చిత్తము జేయవలెననియు మునము శిష్టముల ఒప్పుకొనుముల జేయగలరునిరి.

బెర్లిన్ లో ప్రభుత్వమువారు జేప్పిన మార్గములందుగాక ఇతరవార్తల నొడ్డునదాటిన 150 మార్కులను అపరాధమును విధించెదరు.

ది మదరాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంక రిపోర్టు చేయబడినది)

నోటీసు

తిరువల్లూరులో గొప్ప ఆనిఅమావాస్య తేప్పఉత్సవము

20-6-25 నుండి 22-6-25 వరకు

ముఖ్యదినములు:— 20-6-25 అండ్ 21-6-25

పై ఉత్సవమునకు పో నట్లేంబిన ప్రయాణికుల సౌకర్యార్థమై మద్రాసు తిరువల్లూరు స్టేషనులకు మధ్య మార్గము 19-6-25 20-6-25 21-6-25 తేదీలందు ప్రత్యేకపుబండ్లు పోవుటకు ఏర్పాటుచేయబడినవి. మద్రాసునుండి పోవుబండ్లు ఈదిగువ తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము బేసికబ్రిడ్జి, పెరంబూరు స్టేషనులవద్ద మాత్రము ఆగును.

మద్రాసు నుండి తిరువల్లూరుకి

శుక్రవారము 19-6-25

శనివారము 20-6-25

	సాయంత్రము	గం.ని.		ఉదయము	గం.ని.
మద్రాసునుండి బయలుదేరుట	...	4-0	మద్రాసునుండి బయలుదేరుట	...	6-0
బేసికబ్రిడ్జి చేరుట	...	4-7	బేసికబ్రిడ్జి చేరుట	...	6-7
బేసికబ్రిడ్జినుండి బయలుదేరుట	...	4-10	బేసికబ్రిడ్జినుండి బయలుదేరుట	...	6-10
పెరంబూరు చేరుట	...	4-15	పెరంబూరు చేరుట	...	6-15
పెరంబూరునుండి బయలుదేరుట	...	4-18	పెరంబూరునుండి బయలుదేరుట	...	6-18
తిరువల్లూరు చేరుట	...	5-0	తిరువల్లూరు చేరుట	...	7-0

తిరువల్లూరు నుండి మద్రాసుకు

శనివారము 20-6-1925

ఆదివారము 21-6-1925

	సాయంత్రము	గం.ని.		ఉదయము	గం.ని.
తిరువల్లూరునుండి బయలుదేరుట	...	5-0	తిరువల్లూరునుండి బయలుదేరుట	...	6-35
విల్లివాకము చేరుట	...	5-35	విల్లివాకము చేరుట	...	7-13
విల్లివాకమునుండి బయలుదేరుట	...	5-37	విల్లివాకమునుండి బయలుదేరుట	...	7-15
పెరంబూరు చేరుట	...	5-42	పెరంబూరు చేరుట	...	7-20
పెరంబూరునుండి బయలుదేరుట	...	5-45	పెరంబూరునుండి బయలుదేరుట	...	7-23
బేసికబ్రిడ్జి చేరుట	...	5-51	బేసికబ్రిడ్జి చేరుట	...	7-28
బేసికబ్రిడ్జినుండి బయలుదేరుట	...	5-54	బేసికబ్రిడ్జినుండి బయలుదేరుట	...	7-32
మద్రాసు చేరుట	...	6-0	మద్రాసు చేరుట	...	7-40

మామూలుగా పోవు బండ్లయందు ప్రయాణికుల గుంపు అతిక్రమముగా నుండును. గాన తిరువల్లూరుకి పోవువారు మరల తిరువల్లూరునుండి వచ్చువారు సదరు బండ్లలో పోక ప్రత్యేకపుబండ్లలో ప్రయాణముచేయ బ్రాధితులు.

మామూలుగా పోవుబండ్లు:— సులభముగా అందరికి తెలియగలందులకై మామూలుగా ప్రతి దినముపోవు బండ్ల కాలపరిమితి ఈదిగువ తెలుపబడును.

మదరాసునుండి తిరువల్లూరుకి తిరువల్లూరునుండి మదరాసుకు

	ఉదయము	గం.ని.		ఉదయము	గం.ని.
మద్రాసునుండి బయలుదేరుట	...	6-20	తిరువల్లూరు చేరుట	...	7-45
...	...	6-45	...	...	7-57
...	...	7-15	...	...	8-20
...	...	8-0	...	...	10-14
...	...	12-55	...	...	2-20
...	...	4-45	...	...	6-20
...	...	5-45	...	...	6-54
...	...	5-55	...	...	7-20
...	...	6-35	...	...	7-57
...	...	9-25	...	...	10-38
తిరువల్లూరునుండి బయలుదేరుట	...	5-25	మద్రాసు చేరుట	...	8-20
...	...	6-40	...	...	9-30
...	...	8-10	...	...	9-45
...	...	8-40	...	...	10-15
...	...	8-55	...	...	2-15
...	...	10-20	...	...	4-20
...	...	12-35	...	...	8-35
...	...	2-47	...	...	8-30
...	...	6-56	...	...	9-10
...	...	7-10	...	...	...
...	...	7-52	...	...	...

రానుపోను టిక్కెట్లు (రిటర్న టిక్కెట్లు)

ప్రయాణికుల సౌకర్యార్థమై మూడవతరగతి రిటర్న టిక్కెట్లు ఉత్సవసమయములో 8 దినములందు యివ్వబడును.

జి. టి. ఎమ్. ఆఫీసు,
పార్కు-రౌండు, మద్రాసు
13-6-1925

ఎఫ్. బి. వాదన్,

జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

ఆయుధ విషయకసభ

జనీవా, జూన్ 18:— పెరిషియా గాయబారులు మోచారను ఉత్తరువుల ననుసరించి సభనుండి వెలిసిపోయిరి. నేటికి కూడా పెరిషియానుగల్గూలో ఆయుధములు మోగలేనయ్యె బోవుచున్నవనియు బానిసలైకత్వ సాగుచున్నదనియు సర్వోపార్జికాత్మకంగా రనిరి.

పెరిషియానాకులను ఈవిధంబుననుండి విసమోయింతుటకు ఏమిలేదని ఆకస్మాత్ ప్రభువు నడిచెను. ఇతరులకియని సదుపాయమును విరి కీయజాలమనిరి.

కాబలినచో వీరితో చట్టించుట కభ్యంతరముండదనిరి.

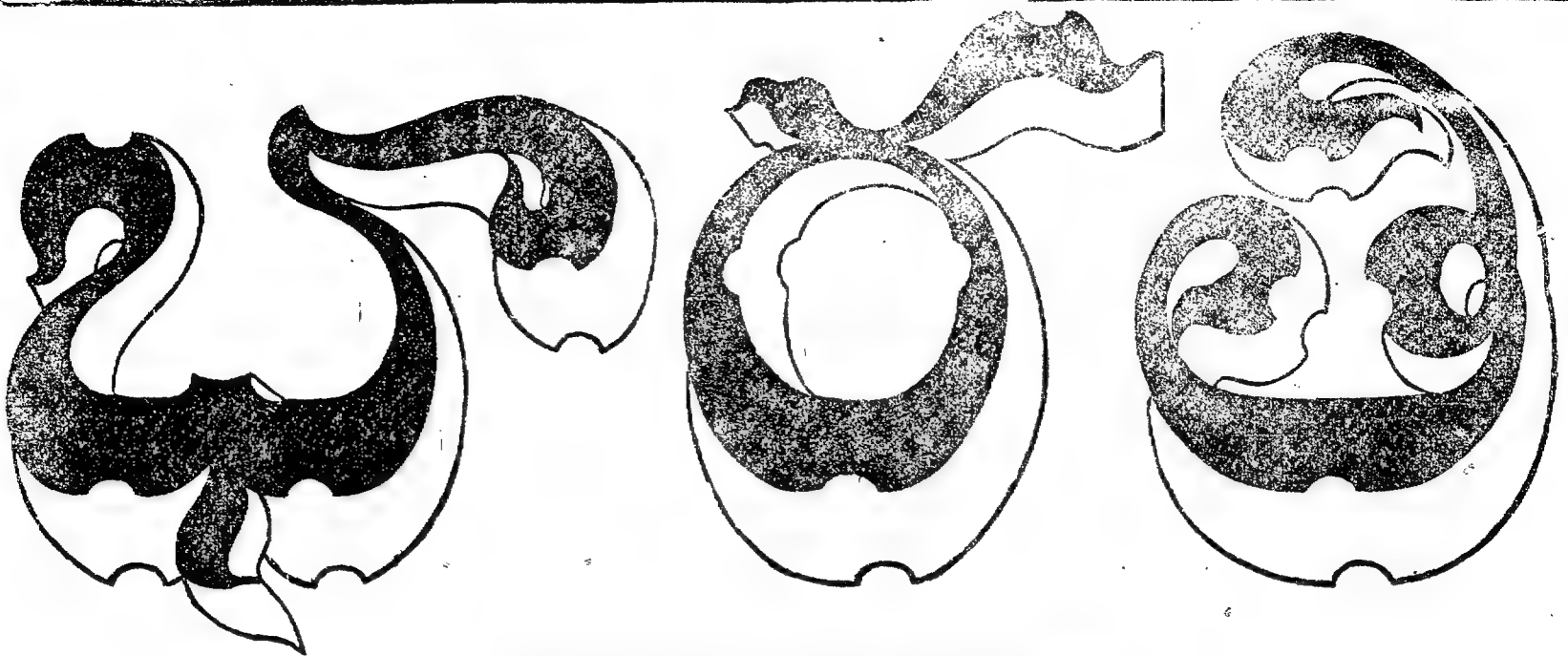
దొంగతనమున రక్షణ నడంతులలో బ్రిటీషువారున్న అనర్థము పెరిషియా ప్రభుత్వమున కున్నదని హాబీబుల్లా

ఖాన్ గారనిరి. బ్రిటను కొంచెము కఠినతను తేకుండ ప్రసరించిన బ్రిటీషు రాయబారులతో సహకారముస్పట్ట కభ్యంతరముండవలసి.

బావలాహత్య

(అంభోపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జూన్ 15:— మంటాజ్ లీగం వ్యవహారములో ప్రోత్సాహ మొనర్చినవారిని వారెంత హోదాలోనున్నను, శిక్షించెదరా లేదాయని కామస్కూలోనడుగ మరల విచారణ యవసరమునతో చిన జరుగునని వింటర్బక్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను.

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతిచాంద్రమానాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతిసంచికయందును మూడునాడుగురంగులచిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడివత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

జ్యేష్ఠమానసఁచిక - విషయానుక్రమణిక

కవితాప్రశంస—కవిసౌందల వేంకటరావుగారు; ప్రసవవేదన—
త్రిపురాస వేంకటసూర్యప్రసాదరావుదొరగారు; ఆంధ్రారణ్యపర్వశేష
ప్రశంస—కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు; మహానతిసేత—కలువల
పల్లి రంగనాథశాస్త్రిగారు; భీష్మప్రతిజ్ఞ—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు;
ప్రాలంబ—విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు; వానరులు—వంగోలు
వేంకటరంగయ్యగారు; హేమంతము—కోయిల—ఈశ్వర; కంఠబాహు
శ్యము—క్రొత్తపల్లి సూర్యారావుగారు; కవితారచన—కావ్యతీర్థ
మద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు; బమ్మెరపోతరాజు—
నిజమర్తి సత్యనారాయణమూర్తిగారు; నేనుధన్యుడ—శ్రీ శేషాద్రి
రమణ కవులు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; విద్వాంసుని
నిర్వేదము—సాహిత్యవర్ధనుడు; శాకుల సత్కాగ్రహము—గన్న
వరపు సుబ్బరామయ్యగారు; విరహోత్కంఠిత—పండిత ఈ. భాష్య
కాచార్యులుగారు; సావిత్రి—కాశీసోమయాజుల సుందరరామమూర్తి
గారు; అభివందనము—రాచర్ల తిప్పయ్యగారు; కోకిల—జి. జాషువా
గారు; పార్వతీయనుతాపము—రాయసము వేంకటశివుడుగారు;
గోకులము—ప్రణయోన్మాదము—కాశీ వ్యాసాచార్యులు గారు;
జైనులమతకథలు—పంచాంగుల ఆదినారాయణ శాస్త్రిగారు; 'పేరి

శాస్త్రేణ ధీమతా'—పండిత పురాణం సూర్యనారాయణశిష్యులుగారు;
కర్ణాటసీమ—దీపాల్కపిచ్చయ్యశాస్త్రిగారు; పద్మిని—దూపాటి కొండ
మాచార్యకవిగారు; తంజావూరు—అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు;
కన్యాచార్యము—సంఘసంస్కారి; ప్రతాపభానునిచరిత్రము—భాగ
వతుల నృసింహశర్మగారు; సార్నాదుస్తూపములు—కే. నరసింహాచారి
గారు; ఋతులక్ష్మి—మిత్తింటి నరసింహమూర్తిగారు; ఆమని—
మోచర్ల రామకృష్ణయ్యగారు; తుక్కాపంచకము—మానవల్లి రామ
కృష్ణకవిగారు; శతపత్రము—సన్నాధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రి
గారు; సపోటా—కృషీవలుడు; ధన్యుడు—వేమూరి సీతారామయ్య
గారు; వృక్షజాతి వైచిత్ర్యములు—'అంబిక'; కపింద్రగానము—
కాలయానము—బి. టి. నరసింహాచార్యులుగారు; మంగళసూత్రము—
వ్యాఖ్య—కొమాండురు వేంకటాచార్యులుగారు; సుభాషిత సుధాల
వారి—; ప్రాచీనాంధ్రులెవ్వరు? ఆర్యులు కారా?—చిలుకూరి వీర
భద్రరావుగారు; ఎచటి కేగితిరి?—కే. అన్నంరాజశర్మగారు; పరపతి
సంఘములు లేక బ్యాంకులు—రంగనాయకులుగారు; సాభిప్రాయ
విశేషములు; తరణి—పెద్దిళ్ల రామచంద్రరావు గారు, బి. ప.,
సాహితీసమితి.

చిత్ర పటములవివరము

వర్ణచిత్రములు:—శ్రీబాలకృష్ణుడు; వరహూరు గోపాలస్వామిగారు, నారాయణ తీర్థులవారు, జైనచిత్రరచన-గి. వ శతాబ్దము నాటిది.

సాధారణ చిత్రములు:—

ఉమావిహారము; శారీశంకర శిఖరము, గంగావతరణము, బుద్ధుడు-శాక్యకన్యకులు-అంతిమోపదేశము, పార్వతి తపస్సు, రతివిలాపము, కుమారస్వామి, తారకానురవధ, గంగోత్రి, వివాహ బహద్దరు సర్వరఘుపతి వేంకటరత్నము నాయుడుగారు, డాక్టరు జయంతి చినకామేశం పంతులుగారు.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

కీర్తి శేషులైన దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు

నిన్న సాయంకాలము డార్జిలింగులో మృతి నొందిరి.

దాసుగారి మరణవార్త ఖుల్నాలో నున్న మహాత్మునకు తెలుపబడెను

మహాత్ముడు కలకత్తాకు వెళ్లును; కలకత్తాలోనే దహనక్రియ జరుగును.

చెన్నపురిలో బహిరంగనభ (18 వ తేదీ గురువారం)

రేపు సాయంకాలము 5½ గంటలకు తిలకుఘాటు (తిరువలిక్కేణి బీచి) లో శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగనభను జరుపుటకు ఆంధ్ర ద్రవిడ కాంగ్రెసు, ఖిలాఫత్తు, స్వరాజ్యసంఘములును మహానగరయును కూసి యేర్పాటుచేసెను.

వివరములు

మొదటివార్త ఇచట డార్జిలింగులో నేడు మధ్యాహ్నము (16 వ తేదీ) దాసుగారు మృతినొందిరి.

తెలిపిన వార్త

నిన్న సాయంకాలము డార్జిలింగునుండి కలకత్తాకు దుఃఖి వార్తను వెల్లడించు కట్టి తంతి వార్తలు వచ్చెను. రాత్రి 10 గంటలకు డార్జిలింగునుండి దాసుగారి మరణమును మారు మూలకును గూడ వ్యాపించెను. ఈ వార్త నిజమేనా? అని ఉత్తర వరా మున్నగు దూర ప్రదేశముల నుండి గూడ తెలిపినచో చాల మంది అనుగ్రహించిరి. దేశబంధు దాసుగారి అల్లుడగు ఎన్. సి. రాయగారికే డార్జిలింగునుండి నిన్న సాయంకాలము మరణవార్తను తెలిపెను తంతివార్త చేరినది. అది వచ్చిన మొదటే డార్జిలింగు నుండి అసోసియేటును వెను విలే ఖరిగూడ తంతివార్తను అన్ని ప్రతికలకును పంపించెను. సాయంకాలము 5½ గంటలవఱకు దేశబంధు దాసుగారు కీర్తి శేషులైనట్లు

తనకు వచ్చినతంతివార్తలో నున్న దని దాసుగారి అల్లుడగు రాయ గారు నిన్న కలకత్తాలో తెలిపిరి. ఇంతలో దాసుగారు మృతినొందు నుండి కలకత్తాలో నున్న దాసు గారి బంధు మిత్రులు కెవ్వరికి తెలియదు. దహన క్రియకొరకు దాసుగారి శవమును రేపు(అనగా నేడు 17 వ తేదీ) కలకత్తాకు తీసికొని వెళ్లెద రని నిన్న రాత్రి డార్జిలింగునుండి అసోసియేటును వెను విలేఖరి కలకత్తా ప్రతికలకు తంతివార్త నంపెను.

మహాత్మునకు తెలుపుట

నిన్న రాత్రి 2 గంటలకు ఖుల్నా పౌరులకు దాసుగారిమరణ వార్త తెలిసినది. గాంధీమహాత్ముడు మున్నగువారు బారిసాలు నుండి ఎక్స్ప్రెసు స్టీమరులో ఖుల్నాకు రాగానే ఆచార్య ప్రభులచంద్ర రాయగారు దాసు గారి మరణవార్తను తెలిపిన తంతి వార్తను మహాదేవ దేశాయిగారి కిచ్చి మహాత్మునకు తెలుపుదని కోరిరి. మహాత్ముడు నేడు (17 వ తేదీ) మధ్యాహ్నము ఖుల్నానుండి కలకత్తాకు బయలుదేరును. ఆ. ప్రె.

దేశబంధుదాసుగారి జీవితసంగ్రహచరిత్ర

1870లో నవంబరు 5 వ తేదీని చిత్రరంజన దాసుగారు కలకత్తాలో జన్మించిరి. ఇతను 55 వ ఏడు జూలై వచ్చెడి. ఆసహాయోద్యమము ప్రారంభము కాగానే దాసు గారు (బాల్ గ్రేడ్) వ్యాయవాది వృత్తిని వదలివేసిరి. 1921 లో ఆహుదాబాదులో జరిగిన దేశీయ మహాజన సభకు దాసుగారిని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనిరి గాని సభ జరుగకముందే డిశంబరు నెలలో దొరతనమువారు దాసుగారిని అరెస్టుచేసిరి. 1922 ఫిబ్రవరి నెలలో దాసుగారికి ఆరు నెలలు శిక్ష వేయబడెను. 1922 డిసెంబరులో గయలో జరిగిన దేశీయమహాజనసభకు దాసుగారి రథ్యక్షతవహించిరి. 1923 లో దాసుగారును స్నేహూగాయను కలసి స్వరాజ్యపక్షము నేర్పరచిరి. దాసుగారి స్వార్థత్యాగ మహారము. కలకత్తాలో నున్న తనగొప్ప సోదరును దాసుగారు ప్రజల యుయోగముకొరకు దానముచేసిరి. ఇట్టివల గాంధీమహాత్మునకు కలకత్తాలో యీ సోదరుడందే ఐద యియ్యగా దాసుగారి త్యాగమునుగూర్చి మహాత్ముడు సంతోషమును సంతాపమును గూడ నెల్లడించెను.

దాసుగారు 1924 డిశంబరులో బెంగాల్ జరిగిన దేశీయమహాసభకు వచ్చిరి గాని అటునుండి కలకత్తా చేరగానే జబ్బు ప్రారంభమైనది కొన్ని నెలలపాటు పాట్నాలో నుండి విశ్రాంతి పుచ్చుకొనిరి. మార్చి నెలనాటికి చాలవఱకు ఆరోగ్యము కలిగినందున కలకత్తావెళ్లి మార్చి నెల 28 వ తేదీని జరిగిన కానరాసభకు గూడ వెళ్లిరి. ఏప్రిలు 1 వ తేదీని దాసుగారి నే మరల కలకత్తా కార్పొరేషనుకు మేయరుగా ఎన్నుకొనిరి. విప్లవ కారులనుగూర్చి మార్చి నెలలోనే దాసుగారు ప్రకటించిరి. ఏప్రిలు మరల పాట్నాకు వెళ్లిరి. ఏప్రిలు 10 వ తేదీని డార్జిలింగుచేసిన ప్రకటన చాలచైతన్యమును కలిగించునట్టిది గా నొందెను. నీరసముతప్ప వ్యాధియేదీయును లేనని వారు నడిపిరి. ఎటులైనను కొంత

కాలము విదేశములకే సంక్రాంతియగు చిత్రాంతరి గోపతెననిమాత్రము వైద్యులు వస్తు ముగా తెలిపిరి. అటుపిమ్మట కలకత్తాలో జరిగిన రాష్ట్రీయసభకు దాసుగారి రథ్యక్షత వహించిరి. అచటనే దాసుగారికి మరల జబ్బుచేరినది. అందువలన దాసుగారు పట్నీనమేతులై డార్జిలింగు వెళ్లిరి. అచట ఆరోగ్యము కలుగుచున్నదనియే వార్తలు వచ్చుచుండెను. మహాత్ముడుగూడ నిట్టివల డార్జిలింగు కట్టి వారమురోజులు దాసుగారి బసలోనే యుండెను. చేకియలవఱకు నూలు ఎడుతుటకు గట్టి ప్రచారము చేయవలె ననువిషయమున దాసుగారుగూడ మహాత్ముని ఆభిప్రాయముతో పూర్తిగా నేక్కినవించిరి. ఆవిధివెంటు గారు గూడ డార్జిలింగు వెళ్లి దాసుగారిలో మాట్లాడిరి. దాసుగారి రింతత్వంలోనే శ్రమ్యతినొందువరకు దొవ్వొకిని తెలియదు. వారికి పాతాన్యకణము సంభవించినది.

డార్జిలింగు తంతివార్త

ఈనెల 14 వ తేదీ ఆదివారముమరకును దాసుగారు ఆరోగ్యము గానే యుండిరి. ఆహార జ్వరమువచ్చినది. శరీరచార్మ్యమువలన హృదయచలనము నిలిచిపోయినందున మృతికలిగిన దని వైద్యులు తెలిపిరి. డార్జిలింగులో 'ప్రభుమనైడు' మందిరముననే దాసుగారు మొదటి నుండియు నివసించుచున్నాడు. అచటనే చనిపోయిరి. నిన్న సాయంకాలము వేలకొలదిప్రజలు వచ్చి శవమును చూచిరి. నేడుదయమున డ్రాలులో శవమును కలకత్తా తీసికొనివెళ్లిరి అని నేడు డార్జిలింగునుండి తంతివార్త వచ్చినది. (ఆ. ప్రె.)

ఎం. కే. ఆచార్య ఎం. ఎల్. ఎ.

గారు పంపిన తంతివార్త

“దేశబంధు దాసుగారి ఆకస్మిక మరణవార్త వివగానే గుండె తెరిచిపోయినది. వీరి మరణమువలన దేశమునకు మిక్కిలి గొప్పకష్టము కలిగినది. వీరి నెవ్వరూ కూడదీయజాలరు. ఆత్మ భక్తమును దేశభక్తుని గలిగి యుండియు ప్రజల కక్షిపణిమితిని పరిగ్రహించగలిగినవారు దాసుగారికొక్కరేగాని” మరెవ్వరూ కనబడుటలేదు. దుఃఖభాగినియైన నసంతోషినిగారికిని చిరరంజన దాసుగారికిని ప్రేమమయోధుని వాసుదేవుడు చిత్త శాంతిని దుఃఖశాంతిని కలిగించును గాక. దాసుగారి పుస్తకముల వలనని వంగరాష్ట్రమువారికి విన్నవించుటకు దేశమువాయు కులమునకు చేరి దాసుగారి విధానమును కొనసాగించవలెనని గూడ విజ్ఞప్తిని ప్రకటించుట” ఎం. కే. ఆచార్య (ఎం. ఎల్. ఎ.) గారు నెడ చెన్నపురినుండి కలకత్తా ఫార్వర్డు పత్రికా సంపాదకునకు తంతివార్త పంపిరి. (అ. ప్రె.)

ద్రవిడరాష్ట్ర ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి పంపిన తంతివార్త

“అ ధి న వి ష ణ్ శ్రీ మద్రు లగు దేశబంధుదాసు గారి ఆకస్మిక మరణవార్త చెన్నపురి మహమ్మదీయుల నందరిని దుఃఖసాగింపజేసింది. ఈ విషయమును మన దాసుగారి అకాలమరణమువలన దేశమునకు తీరనిలోటు కలిగినది. మనఃపూర్వమును సానుభూతిని విన్నవించుచున్నా ము. భరతిమాత పుత్రికత్వమును దాసుగారి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతి నొసగుగాక” అని ద్రవిడరాష్ట్ర ఖిలాఫతుసంఘ కార్య దర్శి వక్తవహుత్వము గారు నేడు దాక్షిణ్యంలో నున్న దాసు గారి సతీమణియగు విసంతాదేవిగారికి తంతివార్త పంపిరి.

చెన్నపురిలో పౌరుల విచారము

నిన్నరాత్రి చాల ప్రాద్దుపోయినప్పటికి దాసుగారి మరణవార్తను గురించిన తంతివార్తలు విచ్చినవి. వెంటనే పెద్ద పెద్ద నోటీసులు ఆయిపోయింది గతరాత్రి 11 1/2 గంటలకే గో డలకు ఆదిరించిరి. పౌరులు దుఃఖితులగు లైయున్నారు. స్వరాజ్య పతనమువారు నేడు మృతినొసినట్లు ఎన్నికల ప్రచారమునకు ఏర్ప రించిన పథలను సంతాపమునకు సజలగా మార్చిరి. రేపు సా యంకాలము బహిరంగపథగూడ జరుగును. నేడు ఉదయమున సాహుకారులేబడి చాలమంది దుకాణములను మూసివేసిరి. స్వరాజ్య పతనకాలమువారును స్వదేశమిత్రులను పత్రిక వారును స్నేహులు స్నేహితులు ప్రకటించిరి. స్వరాజ్యపత్రికాకార్యాలయము మాయబడినది. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురి కార్పరేషనువారి సంతాపము

నేటి దినము సాయంకాలము జరుగు మద్రాసు కార్పరే షనుసభయందు ఆయిపోయినారు ఖాను గారి క్రింది తీర్మానము పాడించెదరు:—కలకత్తా కార్పరేషను ఆధ్యక్షులగు దేశబంధు దాసుగారి అకాలమరణమునకు దేశమునకు గలిగిన నష్టమునకు ఈసభవారు సంతాపమును ప్రకటించుచున్నారు. క్రింది శేషులగు దాసుగారి మరణము పట్ల సంతాపమును ప్రకటించుటకు కార్పరేషను కార్యాలయమును రేపటికినము మూయుటలయినని మ హామధుఖాను గారు పాడించెదరు.

జి. శ్రీ. దేశబంధు దాసుగారు, తిరువల్లిక్కేణి బీచిలో బహిరంగసభ:—దేశబంధు దాసుగారి అకాలమ రణమునకు సంతాపమును తెలుపుటకు రేపు (18వ తేది గురువారము) సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు తిరువల్లిక్కేణి అనగా తిరువల్లిక్కేణి సముద్రతీరమున ఆశ్రయమునకు ప్రక్కను ప్రెసిడెన్సీ కాలేజియందు శ్రీమత్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరుగును. చెన్నపురిలోనున్న ఆంధ్ర ద్రవిడ కాంగ్రెసుసంఘములును, రాష్ట్రీయ ఖిలాఫతుసంఘమును, ఆంధ్రద్రవిడ స్వరాజ్యపక్షములును, మహాజనసభయును కలసి యీ బహిరంగసభను ఏర్పరుచుచే నని కాంగ్రెసుకార్యదర్శి మాకు వ్రాసెను.

దేశబంధుని నిర్యాణము

హిందుస్థాను కో ఆపరేటివు ఇన్స్పరెన్సు

సొసయిటీ మూయుట

పై సంఘము మద్రాసు బ్రాంచి కార్యాలయము క్రింది శేషులైన దేశబంధుని గౌరవార్థము నేడు మూసియించిరి. ఆత్మవసరమును ప్రీమియములు పుచ్చుకొనుటకుమాత్రము ఏర్పాటులు గలవు.

* * * *

మద్రాసు బట్టలవర్తకుల సంఘము

దేశబంధుదాసుగారి మరణవార్తను విని చాల విచారము జెంది నేటికి గిద్దంగిపేటలోని కొట్లన్నియు మూసి విచారమును నూచించుటకు నిర్ణయించుకొనిరి.

* * * *

చెన్నపురి బ్రాహ్మణేశ్వరుల సానుభూతి

నేటిదినము ఉదయం కొటాహత్తునునందు బ్రాహ్మణేశ్వరుల యొకటి జరిగెను. డి. కె. వి. రెడ్డినాయుడు గారు అధ్యక్షతవహించిరి. సి. ఆర్. దాసుగారి మరణమునకు విచారము తెలుపుచు క్రింది శేషులైన వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలుప తీర్మానింపబడినది.

* * * *

కాకినాడపౌరుల సంతాపము

నేడు (17 వ తేది) మధ్యాహ్నము దేశబంధుదాసు గారి మరణవార్త కాకినాడపౌరులకు తెలిసినది. పౌరులంద రును దుఃఖపముద్రమున మునిగిపోయిరి బజారులో దుకాణము లును, పురమందిరమును, టిలరీకి అసోసియేషను భవనమును, ఖాదీభాండారును, కాంగ్రెసు కార్యాలయమును గూడ మూసివేయబడినవి. ఆంధ్రరాష్ట్రప్రజలసంతాపమును రాష్ట్రీ యకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి దాసుగారి కుటుంబమునకు తంతి వార్త మూలకముగా తెలియజేసెను. ప్రస్తుతస్థితిలో దేశ బంధుదాసుగారి మరణమువలన దేశమునకు తీరనినష్టము కలిగిన దని అందరూ తెలుచుచున్నారు. (స్వకీయవిలేఖరి తంతివార్త)

అడయారు

(స్వకీయవిలేఖరి)

సానికకళాశాల

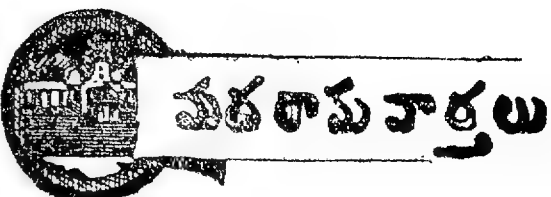
అడయారు, జూన్ 16:—ఇచ్చటి నేషనలు థియేటర్ కల కళాశాలలోని విద్యాలయశాఖ నిన్ను తిదినము తెరువబడి నది. ఈసంవత్సరము ఆంధ్రదేశములోని అన్ని ప్రాంతములనుండియు క్రొత్తవిద్యార్థు లనేకులు వచ్చుచున్నారు. నూతనముగా నెలకొల్పబడిన బాలికాశాఖ నైతము నిన్ను తెరువబడినది.

కళాశాలతరగతులు జూలై నెల మొదటి తేదీన తెరువబడు ను ఇంటర్మీడియేటు తరగతులలో ప్రవేశమును కొరచు విద్యార్థు లనేకులు, అనుదినమును దరఖాస్తులు వంపుచున్నారు. కళా శాల తరగతులలోనివిద్యార్థులు నైతము నాశ్రమవాసులై యుండి తీరవలయునను నిర్బంధమున్నందున కళాశాలాధికారు లీసంవత్సరమున ప్రభువత్తరగతిలో 80 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకొన దలంచి వారు. మొదటి గ్రూపు నందును మూడవగ్రూపున చరిత్రలు తెలుగు అరవములందును విద్యార్థులకు శిక్షణ ఈయబడును.

డాక్టరుజేమ్స్ కజిన్సు, డి.ఎల్. గారు, ప్రొఫెసరు ఎదు సంఘున ప్రసాదు ఎం. ఏ. (క్యాంటాబు) బి. ఎన్. సి (లండను) గారును, ఎఫ్. ఎస్. కామరావు ఎం. ఏ క్యాంటాబు గారును, కె. ఏ. వెంకటగిరి ఎం. ఏ., ఎల్. టి., బి. రాజగో పాలము ఎం. ఏ. గారు ప్రధానాధ్యాపకులుగా నుందురు. ప్రొ ఫెసరు జి. వి. సుబ్బారావు పంతులు ఎం. ఏ. గారు ప్రధానా చార్యులు.

వైద్య పట్టమహిషి

అడయారు వాస్తవ్యులగు ఇండియా ప్రభుత్వము వారి విద్యాధి వేతనముచే వైద్యవిద్యతో ప్రాండిత్యమును బడ యుటకుగాను యూరోపునకు వెళ్లియుండిన శ్రీమతి శివరాము గారు కొద్దిరోజులక్రిందట స్వదేశమునకు వచ్చిరి.

రాకపోకలు:—సాల్వ డిపార్టుమెంటు కలెక్టరు సి. ఆర్. మాస్టరునుగారు ఆసాము కార్మికశాఖోద్యోగియగు మాక్యలనుగారు నిన్న రాత్రి చెన్నపురినుండి బయలుదేరి పోయిరి.

వరదల సహాయ సంఘము:—పై సంఘముజన రణ కమిటీసభ శుక్రవారము 19 వ తేదీ: 5-80 గలకు వై. ఎం. సి. ఎ. లో జరుగును. గుంటూరు కృష్ణ జిల్లాలలో తుపానుచే నష్టముపోయినవారికిసహాయముజేయుటకుగూర్చి ఆలోచించెదరు

మరణముల నివేదిక:—జూన్—18 వ తేదిలో అంత్యసూక్ష్మ వారమునందు మరణముల సంఖ్య వెయ్యిమందికి సాలునకు 44.1 చొ॥ యున్నది. అంతకుముందు వారము 40.3 చొ॥ యుండెను. 81 మందికి స్కాట్లకు శవ్వి 13 చని పోయిరి. ఇద్దరికి కలరా తగిలి ఒకడు మరణించెను. ఇన్ఫ్లు ఎంజుకున 4 గురు ఇతర జ్వరములవలన 42 చనిపోయిరి. క్రింద శేడు యీవారమునందే 41 4 చొ॥ యుండెను.

దక్షిణ ఇండియా మహమ్మదీయ విద్యా సహాయక సంఘము:—కార్యదర్శి ఏ. హమీదుమాస్నేను గారిటు వ్రాయుచున్నారు:—పై సంఘమువారు 1925.26 సంవత్సరము చేసిన మహమ్మదీయ విద్యాగృహకు యాదీగవరీతిని 17 స్కాలరు షిప్పు లొసంగెదరు. ఇంటరు మీడియేటు తొలి యేడు వారికి నెలకు రూ 9 చొ॥ 4 రికి, ఆరవవ చదువు ఉన్నత తరగతి వానికొకనికి నెలకు రూ 10 చొ॥ జూని యరు బి. ఎ. తరగతిలో 4 రికి నెలకు రూ 12 చొ॥ నెలకు రూ 20 చొ॥ ఎం. బి. తోడ ఇంజనీరింగు ఎగ్రికల్చరు వ్రెయి నింగు కళాశాలలో నెవ్వరైన యిద్దరికి ఎల్ ఎం. పి. తరగతి లో వానికొకనికి నెలకు రూ 10 చొ॥ శ్రీల విద్యాసహాయ మునకు 5 గురికి వివిధ తరగతి స్కాలరుషిప్పులు ఈ సహాయ మును తమకు ఇస్తాము మత నష్టమున్నటును ఆ మత ధార్మి కులు ననుసరించుచున్నట్లు యిద్దరు మాస్టరులవద్ద యోగ్యతా పత్రములను తెచ్చుకొనవలెను. మద్రాసులోనుండు విద్యార్థు లందరు యీ సంఘమువారు జరుపుపథలకు వచ్చుచుండవలెను.

ఈ సహాయము పొందినవారు తాము ఉద్యోగముచేసి నెలకు రూ 50 సంపాదించుకొనగల్గినపుడు యీ ధనము నెల వాయిదాలపై తిరిగి సంఘమునకు తీర్చివేయవలెను. జూన్ 2వన తే ది లో పు గా పం ఘ కార్య దర్శి కి, 11 కిం గ వ్వు నా య కు ఏ ధి, జూన్ 10 ను వ్రా సిన చో ద ర ఖా ను ఖారములు దొరకును. జూలయి 7 వ తేదీన బాటింగ్ దర ఖాస్తులు మంజూరుచేయుబడవు.

రైలుక్రిందబడి మృతుడగుట

చెన్నపురి జూన్ 17:—మంగళవారమునా దుదయ మున మద్రాసు ఆర్కోణము లైనుమీద మోహారు తిరువేలం గాడు రైల్వేస్టేషనుల మధ్య 45 సంవత్సరములగు ఒక హిం దువుని మీ దు గా ఒ క ప్తా నెం జ రు బం డి పో యెను. తలయు శరీరమును తక్షణమే వేరై పోయెను. శరీరము నెవ్వరును గుర్తింపలేదు. నిన్నసాయంకాలమువిచారణజరిగినది. రైల్వే పోలీసువారే శరీరమును పొలిపెట్టిరి. (అ. ప్రె.)

వర్తపాతము

ధిల్లీ, జూన్ 17:—ధిల్లీ యందు తొలకకరి వానలు ప్రారంభమయ్యెను. నిన్నరాత్రినుండి వర్షము గురియుచున్నది గత 12 గంటలందును గురిసిన వర్షము రెండు అంగుళము లుండును. (అ. ప్రె.)

మునికోటిపురం

గుంటూరు జిల్లా తెనాలితాలూకా మునికోటిపురం గ్రామంలో 14వ తేది రాత్రి గ 1-30 నిమిషముల ప్రయమున వాలుగు గృహములు ఆకస్మాత్తుగా పరకురాముప్రీతి అయినవి. అంగులో ఒకకేదెదూడ చనిపోయినది. మూడు రు 8000/ లు నష్టము కలిగినది. (ఒకవిలేఖరి)

అఖిలభారత రాష్ట్ర భావ రాష్ట్రవిషి

ప్రథమ హిందీసాహిత్యసమ్మేళనము, కాశీలో శ్రీయుత బాలూ కారదాచరణ మిత్ర గారి సంగీత ఉపన్యాసము.

ఈ సమావేశమునకువచ్చి కార్యక్రమములో పాల్గొనటకు నాకు అత్యుత్సాహముగా నున్నది. కాని మాదురదృష్టము వల్ల మాకు (వంగదేశీయులకు) ఈ సమావేశముయొక్క సమయము అనుకూలముగా లేదు. ఈ సుఖప్రదమైన సమయమున మేము మాగృహములందు పరమపూజనీయురాలైన జగజ్జనని భగవతిని ఆరాధించుచున్నాము. ఆనందప్రాంతములనుండి వచ్చిన ఆత్మబంధువులను యథావిధిగా సన్మానించవలసియున్నది. ఈ సభయొక్క సదుద్దేశమును నేను పూర్తిగా గ్రహించివాను. భారతదేశమునకు ఈ సభయొక్క ఉద్దేశము మహాత్మాగృహమైనది. హిమాలయమునుండి కన్యకుమారివలకు నివసించు దేశీయులకు ముఖ్యముగా హిందువులకు వికమత్యముకొలుతు ఒక భావ ఒక చిహ్న యుండుట అత్యవశ్యకమై యున్నది.

పూర్వకాలముందు ఉత్తమవర్ణ మలభావ సంస్కృతము. ప్రాకృతము జనసామాన్యపుభావ. ఈ రెండుభావలకును ఎత్తువభేదము లేదు. ఏలనన, రెండుభావలయొక్క ప్రత్యయములు విభిన్నము. దాదాపుగా ఒకేమాదిరిగానుండును. ప్రాచీనపు అక్షరములను మై చాల అభిప్రాయభేదము అున్నవి. కాని కొన్ని శతాబ్దములనుండి సంస్కృతమునకును ప్రాకృతమునకును రెండు భావలకును దేవనాగరిలిపియే వ్యవహరింపబడుచున్నది. భారతీయుల మేలుకొలుతు ఒక భావ ఒకలిపి అవసరమును విషయము నిర్వివాదాంశము. అది ఏ భావ ఏలిపి అనువిషయములో అనేక భేదాభిప్రాయము లుండవచ్చును. కొందరు ఆంగ్లేయభావ దేశీయభావ కావలయుననియు రోము అక్షరములు సాధారణ లిపికావలయుననియు, కొందరు ఫారసీఅక్షరములు, కొందరు ఉరుమాలిపి యనియు చెప్పవచ్చును. ఇదియే కాకుండ మనవంగ భావయందు జాతీయభావములు పూర్తిగా నిండియున్నవి. ఈ విషయమును గురించి నేను చాలసంవత్సరములు ఎత్తుపలక్రమ తీసికొని అతిశ్రమగా అలోచించివాను. బుద్ధిని వినియోగించి తర్కవిత్తరక్రమ చేసినాను. ఈ అనేకసంవత్సరముల అధ్యాత్మిక తపసారాధనలకు భారతదేశమునకు హిందీభావచే సర్వ సాధారణభావయనియు దేవనాగరిలిపియే రాష్ట్రలిపియనియు నిర్ణయించుకొన్నాను. నా ఈ భావములు మీకు చాలకాలము క్రిందటనే తెలియును. చాలసంవత్సరములు హిందీభావ దేవనాగరిలిపి ఉపయోగమునుగురించి తెలియజేసినాను. కొలదిదినములక్రిందట "హిందూస్థాన్ రివ్యూ" అను మాసపత్రికలో ఒక వ్యాసము వ్రాసినాను. అందులో భారతదేశపు ఉత్తరపశ్చిమ ప్రాంతముల భావలయొక్క పరస్పరసంబంధమును గురించి చక్కగా విమర్శించినాను. ఆ వ్యాసముందు హిందీకిని తదితర దేశీయభావలకును గల సంబంధము చూపించబడినది. నాస్తవముగా సంస్కృతమువలె కొంచెము మార్పుతో హిందీభావచే ఈ కాలమున భారతదేశపు సాహిత్యమునకును పరస్పర సంభావలకును, ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుట మొదలగు కార్యములకు చాల ఉపయోగముగా నుండును.

మా భావ (తెంగాలీ) చాల అభివృద్ధి గాంచినది. సాహిత్యము చాల అభివృద్ధి జెందినది. ఇందువల్ల భారతదేశమునకును రాష్ట్రభావ అగుటకు జోటికి నిలవవచ్చును. కాని దీనియందు కొన్ని లోపము లున్నవి. అందువల్ల ఇది రాష్ట్రభావ కాజాలను. ఓడ్రము, అస్సాము భావలతో తప్ప తెంగాలీ భావకు తదితర ఏదేశీయభావలతోను సంబంధములేదు. కొన్ని సంవత్సరములనుండి హిందీగూడ అభివృద్ధి గాంచుచున్నది. త్వరలో చంద్రతారార్కవేగముతో అభివృద్ధి కాగలదు. కొన్ని సంవత్సరములలో హిందీసాహిత్యసహజము నిండి పొంగిపోవునని ఆశించుచున్నాను.

తెంగాలీ భావకు తన ప్రియముగు సోదరివలె హిందీ భావను ప్రేమించి అభివృద్ధికొరకు సహాయముచేయుట ధర్మమై యున్నది. తెంగాలీ హిందీభావను సోదరివలె ప్రేమించి అభివృద్ధిని కొరవలయునగాని కొనులకుంఠముమీద కత్తిరిప్పకుండుగాక. అయినను అట్లుచేయుట కత్తిరి మింగినపని. భారతీయుల నెత్తిమీద వంగభావ అటువంటి క్రొత్తభావను అంటగట్టుట క్రాస్త్రీయసిద్ధాంతమునకును భాషాచరిత్రమునకును విరుద్ధముగా నుండును. ఆంగ్లేయులవలె వంగదేశీయులకు శాసనని

ర్యాదాధికారము ఉండిన వారిమనోభావములందు ఇటువంటి కోరిక లుదయించుట అనుచితము గాదు. వంగభావను దేశీయులందరిలో వ్యాపింపజేయవలయునను కోరికను పుంయకొనుట పొట్టివాడు చంద్రమండలమును స్పర్శింపవలయునని వాంఛించి నట్లుండును. భారత ప్రభుత్వముగూడ అటువంటి యుత్సాహమును జూచికండ్లెరచేసికొనును. దీనిమూలమును వేడి నీళ్లు చల్లి నాశనముజేయుటకు ప్రయత్నించును.

హిందీ సమస్త ఆర్యావర్తముయొక్క భావ. మాట్లాడు భావయొక్క భేదము అంత కంటకమైనదికాదు. యథార్థముగా మహారాష్ట్రము, గుజరాతీ ఒరిస్సా భావలయందు పరస్పరభేదమేమియులేదని "మాడరన్ రివ్యూ"లో వ్రాసినవ్యాసములో నిరూపించినాను. ముఖ్యముగా హిందీకిని ఈ భావలకును కనిపడవలసియున్నది. హిందీలో కొన్ని సంస్కృతపదములు ఉపయోగించిన విద్యాత్మికులు హిందీ కులభముగా గ్రహింపగలుగుదురు. అధునిక హిందీ శేఖరులదృష్టి ఈ విషయముపై పురు నురలి నదని చెప్పుట కెంతయు సంతసించెదను.

వంగదేశములో వంగభావనల వికమత్యమును మొక్కపూతు మై, ఎట్లు ఫలించుచున్నదో అలాగుననే హిందీ జనసామాన్యపు వ్యవహారిక భావయందు వికమత్యమును పూతును పుష్పించి ఫలించును. అకులురాలిన చెట్టు చిగుర్చును. హిందీ భావను అనేక మార్పులు చేయవలసియున్నది. ముఖ్యముగా లింగనిర్వచన ముందు విభిన్న ప్రత్యయాలందును మార్పు అవసరము. దీనివలెనే మాతనైపు దృష్టిపించి హిందీ భాషాభిమానులు ఈ మార్పు లన్నియు చేయుటకు ఆసహ్యపడక దేశోపకారభావముతో ఈ కర్మశ్రేణియొక్క కట్టిబద్ధులై యుండుదురు గాక. ప్రస్తుతము అన్ని భావలలోను అనవసరముగు ప్రత్యయములు తీసివేయవలయునని ప్రచారము బాగుగా జరుగుచున్నది. నలుదిశలనుండి ఈ ఆందోళనయే వినబడుచున్నది. ఈ సమయమునగూడ హిందీ చలనము లేక నిద్రావస్థలో నుండి గుర్రకలు పెట్టుచున్నది. లేచుటకు ప్రయత్నము సలుపకుండుట చాలవిచారముగు విషయము. హిందీ తన నిద్రామాంద్యమునువదిలి సుంపరగానము పాడుచుండిన ఎంత మనోహరముగా నుండునో గదా. హిందీ ప్రేమియులు కంకణము కట్టుకొని ఈ పుణ్యములో మనోవాక్పాత్య కర్మలతో సహాయముచేసిన ఎంత బాగుండును. ఏకగ్రీవముగా విభిన్న ప్రత్యయములు సంస్కరించుటయే అధునిక విద్యార్థులకు అభిప్రాయమైయున్నది. కలకత్తా ఏకలిపి ప్రచారసభ, ఐదు సంవత్సరములనుండి భారతదేశములో ఏకలిపి ప్రచారముచేయుటకు మనస్ఫూర్తిగా పనిచేయుచున్నది. దీనికి నేను కార్యదర్శిగా ఉండుట గౌరవముగు విషయము. నేను వంగదేశీయుడనైనను ఆకార్యాలయపు భావ హిందీయే. ఈ నాన్యధాప్రపంచలో స్వచ్ఛమైన హిందీలో ఉపన్యాసము ఇవ్వగలిగిన శక్తిగలిగినపుడే గౌరవదినము కాగలదు. భారతీయులతో హిందీలో సంభాషించు దినముననే నాజీవితము సఫలమైనదని తలచెదను. నుయోగ్యుడు క్రిక్కిరేపుటకు శ్రీయుత పాండే ఉమాపతిద త్తకర్మ బి. ఏ. ఆకాలవృత్తువు వాతబడించునన మాసభకు ఎంతయు ముప్పు చాటిల్లినది. మనఃపూర్వకముగా పనిచేసేవారి సంఖ్య చాల తగ్గినదని చెప్పుట కెంతయు చింతించెదను. వంగదేశీయుల దృష్టి ఇంకను ఈవైపునకు మారలేదు. వారు ఒక భావ ఒకలిపియొక్క ఆవశ్యకతను ఇంకను బాగుగా గ్రహించలేదు. వంగదేశీయులు వంగ భాషా సాహిత్యాభివృద్ధి చేసిరి కొంచెము రాష్ట్రభావ హిందీ పునాదినిగూడ నేయుట తెంగాలకు గౌరవప్రదముగు విషయమే. నాకు ఉత్సాహముతో పనిచేయు కర్మచిరులు అనసరము. మహాభావులైన మీతో కలిసి ఈ మహాకార్యములో పాల్గొనుటకు నాకు ఇంకొక సుఖప్రదమైన విషయములేదు. మీయొక్క నాయొక్క కర్మశ్రేణియే బీహారు సంయుక్త రాష్ట్రములు కావు. ఏలయన శ్రీయుత పండితమహాశాసన్ మాలవ్యాగారు నెలవిచ్చినట్లు ఆ ప్రాంతముల భావ హిందీయే కనుక వంగదేశములో హిందీ ప్రచారముచేయుటకు హిందీ ప్రేమియులు కంకణము కట్టుకొనవలయును. తెంగాలీలు దేశముయొడల తమ కర్తవ్యమును గ్రహించునట్లు జాగ్రత్తలుగజేయుట మన కర్తవ్యమైయున్నది. కేవలము వంగదేశీమే వారి మాతృభూమి కాదని వారికి తెలియ చెప్పవలయును. బీహారు, ఒరిస్సాలతో సంబంధము విడకొట్టుకొనకుదని నేను ఎల్లప్పుడు ను నా దేశీయసోదరులతో చెప్పుచునే యున్నాను. కేవలము వంగభావ మాట్లాడువారలను ఒక ప్రాంతముగా విడదీయుట నామనోభావములకు విరుద్ధముగు విషయము. ఇటువంటి విభేదములు జాతీయ సంఘటనలకు భారతీయులకును హానికరమని నాభావము. తెంగాలీయులకు తెంగాలు, పంజాబీయులకు పంజాబు, ఈమాదిరి విభేదనకు నేను ప్రతికూలుడను. ప్రాంతీయ-జాతీయ భావము, భారత జాతీయభివృద్ధికి కంటకము.

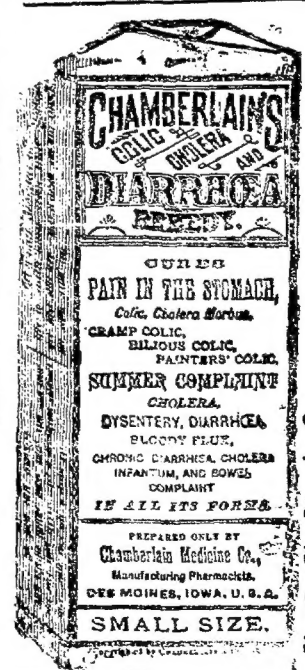
ఈ భావము భారత జాత్యాభివృద్ధికి వేరుపురుగువంటిది. ఇది నిజముగా భారత జాతీయమాలమును నాశనముచేయును. స్వతము కాఖిలలో నిండియున్నను వేరుపుర్లియుండిన చిన్న గాలి దెబ్బలకు కూలిపోవును. నిజమైన దేశభక్తియొక్క సంబంధము కేవలము రాజకీయముతోనే యుండదు. కాని భావ, లిపి, సాహిత్యము, నడత, రీతి, రివాజులు ఇవి యన్నియు దేశాభివృద్ధికి ప్రధానాంగములు. ఇప్పుడు దేశములో చిన్న రాజ్యముల కాలము గలిగించినది. ప్రపంచ మానవకోటియొక్క భావములు ఉత్కృష్టమయినవి. సంఘము సాహిత్యసంబంధమైన వికమత్యము. జాతీయసంఘమునకు పునాదులు, హిందీయొక్క ఉన్నతి దాని ప్రచారాభివృద్ధియనిన భారతముయొక్క అభివృద్ధియే. విద్యాధికులై ప్రతి భారతీయుడును హిందీ శేర్షుకొనుటదానిలో ప్రవీణత సంపాదించుటకు ప్రయత్నముచేయుట వాంఛనీయమైనదియు ప్రయోజనమైనదియును అయియున్నది. ఏలయన, కాశీ, హిందూమతమునకును సంస్కృతభావకును ఉనికిపట్టు కనుక హిందీ శేర్షుకొనుట చాల కులభము. నాభావములు చెలిచుచుటకు నాకు అవకాశము యిచ్చిన ఉద్యమముయొక్క కార్యకర్తలకు నేను హృదయపూర్వకముగా వందనము లర్పించుచున్నాను.

ఉన్నవ రాజగోపాలకృష్ణయ్య,
(అనువాదకుడు.)

రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల-బెజవాడ

1925 సంవత్సరం 1 వ జూలై నుండి నూతనవత్సరము ప్రారంభమగును

అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహామండలివారి "ఆయుర్వేదవికారద" "భిక్ష" పరీక్షలకును, ఆంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనమువారి "వైద్యవిద్యా" పరీక్షలకు తగినట్లుగ విద్యార్థులకు లక్ష్యలక్షణసంవ్యయముగ విద్య గలపబడును. ఆయుర్వేదభూషణ, భిక్షగర్వ, శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి కృష్ణమ. ఎమ్. ఏ సి. గారు ప్రిన్సిపాల్ గను, ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠములలో రాజవైద్య ప్రతివాదిధయంకర కృష్ణమాచార్యులుగారు వైస్ ప్రిన్సిపాల్ గను పుండురు. ఫిజియాలజీ, అనాటమీ, యింగ్లీషువైద్యులచే చెప్పింపబడును. విద్యార్థులు జీతములు యివ్వనక్కరలేదు. వీడివిద్యాధులకు తగు సౌకర్యములు చేయబడును. వలయువా రీ క్రిందివారికి యీనెల 20 వ తేదిలోపల దరఖాస్తులు పెట్టుకొనవలయును. బెజవాడ } వెలగలేటి దత్తరథరామయ్య బి.ఏ.బి.ఎల్. 1-6-25 } కార్యదర్శి.

చేంబర్లెన్ గారి హులనాప్తి అతి సార నివారిణి (2) ఈ యధమును నేమించుటచే కడుపునొప్పి, గ్రహణీ అతిసారము, హులనాప్తి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని జాగాలలో వికరమునకు దొంగకును. 33

శ్రీ క్రోధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని ఈ పుస్తకమును చదివినచో ఎవరికివారు క్రోధన సంరక్షణలో గణితముతో నిమిత్తములేకుండా ప్రతిగంట, రోజు, మాసము, దశ, సంవత్సర ఫలితములు కాంతులు తెలిసికొనగలరు. తగ్గింపు వెల పోస్టేజీసహా 1-4-0 ఆణాలు. శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము, భీమవరంపాస్టు, భీమవరం తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా

జాబులు.

సనాతన ధర్మనిర్ణాయక విద్యవ్యవస్థ-పాలకుని

“పంచమవ్యవస్థ క్రాంతిని కాలా” అనే అంశమును చర్చించి నిర్ణయించుటకు ఆమలాపురం తాలూకా పాలకుని గ్రామములో 19.6.25 సంవత్సరం తేదీన సభ జరుగవలె యున్నట్లు తెలియచున్నది. ఈ సభ జరుగటలో ముఖ్యోద్దేశము అఖిలభారత కాంగ్రెసునాటిచే నామోదించబడిన యస్పృశ్యతా నివారణముపై దృఢపాటుటయే. ఈమధ్య పరివేల గ్రామములో జరిగిన జిల్లా కాన్ఫరెన్సువారు, కాలపరిశీతు లాలోచించి యస్పృశ్యతా నివారణావశ్యకత వ్యక్తపరచి యుండుట పూర్వార్థపరాధాయణము కలసిగొనుటగా నుండి, గుఱగుఱు బయలుదేరి, క్రమేణ విశృంభించి, ఆస్పృశ్యతా నివారణ స్థాపనాచార్యులను, కాంగ్రెసు సంఘమువారిని మామిండుటలోనికి దిగి, కొంత నోటిపాటు చెలరేగి చిరతర సనాతనధర్మనిర్ణాయక విద్యవ్యవస్థలోనికిదిగినది. దీని కాన్వేషన ప్రతికూల వెలువడుచున్నది. గందరగోళము జరుగుచున్నది. పూర్వార్థపరాధాయణము కాంగ్రెసుభిక్షులను జాగ్రత్తములు జరుగుచున్నవి. వారిని వీరు, వీరిని వారు ఆత్మేపిండుకొనుచున్నారు. పూర్వార్థపరాధాయణ యధాపరికరములను తాటియాకుగ్రంథముల బూజుదులిపి యరంబీ పేర్చుచున్నారు. నివారణోద్దేశ్య మున్నవారిపై నష్టదే యస్త్రశస్త్రములు ప్రయోగింపబడుచున్నవి. తమకే తక్కువైనచోట్ల కొట్లాటలు జరుగుచున్నవి. వెలకొలిపి నేడవర్తములు వెలువడుచున్నవి. కంకరచార్యులు లుద్ధవించు చున్నారు. బుద్ధమార్గులు బయలుదేరుచున్నారు. శైవాచార్యులు జనించుచున్నారు. ఓ! మా కో న సీ మ యెం త కో లా పాలముగా నున్నది! మాలో విద్యార్థులు, మంత్రకాస్త్రవేత్తలు, పండితులు, శారాణికులు కాలప్రవానామున ఖర్చుపడి పోయినను పోగా మిగిలినవారు విశృంభించి కాలప్రవానామును, యగధర్మమును నరికివేసి సనాతన ధర్మస్థాపన చేయు భాగ్యము, సాహసము మాలో నుద్ధవించుట మాభాగ్యము కాక మరి యేమిటి! సనాతన ధర్మపునరుద్ధారణ మాపాలకుడి మాపాలకుని కెంత శక్తితాత్పర్యమును స్థానము లభించినది! ఆహ! కోనసీమభాగ్యమే భాగ్యము! నేటివరకు నోక హిందూ సంఘమైన లేకుండి, వీసనాతన ధర్మపరివర్తులు లేకుండు, ఎవరికి వారే యనునాటికే యను ఫిలిలోనున్నను ఒక్కసారి సనాతన ధర్మ పునరుద్ధరణ భాగ్యము మాకు దక్కుటెంత యవ్యవ్యమోదా! దీనితో కాలపురుషుని రెక్కలు విలవిలపిచి వెనుకకు నెట్టుచున్నాము. పండితోత్తముల మని విజ్ఞులగు మన సమాజము మావ్యాజీ, మీరు మాలో కలసి పనిచేయుదురా? లేక సంఘపీషావృత్తులగుదురా? ఇకను మీయంటునాగవు. మాకోనసీమ పేల్చున్నది. జాగ్రత్త! బురుని కాలముతోనూ, నుద్ధాచారి, రామానుజాచార్యులు, బసవేశ్వరుడు మున్నగు సంస్కర్తల కాలములతోను బ్రాహ్మణనిరంజితత్వము నశించిన దని భావించవలదు. అదిగోను మాలో పూర్తిగా పోలేదు. పరప్రభుత్వముక్తింద పంచత్వ ముండుచున్నను పంచముడన్న వానిని ప్రపంచములో నుండనియము. ఇది మాసనాతనధర్మపునరుద్ధారణకు మూలస్థానము.

పండితోత్తములారా! పాలకుని సనాతన ధర్మస్థానిర్యాజికారా! దయయుంచి యీనా చిన్నమనవి నాలింపుడు. మొండిచేతులవానికి నెనగలు దిన నేర్పకుడు. బోనలో నిద్రించుచున్న సింగమును లేపి రెచ్చకొట్టుడు. జీవనాధారమును వ్యవసాయమును గలగపాల్చెయ్యకుడు, అరాజకత్వమునకు దారిజూపకుడు. మన నిరంజితత్వము, మనకోజులు పోయి చాల కాలమైనది. మన జీవితములు నానాటికి దుర్భరములగుచున్నవి. మన పలుకుబడి మన పాండిత్యము పరమపదించింది. మనకు హిందూ సంఘములో స్థానము పోవుచున్నది. మన మాటల నాలించు వారెవరును లేరు. ఇతరు లేవగను మన మగవర్తమువాగమని గౌరవించుటలేదు. మన సంఘములో చాల దురాచారములు జరుగుచున్నవి. మనలోనే పంచము లేందోయున్నారు. మనము పంచముల కస్పృశ్యత ఉన్నదా లేదా యని కంకింకపూర్వము మన సంఘమును గూర్చి నీకొనవలసియున్నది. వానికోరకు

పాటుపడక పరిశులమై పాడగుచున్న మనము పంచముడు స్పృశ్యతా కుస్పృశ్యతా యను విషయమును చర్చించుటకు తగిన స్థితిలో లేమని ప్రవచయముగా మనవిచేయుచున్నాను. మొదటి బ్రాహ్మణసంఘము నోకదాని నేర్పరచుడు. మన సంఘమునకు సనాతనధర్మముల నలవడలే యుండు. మన సంఘమును పీల్చి పీల్చిచేయుచున్న దురాచారములను సంస్కరింపుడు. మీయాద్యములు ఇతరులను కాసిండుటలో గాక లోన సంస్కరించుటలో గలదు. ఇది ప్రథమకర్తవ్యము. దీనిని పిడి మనము పురాణకాలమున కెగుర జూచుట శీల విడిచి సాము చేయుటవంటిది. అనేకపడి కార్యభంగము తేయరాదు. మన ధర్మములు మంట గలయుచున్నవి. మనకు కాసనాధికారము పోయినది. మన కాసనముల నాడల దాల్చి యములలో పెట్టించు మన ప్రభువులు గలిగిరినాడు. గ్రామసంఘముల స్థాపించి సంఘాధికరణ గావించవలసిన కాలములో నాచరణశూన్యులమై ప్రయోజనములక లాభమేమి? ఆస్పృశ్యత విషయములు లుంచి మొదట బ్రాహ్మణసంఘముకట్టి స్థాపింపుడు. దానిని క్రాస్త్ర సమ్యక్తమైన మార్గముల నడపుడు. మీయాలోచనల కడ్డము వచ్చితిమని మమ్ముల దూరకుడు. బ్రాహ్మణసంఘముంతయు మీరావ్యానించిన ఏవదిమందివెడ్డలలోనే లేదు. ఎక్కడనున్నను ఏవది లక్షల వైచిల్య బ్రాహ్మణులు గలరు. వారిలో సనాతనధర్మముల నెలకొల్పి నడచిన తర్వాత మిగతా సంఘములగూర్చి యాలోచింతు.

కోదూరుపాడు యర్రమల్లి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర ఖాదీబోర్డుయొక్క మేనెల
తాలూకు జమాఖర్చు పట్టిక
వివరములు
అదాయములు

వివరములు	రూ	ఆ	పై
గతమాసపు నిలవ	1280	9	8
1. భీమా ఋణములు	1100	0	0
2. ఉత్తర ఆంధ్రపురం ఖాదీబోర్డునుండి	0	14	0
3. క్రొత్త ఋణముల వాచన్	1018	10	0
4. అద్యాన్యుల ఖాతా	46	9	9
5. చిత్తూరుజిల్లా ఖాదీబోర్డు	3	10	6
6. ఆంధ్రబ్యాంకు	8000	0	0
7. అఖిలభారత ఖాదీబోర్డు	1000	0	0
8. ప్రెసిడెంటు ఖాతా	1850	0	0
	18,745	5	11
వ్యయము			
9. అద్దెలు	10	0	0
10. అచ్చు	4	0	0
11. పోస్టల్ కంతులు	88	12	0
12. స్టేషనరీ	15	9	6
13. చిల్లరఖర్చులు	7	11	9
14. వేతనములు	288	4	6
15. స్టాంపులు	0	4	0
16. ప్రయాణపు ఖర్చులు	30	8	0
17. వడ్డీ ఖాతాకు	18	10	0
18. చిత్తూరుజిల్లా ఖాదీబోర్డుకు	3	10	6
19. పి. సి. రే. గారి ఉపన్యాసములకు	7	13	6
20. మాదిరితునకలు వగైరా	4	8	6
21. నాగలాపురం ఖద్దరుడిపో, గుంటూరు	67	15	6
22. కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు	2800	0	0
ముగింపులు:—			
నాగలాపురం	1000	0	0
పశ్చిమకృష్ణా ఖాదీబోర్డు	984	10	0
తాడిపత్రి	400	0	0
గోదావరి	3000	0	0
తాడిపత్రి కంపెనీకి	2600	0	0
చింతకుంట ఖద్దరునిలయం	1000	0	0
బాపతులడడ్డుమెంటుల్ల			
	9884	10	0
చిత్తానిలవ	128	5	2
	18,745	5	11

కె. వి. చలపతిరావు, కార్యదర్శిగాను.

వృత్తాంతలేఖలు

ఒక ఆదర్శక వివాహము- బెజవాడ
బందరు వాస్తవ్యులను, రిటైర్డ్ సబ్బుజడ్డిగాయను అగు మ-రా-రా-శ్రీ వావిలాల శివానాథులు గారి కుమారుడగు బెజవాడ వాస్తవ్యులను పీడరును అగు మ-రా-రా-శ్రీ నూరి వృసింహశాస్త్రిగారి కుమార్తెను ఇచ్చి యీనెల 11 వ తేదీన బెజవాడలో పాణ్యగవాహనమాత్సవ ములివిధములగు జరుపబడినది. వివాహమునకు తండ్రిలు పెచ్చుగ విచ్చేసిరి. కన్యదాత లొనర్చు అన్నప్రదానము మెచ్చతగియున్నది. ఈవివాహసందర్భమున నేర్పుకొనవలసినవిషయములెన్నియోగలవు. వరశల్కములు సానిటేషనులు నిశ్చింతపడినవి. విద్యుత్ పరీక్షలు పండిత సన్మానము ప్రాముఖ్యమై విప్రల్లిసవి. వేదకాస్త్రపాఠకు లెందరో గొప్పగొప్ప శాస్త్రాసముల నందికొని తమ సంతతివారికి గూడ వైవిధ్యం శేర్పింప బ్రోత్సాహము గలిగింపబడిరి. నారాయణదాసుగారి హరికథాకాలక్షేపము మిగుల శ్రవణానందముగానుండి సభ్యులు ఆనందపరవశులైరి. శ్రీశివానాథులు గారు పండితులను శక్తివంతులను తేజవంతులను ఆదరించిరి. ఈవివాహ పంపకులు అయ్యరాజోగ్య విశ్వరూఢివృద్ధిగల్గి వలలుదురుగాక. (ఒకవిలేఖరి)

రాయమర్గం (బల్లారిజిల్లా)

హైస్కూలు ప్రారంభోత్సవము
బోర్డు మిడిల్ స్కూల్ ఈనెల 8 వ తేది తెరవబడినది. మిడిల్ స్కూల్ హైస్కూలుగనని తాలూకా ప్రజలందరూ ఎదురెదురు చూచుచుండిరి. ఇంతలో ఆనగా 10-వ తేది ఎడ్వర్డ్ కేమెల్ డైరెక్టురుగారు బంపిన ఉత్తరవును బల్లారి డిస్ట్రిక్టు బోర్డు (ప్రెసిడెంటుగారు బంపుతూ 12-వ తేది తామే ఖద్దుక వచ్చి హైస్కూలు ప్రారంభోత్సవమును జరిపెదమని అనుభవ నంపిరి. ఆనాడుగలిగిన సంతస మంతయుచెప్ప నలవిగాదు. ప్రజలు తమతమ మిత్రులకు బంధువులకు హైస్కూలు అగుచున్నదని ఉత్తరమువ్రాసిరి. ఆనాటి సాయంకాలము 4 గంటలకు మిడిమిడి ఎండ గాయుచున్నప్పుడు ఒక బీదగృహస్థుని యింటిలో సర్వభక్షకుడు ప్రత్యక్షమై, తన ప్రతాపమును మిక్కింటి బాపసాగెను. తక్షణమే పాఠశాలయం దుండిన స్కూలు మాస్టరుగారు రగు మ-రా-రా గురు భీమాచార్యులు, డ్రాయింగ్ మాస్టరుగారు మ-రా-రా డి. హెచ్. రామరావు గారు స్కూలువిద్యార్థులను బిలువకొనిపోయి సాహిత్యము చేసి అగ్నిదేవుని కాహుతి యగుచుండిన రెండుయిండ్లను, 8-10 పల్లాల ధాన్యమును, రూ 300 లు వెలచేయగల రెండుయెడ్డులను కాపాడిరి. కళభవనగాదు అను IV ఫారం విద్యార్థియు, రామ రావుగారు పోగచుట్టుకొనబడిన యింటిలో సాహసముతో దూర నిష్క్రమణార్హి పని యెంతయు క్లాఫునీయుము. ఆనాడు బాలభిక్షపంపుచువలసి ప్రయోజనమును గుర్తెరిగి జనులు పోగడసాగిరి. 11వతేద విద్యార్థులు, విద్యార్థులరెలిదండ్రులు రాయదుర్గమున హైస్కూలుగనున్నదను సంతోషముతో ఎక్కడచూచినను ఉపాధ్యాయుల చాకచక్యమును ప్రజాప్రముఖుల గాదాభిమానమును గురించి ముచ్చటించుచుండిరి.

12-వ తేదీన హైస్కూలు ప్రారంభోత్సవము చేయుచు దేవముతో డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు బల్లారినుంచి రాయదుర్గమునకు విచ్చేసిరి మ-రా-రా-కె. బాలకృష్ణగారు, మ-రా-రా ఎ. తిమ్మరాయప్పగారు. మ-రా-రా-శ్రీ. భీమప్పగారు, మ-రా-రా-కె. హుసేనుఖానుగారు మొదలగు ప్రజాప్రముఖులు స్కూల్ హెడ్ మాస్టరుగారు రగు మ-రా-రా-య్య. నుండరంబి ఎ. ఎల్. టి గారు తక్కిన వేసవేల ప్రజలు వాద్యధ్వనులతో నెరుగొని ప్రెసిడెంటుగారిని పువ్వుమాలాలంకృతుల చేసి గవన్న మెంటు బంగళాకు దీసికొనిపోయిరి.

కార్యక్రమ పట్టిక ప్రకారము సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు సరిగాడి. బో. ప్రెసిడెంటుగారు హైస్కూలు భవనమునకువచ్చి, వాద్యధ్వనులగుండ అగ్రాసనాధి పత్యమును స్వీకరించిరి.

సభా ప్రారంభమునందు కంకరవారాయణ అను విద్యార్థి దైవప్రార్థనచేసి సభ్యుల మనముల నలంకరింపజేసెను. క్రమప్రకారము అగ్రాసనాధిపత్యస్వీకారమైన పిమ్మట మ-రా-రా-శ్రీగారు 8 వంకటప్పగారు ఆధ్వర్యములకు ఒక

అలేఖమతము

(దుర్గమహంతి ఆదినారాయణగారు-సోపేట)

భారతదేశమునంగల వివిధమతములలో అలేఖమత మొకటి. అలేఖము అనగా వ్రాతలేనిమతము. శ్రుతిపృథులలో గాని పురాణాదులలో గాని యీమతమునగూర్చి యేమియు వ్రాయబడి యుండలేదు. ఇప్పటికిని ఈమతముయొక్క ఉత్పత్తి, ఆచరణాది విషయములనుగూర్చి మతకర్తగాని అధునికమతావలంబకులుగాని యెట్టి గ్రంథమును వ్రాసియుండలేదు. వ్రాయుట అనవసరము కూడగలదు. ఇదియే అలేఖముయొక్క అర్థమని అలేఖసన్యాసులు వాకొనుచుందురు.

ఈమతమునకు ప్రధానస్థాన ముక్త్యర్థదేశము. నేను చినంతవరకు ఒరిస్సాకు ఈ తరహాన నున్న వంగదేశమునగాని దక్షిణమున నున్న ఆంధ్రదేశమునగాని అలేఖసన్యాసులు విశేషముగ గానరారు. ఇప్పుడు యీమతమునకు ప్రధానస్థానము ఒరిస్సాలో డెంకనాల్ సంతానమున నున్నది. డెంకనాల్ రాజాగారి మాతాపితరు లీమతావలంబకు లగుటవలన దీనికచ్చట ప్రాముఖ్యము గలిగెను. మతము నవీనము. ఈమతాచార్యుడు "ధూళిబావాజీ" యను సన్యాసి. ఇతడు ఇతరులకు తెలియబడకుండ 12 ఏండ్లు జలాశనమున అనువులను నిలుపుకొని తపస్సుచేసెను. తపస్సు పూర్తియైన పిదప మహాత్మ్యము కలవాడై కుష్మకొగులను అంగవికలులను వ్యవహరించెను. రాజులు ప్రజలు శిష్యులుగ జేరిరి. ఉపదేశించి తరింపజేయగోరిరి. పరాత్పరుడు ఇదివరకు వేదములందును శాస్త్రపురాణాదులందును అనేకవిధముల సాక్షాత్తులగు నాచుములతో వ్రాయబడి యుండుటవలన తానిప్పుడేవిధమున నూతననామమును కల్పించునని చింతించి తుదకు భగవంతు డతేఖ్యుడనివనిచి భక్తిపూరముగ తనమతమునకు అలేఖమత మను నామమిడి సంక్రమణ కల్పించక భక్తివలనను ఆచరణవలనను భగవంతుని సంకల్పపురిగ జేయవచ్చునని కొన్ని ధర్మములను నిశ్చయించెను. భగవంతుడు పృథ్విని మానవులను కల్పించెనగాన మన మాతని ఆశ్రయించుట బద్ధులమై యున్నా మను కారణముననే భక్తిచే యవలెను గాని మోక్షార్థమే గాదనియు, మోక్షమో సరికాదు యిచ్చుట భగవంతుని యిష్టమే యనియు తామేదియు కోరవలదనియు ఈమతముయొక్క మూలసిద్ధాంతము. వీరిలో బాహ్యంతర లక్షణములైనవి కలవు. బాహ్యములు మతనియమములను పాటించురు. అంతరులు మతనియమములను పాటించుచు దేశికునిచే భక్తి మాత్రోపదేశమును బొందెదరు. ధూళిబావాజీ యనంతరమున మతమును గీతములరీతిని బ్రచారమునకు దెచ్చినయతడు భీమబోయి యను నిరక్షరకుష్టి యుని కవి. ఇతడు పుట్టంధుడు. బాల్యమున కండ్లు కానక నూతిబోపడిపోయెను. పరమేశ్వరునికటాక్షమున వీక్షణము లుత్తేజమొందినవి. ధాతాపాతమున కవనశక్తి కలిగి మతప్రచారమునకు బూనుకొనెను. వీరభోగవసంతరాచారములవలె నీతడు కలియుగమునందలి భవిష్యత్తునంతయు తన అలేఖ్యగ్రంథమున జెప్పించాడనెను.

మతనియమములు:—
గృహస్థునిగ సన్యాసిగ నుండవచ్చును.
ముత్యధర్మానుసారము స్త్రీసంపర్కము చేయవలెను.
జీవనజామున లేచి స్నానము చేయవలెను.
తైలాభ్యంగన మెన్నడును చేయరాదు.
పుడకలతో దంతధావనము చేయరాదు.

సత్కేరములో తాంబూల సహితముగా ఆభినందన పత్రిక నర్పించి తాము ధారాళముగా పత్రికయందు గల విషయముల నెగ్గడించిరి. ఆటుపిమ్మట యూనియన్ బోర్డువారి ఆదేశమును చదివిరి. లెదనంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారు ఇంక మరొక నన్ను బొగడుట ఆక్రమలేదనియు ఇదింతయు ఆతిథి మోక్షిగా నున్నదినియు నాకర్తవ్యమును నేను జేసియున్నాననియు మీ అంబరి వికమత్స్యప్రభావమే హైస్కూలు నవ్వులకు చేసినదనియు యూనియన్ వారు విన్నవించుకొన్న ప్రకారము నీటివసతిని కల్పించుటకు ప్రయత్నించెనమనియు మున్నగు పుష్కలక కాంక్షముతో వ్యుచవుగా విశ్వాసించిరి. ఆటువెనుక తమ స్వహస్తముతో కుంభారము గడితాళము లీవి అచ్చట నెలకొల్పబడిన సరస్వతీ పూజాసత్కారముల కందుకొనిరి. వెంటనే సభికుల కంఠరీతిని పుష్పగుచ్ఛములు సమర్పించిరి. మ-రా-క్రి పి. తిమ్మరాయప్పగారు అగ్రాసనాధిపతిగారికిని దీనిజనతో ఆసీనగుగారికిని పుష్పహారములను పురవాసుల వరముగానే సమర్పించిరి. అందరను సంతోషముగా కాఫీ మొదలగు ఉపహారములను స్వీకరించిరి. ఇంతలో 7 గంటలు సమీపించినందున జయజయధ్వనులు చేయుచు వెడలిరి.

(ఒక విద్యార్థిమాని.)

అన్యమతముల నాక్షేపింపరాదు.
కోగము వచ్చినయెడల జైవధమును పుష్పకోగూడదు.
శేవమును శననము చేయవలెను.
ఆడిగినప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమియ్యరాదు (వాగ్వివాదము లేకుండుటకు)

బొట్టు పెట్టరాదు.
విగ్రహారాధనము చేయరాదు.
రాత్రిభోజనము చేయరాదు. సూర్యాస్తమయమునకు పూర్వమే భుజింపవలెను.
శేవనానాకులుగ మతస్థులే యుండవలెను. ఇతరులు ముట్టరాదు.
గోప్రసవానంతరము 10 దినములవర కాపాలును గ్రోలరాదు.
సన్యాసాశ్రమమున నుండువారు నారజబట్టలను గోచిపాతగను మొలచుట్టు నొకవట్టువయు లావును గలత్రాడును ధరించుట. జడలుండను. పెద్ద తాటాకు విసనకర బంతుగు. కోజున కొకగ్రామములో నుండురు. పూట కొక్కయింట మాత్రమే భిక్షును గైకొందురు. గృహస్థాశ్రమమున నుండువారు కావిరంగవస్త్రములను ధరించురు. ఉదయము తూర్పువై పునను, సాయంత్రము పశ్చిమదిశకును బోరగిలపడిసాష్టాంగప్రణామము లాచరించురు.

ఈమత మించుమించుగ శార్దూలమతమును బోలియుండును. పీఠ అహింసావ్రతులుగాని మత్స్యదేశమున నుండువారగుట కాబోలు మత్స్యమాంసభక్ష్యులై యున్నారు. పీఠ పుడకలతో దంతధావనము చేయకుండుట యు జైవధమును నేవింపకుండుటయు షైరమును చేసి కొనకుండుటయు స్వప్తిలో పురుషప్రవర్తనమున మార్పు లేకుండ నున్నదన్నటుల నుండుటయే వీరి ఆచర్యమని యూహింపదగినది. వీరు శిష్యులకు సాధారణముగ మంత్రోపదేశమును చేయరు. పై నుదాహరింపబడినప్రకార మాచార్యవహారములను మార్చుకొనుటయే మతప్రవేశముగ భావింపబడును. పీఠ భక్తిత్వములు, అద్వైతభావనాశూన్యము, భగవంతుడు వేద, మన మాతని భక్తులను ఆనందస్థానాధిపతిగాను వీరిలో ముఖ్యముగ గాననగును. పీఠ ప్రభువీరికై అప్పుడప్పుడు భగవంతుని భజనజేయుచు బాలిలలను ఉత్సవముల జేయుదురు. డెంకనాల్లో ప్రతిపార్వతి కిట్టియత్నవిములు జరుగుచుండును.

ఇట్టివల 10 సంవత్సరముల క్రితము అలేఖసన్యాసి యగు విద్యాధరస్వామిలవారు దయచేసి యీ ప్రాంతమున వేలకొలది భక్తులను మతమున గలిపి మతప్రాబల్యమునకు పూనుకొనిరి. గంజాంజిల్లాలో కొండదేవిడి యనుగ్రామమున మతము నొకటి కట్టించిరి. అచ్చట ప్రతిసంవత్సర మాఘశుద్ధపంచమినాడు వేలకొలదిభక్తులు చేరి భగవద్భక్తివిములను జరుపుట యాచార మైయున్నది. నిత్యము సాధులకు భిక్ష యొసంగబడుచుండును. శూన్యగర్భమున అలయమున ప్రతిదినమును దీపారాధన జరుగుచుండును. ధూళిబావాజీ పూరి మొదలగు ఒరిస్సా ప్రాంతముల యందును, కలకత్తా మొదలగు ఒరిస్సా పరిసరప్రాంతములందును మతప్రచారమును చేసినవిదవ నీవిద్యాధరస్వామి జయపురం కొలాహండి మొదలగు ప్రదేశములందు విశేషమతప్రచారమును గావించెను. ఇతడు కొండదేవిడిలోనే పరమపదించినందున నచ్చట నేటేట గొప్పయాత్ర మానుచుండును. ఇతడు ప్రచారమును గావించిన ప్రతిగ్రామమును అలేఖమందిరములు స్థాపింపజేసెను. భారతభూమి అంతారపురుషులకు జన్మస్థాన మునట కిది యొక ప్రతీకారదర్శనము.

కమలాక్షి
(విచిత్రకథ)

గంధకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-క్రి; రాయసం వెంకటేశ్వరులుగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి.

సాంఘికనవల:—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంస్కారము, పిల్లల యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గణశీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. భవవైయలుకాగితము. మంచి అచ్చు. 0.8.0. విలాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
నెం.7, తంబుశెట్టిపేట, మద్రాసు.

కొల్లిగలు తాలూకా (కోయంబుత్తూరు) బోర్డు రద్దుజేయుట

ప్రభుత్వమువారు తమ చర్యను సమర్థించుకొనుట

ప్రభుత్వమువారు యీక్రింది యుత్తరవును ప్రకటించిరి:—

కోయంబుత్తూరు జిల్లాలోని లోకలు బోర్డుల బడ్జెటులపై ప్రభుత్వమువారు యుత్తరవులను జేయునపుడు కొల్లిగలు తాలూకాబోర్డు బడ్జెటు 18100 రూపాయల లోటుతో ముగిసినటుల కనుగొనిరి. ఇంకను విచారించి చూడగా యీబోర్డు స్థాపింపబడిన 1886 సం॥ ము నుండియు గూడ యెప్పుడును ఆదాయవ్యయములను సమము జేసికొనజాలక పోయినదియు, అయ్యది జిల్లాబోర్డునుండి ప్రతి సంవత్సరమును విరాళముల దీసికొని గడుపుచుండెననియు దెలిసెను. ఇటువంటి దివాలాతాలూకా బోర్డుండుట స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి మంచిదిగాదనియు, సహాయకాంగ నుండవలదనియు, యీతాలూకా బోర్డును రద్దుజేసి, ఆప్రదేశమును జిల్లాబోర్డు పాలనముక్రింద నుంచిన యెడల ఖర్చులుత్తర డబ్బు మిగులుననియు ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించిరి. ఈప్రకారముగనే 1924 ఆక్టోబరు 3 వ తేదీన, ప్రభుత్వమువారు కోయంబుత్తూరు జిల్లాబోర్డును కొల్లిగలు తాలూకాబోర్డును యీరద్దుజేయు విషయమే విచారించి వారి ఆభిప్రాయములను 1924 నవంబరు 1 వ తేదీ లోపుగా ప్రభుత్వమువారికి దయపలెనని కోరిరి. కొల్లిగలు తాలూకా బోర్డును కోయంబుత్తూరు జిల్లాబోర్డు గూడ రద్దుజేయుట యిష్టములేదనియే చెప్పిరి గాని అందుకు కారణములగు సరియైన గానినేమియు చెలుపలేరి. ఈతాలూకాబోర్డు పాలించు సంస్థలను ప్రభుత్వమువారైన న్యాధీనపరచుకొనవలెను లేదా ఆ తాలూకాబోర్డు ప్రదేశమును పాలించుటకు ప్రత్యేకము లోకలుండు జిల్లా నొకదానిని నిర్మింపవచ్చునని జిల్లాబోర్డువారు నూచించిరి. తాలూకాబోర్డు సభ్యుల రాజుబారముకట్టి 1925 జనవరి 28 వ తేదీన స్థానిక స్వపరిపాలనామాత్యుని వద్దకు వచ్చెను. అప్పుడు కోయంబుత్తూరు జిల్లాబోర్డు అభ్యుత్థులు గూడ నుండిరి. ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్త విచారించి యీ తాలూకాబోర్డు లోటు పూడుటకై జిల్లాబోర్డుగాని తాలూకా బోర్డుగాని విరాళముల నీయజాలననియు యీ ప్రదేశమును ప్రత్యేకము లోకలుండు బోర్డుగ నిర్మించుటకుగూడ నేమియు కారణములేదనియు నిశ్చయమును చెప్పిరి. అయితే జిల్లా బోర్డును తాలూకాబోర్డును కోసిన వివాదల ఆతాలూకాబోర్డుకు వచ్చేనప్పుడును ప్రతిసంవత్సరమును ప్రభుత్వ విరాళముతో సంబంధములేకుండ జిల్లాబోర్డువారే యిచ్చి పూర్ణముండునెడల తాలూకాబోర్డు నుంచనిచ్చెదమని ప్రభుత్వమువారు 1925 ఫిబ్రవరి 6 వ తేదీ యుత్తరవులో చెప్పిరి. కోయంబుత్తూరు జిల్లాబోర్డు 1925 ఫిబ్రవరి 24 వ తేదీ సమావేశమై తాలూకాబోర్డును రద్దుజేయుటకు మరల ససమ్మతిని చెప్పుచు తాలూకాబోర్డు లోటులో సగము భరించెదమనియు లేదా 7500 రూపాయలను భరించెదమనియు మిగిలినది ప్రభుత్వమువారు భరింపవచ్చుననియు కోరిరి. తరువాత ప్రభుత్వమువారు 1925 మార్చి 14 వ తేదీన మరల జిల్లాబోర్డుకు గాని తాలూకాబోర్డుకు గాని విరాళ మొసంగ విలులేదని తమనిశ్చయమును రూఢిగ చెప్పుచు జిల్లాబోర్డువారు తమ పీఠాధ్యక్షులను మరల పర్యాయించి తమ యభిప్రాయములను 1925 ఏప్రిలు 1 తేదీ నాటికి తెలుపవలెనని కోరిరి. జిల్లాబోర్డు మరల 1925 ఏప్రిలు 80 వ తేదీన సమావేశమై లోటుక్రింద ప్రతిసంవత్సరమును 15 శేల కెక్కుల చేసింది నిచ్చెనమనియు ప్రతి సంవత్సరమును ము ప్రభుత్వము నుంచి విరాళ నియమలించి, కోయంబుత్తూరు తీర్మానించు కొనిరి.

జిల్లా బోర్డు గాని ప్రభుత్వ నిర్ణయమును గ్రహింప జాలనిపోయిన ప్రభుత్వమువారు చాల విచారించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు విరాళము నీయజాలకో యని అనేక నాలుకజేప్పి, కొత్తను ప్రస్తుతము యీతాలూకా బోర్డును 1925 ఏప్రిలు నుండియు రద్దుజేసి ఆప్రదేశమును జిల్లాబోర్డు క్రింద నుంచుటవల్ల ప్రభుత్వమువారు జేయగలిగిన దేమియునులేదు. 1920 మద్రాసు లోకలుబోర్డు చట్టము 6వ సెక్షను (2) సబ్ సెక్షను నిబంధన ప్రకారము జిల్లాబోర్డును తనవ్యక్తుడును కొల్లిగలు తాలూకాబోర్డును నడుపుచు తదిద్యక్తు కార్యముల నిర్వహించు 1925 జులై నుండియు నిలువజేయుట కధికారమియ్యబడినది.

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

నమ్మకమును కొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్నానము
ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.
హెడ్ క్వార్టర్సు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మావద్ద అనేకరకములు కొత్తమాదిరి గాజాలు, మెడగొలుములు, కానుకలు అడ్డగ
చైకాలు మొదలగు బంగారు నగలున్న, నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరి అడ్డగలు, జడవిళ్ళ
లు, నాగరములు, అంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునవి వెండి రైలు
కూజాలు, టంబుర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులన్న అనేకరకములు
కాళ్ళగొలుములు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడున్నవిగా యుండును. కాను బంగార
మునకున్న చాడివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చునవి నాపను తీసుకొనబడును.
(ప్రాత్యేకము) - కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,
195 కనకపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

MAN REPAIRING TABLET

“నెల్” వన్ డన్

ఈ దివ్యవృక్షము శ్రీ
పురుష జాతులకు సంభవించు
శరీర బలహీనత, శుక్లనష్టము,
నపుంసకత్వము, స్వస్థమైనను, అతీత శ్రమ సంభోగము వగైరాల
బల్ల కలిగి చిత్తైన వ్యాధి చిహ్నములకు నిష్పంకయ నివారణి.
ఇందులో ట్రిటిమ్ (ఫార్మకోజీయ) బౌషధగ్రంథములవల్ల బయలుపడిన
మిక్కిలి సుకమార నుప్రసిద్ధ బలవర్ధకౌషధముల (టానిక్సులు) ముఖ్యగుణ
సంహారముల గ్రహించి చేర్చబడియున్నది. అట్టిపలుముచే శుద్ధియైన యీ
“నెల్” అను సిద్ధావృక్షము, సజీవ రసవద (Chemistry) వైద్యచికిత్స
కాస్త్రము (Therapeutics)
ల విషయ చర్యలతో బయ
లుపడిన నరములకు పలుకృ
మును కలిగించు టానిక్సు
లలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమై

Sold Everywhere

నవ నిసంపూర్ణముగా నమ్మదగినది.
అతిబలహీనతగా నున్నప్పుడు “నెల్” అనునది ప్రాచూర్యగా యుపయోగించ బడవలెను.
ఇది యీ క్రింద కనికరావివర్ణ కొరకును:-
మదరాసు రాజధాని సోల్ యేజెంట్లు అయిన దాదా అండ్ కో., కె మి ప్లస్.
ఎన్ ప్లనేట్, మదరాసు.

అక్వన్ | అక్వగంధిచే నయామాయచేయబడిన సంజీవి.

బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,
ఈ అమృతమైన బౌషధ శతానంద, బల, తృప్తి, స్థిరసంఘాననలు,
ఇతర మామూలు ఔషధులచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు
ఇది తప్పక మంచిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన బౌషధముకాదు.
కావలసినవారు వ్రాసిన బౌషధము
సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd. CALCUTTA

ఉత్సాహముకంటె మించినది లేదు

మీ శీవితకాలమునందు గలుగు కష్టముల నన్నిటిని
కొంచుమైనను భయములేక జయించుటకు మీకు సహా కావలసిన
ఆయుధము ఉత్సాహమే.

అయితే 219
మనోదౌర్బల్యమున్నప్పుడు దీనిని సంపాదించుటెట్లు

ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలను

వాడుడ. మెదడు సంబంధమైన వ్యాధులు, అశీర్ణము,
మలబద్ధకము మొదలగువాటిని పారవ్రోలి అద్భుతమైన గుణమును
గలిగించును. 32 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.0-0 ఇతర
వివరములకు ఈదిగువ విలీనమునకు వ్రాయవలెను.

ఆతంక నిగ్రహ బౌషధాలయము

26, బాబ్స్, మద్రాసు

కామామృతము.

ఒక టేబుల్! 1 గంట కేగుణము!!

ఈ యౌషధము శుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది.
రాత్రిపూట నొక మాత్ర దీనికొనిన ఎంతబలహీనమైన శుక్లమై
నను వెంటనే సంసారమునుండి నియంజులడు. 5 దినములు పుచ్చు
కొనిన మూత్రములోగలిసి గాని మూత్రమునకు ముందు
వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్రనష్టము దృఢముగా
నివారణయగును. మధ్య నపుంసకము, నరముల బలము తగ్గిన
వారు ఈ మాత్రలనే పైకి పూతగాగూడ సుపయోగించిన
మిక్కిలి శక్తివంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము
చూచిన యౌషధము, మీయు తరములు రహస్యముగా నుంప
బడును. 20 మాత్రల సీసా రు. 2-0-0
అమృతామృతము, నెం 1. ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)
తలగుబ్బము! (పోట్టుబర్తులుప్రత్యేకము) గుణముధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి ప్రత్యేకాక
కీమాత్రలు నిద్రాధిక్యము, అశీర్ణము, అరచి, అపులింకలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, శర్యాంశముల
యందు బలహీనత, పిక్కలు, పొచ్చయ్యములు, శిరస్సు,
త్రేళ్లు, అశుభం, మొదలగువానియందు గలిగిడి శొక్చ
లను బోగొట్టి తేహమును నుంచి యాశోగ్యమైనద
వెచ్చును.

ఈ మాత్రలు తేహవార శోషణను పెంప
మాపును. యందు అనేకవిషములు చేరినవి. విషభయము
గల బౌషధముగలతేహను పరమసంపత్తియైనది చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
విలువనామా:- (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యునియందు,
పోస్టు నిడమరూ, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.